

ANNALIUM PROVINCIAE S. JOSEPHI

Ordinis Excalceatorum SSS. TRINITATIS
Redemptionis captivorum.

LIBER I.

SYNOPSIS.

Post Operis introductionem memoratur Sacrum Fœdus adversus Portam Ottomanicam inter Augustissimum Casarem, Serenissimas Poloniarum & Venetiarum Respublicas, ex quo tanquam fonte manavit Introductio Ordinis SSS. TRINITATIS Redemptionis captivorum in Poloniam, ac inde Viennam Austriae Hereditariasque Austriacæ Domus Provincias annutius præsertim & cœmendatione INNOCENTII XI. Sanctissimi Pontificis, datisque Litteris ad Augustissimum LEOPOLDUM I. Romanorum Imperatorem, & aliorum ad alios. Opus urgent Eminentissimi Cardinales Bonvisius & Kolloniczius, inducti desiderio & utilitate redimendorum captivorum. Suffragatur Celsissimus Princeps Ernestus & Comitibus Trautson Episcopus Viennensis, cui tamen cœpto multi adversantur. Ope tandem ac industria Excellentissimi Comitis Harrachii apud Casarem facultas impetratur, Viennæ Austriae construendi Ordinis nostri Templum & cœnobium. Aegrè situs acquiritur, & donatione Caesaris ampliatur. Demum succincta Urbis Viennensis descriptio subjicitur; & an olim in Polonia, Pannonia & Bohemia Redemptionis Institutum floruerit, brevi Corollariò contra quosdam Scriptores discutitur.

CAPUT I.

Operis Introductio Præliminaris.

Ordinem Sanctissimæ TRINITATIS proavorum nostrorum nemo unquam se in patria vidisse gloriari potuit. Parentes, nati & nepotes post ultimam Viennæ obsidionem eundem ex remotissimis Hispaniarum finibus ab Occidui Solis litore in Septentrionem usque sub Arctici Sidus ad novas quærendas Sedes evocatum per maximum Europæ tractum transire mirati Redemptionem tam luculentam charitatem,

In Poloniam evocatus Ordo occasum præbes Austriae eundem demum implan-

Historiae huius
propositum,

S. JOSEPHO
dedicata haec
Ordinis Pro-
vincia,

Præsentium
temporum
Historia secu-
rius scribitur.

Ex Origina-
libus docu-
mentis.

Ordinis Institutum sibi suisque utile, nec non corporibus, animisque salutare, ac prorsus necessarium suspexerunt. Id nostri longius sepositis Russis, Sarmatisque hactenus piâ quâdam, sanctâque æmulatione inviderant, donec ejusdem Ordinis Institutum in suum quoque gremium suscepissent. Sic rebus omnibus sua sunt penes occasionem tempora & momenta, nihilque ante maturitatem fuit certum aut firmum; atque illud stabile coalescit, quod suis intervallis accidit opportunum. Cum verò mihi potissimum hujus Historiæ describendæ provincia injuncta fuerit, aggrediar Ordinis nostri his in terris propagines ad DEI Trini & Unius Gloriam commemorare; atque adeò litteris exequar, qualiter sacra Religio nostra Divini Numinis amabili Providentiâ sub Augustissimis LEOPOLDO Patre, Filiisque JOSEPHO & CAROLO Germanis Fratribus Augustis, Pius, Perpetuis & Felicissimis ex parvis initiis tam latè excreverit, ut ductis per plura loca Coloniis intra annos omnino quadraginta justò cœnobiorum numero in Provinciam assurrexerit, *Augmentis* memoriâ S. JOSEPHO CHRISTI Nutricio dedicatam. Candidâ proinde, quamvis incompta narratione referam, quomodo Trium Augustissimorum Cæsarum ope ac beneficentiâ, aliorumque piorum, sive munere, sive adminiculò Austriam primò ingressa, subinde verò in Hungariam, Bohemiam, Transilvaniam & Serviam effusa, Byzantium quoque sive Constantinopolim, ac demùm etiam recentissimo conatu in Moraviam penetraverit. Perstringam pariter decumanos in redimendis captivis exantlatos labores, superata molestissimorum itinerum tædia, aliâsque res speciatim ad DEI gloriam, animarumque salutem præclarè gestas, insignium virorum virtutes & merita, ornamenta quædam, varios prætereâ ac memorabiles eventus integra fide, atque ut veritas est simplicitatis amica, stylò simplici, qui meæ tenuitati competit, & succinctâ methodò exponere conabor.

II. Hæc Sparta cum mihi a Superioribus meis, quorum nuntus ceu tacita quædam Numinis oracula venerari consuevi, de mandata fuisset, neque difficilis admodum, nec periculis obnoxia ostendebatur, simul & confestim urgebatur. Arbitror idem ab altioris Consilii mente providè inspiratum, quippe cum hujusmodi commentaria non ex vetustis lapidibus, nummis, majorum carminibus, aut abstrusis evisceranda monumentis fuerint, sed in propatulo etiamnum, & ut ita loquar, sub luce meridiana versentur, inde factum est, ut eodem ferè tempore, quo nata, sive peracta, etiam litteris commendata sint. Quinimò plerâque hominum non admodum provectæ ætatis circumferuntur memoriâ, quorum alii rerum gestarum testes, alii etiam actorum participes fuerunt. Neque his contentus, nullum non movi lapidem, ut quod muneris mei ratio postulabat, omnia ex ipsis originalibus documentis eruerem, & quæ non satis explorata videbantur, laboriosâ solertiâ investigarem. Ingenuè itaque fateor, atque eodem testor animi candore, me nullatenus passurum vel minimam veritati labem aspergi, unde mihi foret erubescendum; prom-

promptus etiam rectius monenti ejusdem studiô Veritatis cantare palinodiam.

III. Nihil tamen moror, quidquid alii non ita pridem de rebus nostris scriptô evulgaverunt; qui cum eas perfunctoriè duntaxat attingerent, nec vigili satis curâ illis penitiùs cognoscendis incumberent, in diversas faciliè, ut fieri assolet, opiniones abiverunt. Contra quoscunque professa veritas est mihi scutûm: illa eadem est mihi, & posteris Auctoritas: nota siquidem & examinata, compertâque sunt mihi ex officio, quæ refero. Et, absit invidia verbô, ausim asserere, admodum pauca fuisse, quæ meam extra memoriam acta, vel confecta reperiantur. Itaque: *Nec nos, ut scribit Æneas Silvius, falsa pro veris astruimus, scientes, nihil tam contrarium esse Historiæ, quàm mendacium; nugæ in fabulis, in Historia verum querimus & serium.* Equidem si cor meum inspiciam, mentemque meam penitiùs scruter, mihi certus sum atque securus omninò, quantum homini datum est præcavere, adversus sanctitatem Historiæ, vel conscientiæ religionem me nihil prorsus peccare voluisse. Qua de causa propitii Numinis ope, & ut in re ipsa sunt, atque per temporum contigère differentias, posterorum memoriæ consulturus, eadem ab imminente oblivionis rubigine mihi sumpsi vindicanda, ne subsequens ætas antecessorum culpæ jure possit desidiâ, aut pro veris veri minùs simile intrudere, vel obscuras sequendo conjecturas legitimis destituta documentis audeat quidpiam in contrarium comminisci.

IV. Illum autem, qui exilem hanc lucubrationunculam benignò oculô dignatus, nec humile scriptionis argumentum aspernatus fuerit, majorem in modum rogatum velim, ut præsentis Annales suo favore complectatur; nequit enim fieri, ut Historia etiam domestica sine utilitate aut scribatur, aut legatur, cum non minùs ex ea (quem sibi scopum omnis Historia præfixit) rectè vivendi regulæ depromi, prudentia condisci, & ex gestorum diversitate judicium quàm limatissimè acui valeat. Multùm præterea ad rerum experientiam confert temporum præteritorum cognitio; hæc enim ex variis quandòque eventibus, quid in præsens, vel futurum sit consulendum, quid sectandum, & quid fugiendum demonstrat.

V. Etsi verò non sim nescius, nos in hujus temporis sive genium, sive vitium incidisse, quò recentium parùm curiosi vetera tantummodò admirari solemus, & audita visis præferre, hæc namque invidiæ & obtreccionibus obnoxia sunt, illa etiam quandòque cæca veneratione prosequimur: Scio tamen, neminem ad fastigium eruditionis ascensurum, qui novarum rerum cognitionem negligit; præstantius autem, & ad meum propositum altius erexit cogitationes suas Claudius Minos, dum in Alciatum scribens ait:

*Nam si tam Græcis novitas invisa fuisset
Quàm nobis, quid nunc esset vetus, aut quid haberet,
Quod legeret, tererètque viritum publicus usus?*

Obiter alii de nostris rebus scripserunt.

Silvius in præfat. Historiæ verum nobis que gestum.

Præsentis scribuntur, ut posterius certa habeant documenta.

Utilitas Historiarum.

Nova negligere temporis est vitium.

Claudius Minos. pag. 805.

Numinis In-
vocatis.

Ergo narrationem auspicaturus præprimis Divini Numinis præsentiam mihi supplex deprecor: Det igitur fons omnis Boni Deus ad devotam Scriptionis mentem pias cogitationes, ad labores alacritatem & industriam, ac in finem usque studium diligens. Pater luminum ad candorem animi stylum moderare, ut Superis honor, decus Patriæ, amicis hostimentum, benefactoribus gratitudo, & Superiorum mandatis debitum a me præstetur obsequium.

C A P U T II.

Vienna Austriae a Turcis obsidione premitur, illata clade hostes profligantur, Caesaris victoria cultus Sanctissimi Nominis MARIAE promovetur.

1683.
Status Seculi.

Vienna a Tur-
cis obsidione
premitur,

DEUS & ma-
china de ma-
lo bonum e-
licit.

I. **A**nnus agebatur reparatae salutis millesimus sexcentessimus octogesimus tertius: præfidente in Apostolicæ Sedis Cathedra Clarissimæ memoriæ Sanctissimò Dominò INNOCENTIO XI. & habenas Romani Imperii moderante Augustissimo LEOPOLDO I. Gestorum Splendore MAGNI cognomentum adeptò; quo tempore subortis perniciosis motibus Christiana Respublica concuti, & graviore, quàm unquam aliàs, urgeri discrimine cœpit. Mahometus namque hujus nominis IV. Turcarum Tyrannus secundissimo victoriarum cursu impotenter elatus Christianorum cervicibus insultans Urbi orbique jugum minabatur aut excidium. Is enim ancillantibus Asiæ viribus fretus, & latissimò Europæarum Provinciarum Dominiò turgidus, variis circa Istrum Nationibus subactis & occupata propemodum totâ Hungariâ reliquam hujus quòque regni laciniam domesticis alioquin simultatibus exulceratam, civilibusque bellis inter se commissam spe jam devoraverat. Majoris autem adhuc Imperii actus cupiditate annò supramemoratò pestilentibus suorum Purpuratorum consiliis illectus, quamvis ipse aliàs mollissimi esset Princeps ingenii, otio & voluptatibus ultra modum mancipatus, vicennale induciarum fœdus violare, & conscripto exercitu, qui demptâ innumerabili calonum & lixarum colluvie centum & sexaginta armatorum millia superabat, Viennam Austriae arētissima obsidione circumvallare, mœnia muralibus machinis verberare, vicinum agrum ferrò flammisque depopulari, ac demum ferocissimis procursionibus ingentem hominum multitudinem nullo ætatis aut sexûs discrimine neci dedere, vel in servitutem omni morte amariorem abripere nihil pensi habuit.

II. Ernestus Rudigerus Comes Staremburgius exercitatus bellis Dux, cui Caesar Urbis obsessæ defensionem commiserat, hostili sese furori ceu aggerem quemdam objecit; militari namque præsidio armatas civium & Academicorum turbas adjunxit, eorundemque manibus truculentissimos Barbarorum afflatus longo satis tempore repressit & elusit. Sed cùm res haud procul exitiò abessent, Clementissimus DEUS tam lugendis Chri-

Christianorum calamitatibus velut *e machina* opem tulit, suâque infinitâ sapientiâ effecit, ut deploratæ propemodum & afflictæ res nostræ præter expectationem reflorescerent, adeò quidem, ut hæc obsidio, quæ in exterminium Christianæ Reipublicæ cessura putabatur, totius demum subsecutæ prosperitatis initium fuerit. Siquidem Augustissimus LEOPOLDUS I. Romanorum Imperator, cui molitiones hostium multò prius innotuerant, de populo suo sollicitus Pater ad externos Principes acceleratis Legationibus & nunciis jam proximum parietem ardere conclamat, vicinis demonstrat omnes eodem secum involvendo incendio, nisi properatò auxilio rebus lapsantibus opem ferrent. Igitur ad sua vota Serenissimum Regem & Rempubicam Poloniarum jam in hujus anni mense Aprili in societatem armorum exciverat, qui tanto propensiore studio ad propulsandum commune periculum advolaverat, quanto probius noverat, ipsam quoque Cracoviam, Polonorum Regiam, vindice LEOPOLDI manu olim in libertatem assertam, nec incruenta expugnatione Suecis ereptam fuisse.

Regis Poloniam
pacta subsidia.

III. Imperii quoque Status & Ordines in causa communi advocantur: Imperator cum MAXIMILIANO & JOANNE GEORGIO Bavarie & Saxonie Ducibus Electoribus stipendiarios milites pro temporis compendio atque summo periculo celerius, quò fieri poterat, ad pugnam congregat, & brevi adversus crudelissimos hostes justum constat exercitum. Serenissimus Poloniarum Rex JOANNES III. militari gloriâ dudum commendatissimus cum selecta militum & Nobilium suorum manu promptus, nostris sub Archistratego Serenissimo Carolo V. Duce Lotharingie militantibus in tempore adest. INNOCENTIUS XI. Supremus Ecclesie Pastor & Pontifex hisce rebus in afflictissimis velut de salute ipsius Urbis Romanæ ageretur, sollicitus more Majorum decumatis in usum sacri belli Sacerdotum proventibus, atque aliis non contemnendis opitulatus est nummorum subsidis, sed imprimis cum fidei CHRISTI populo fuis ad DEUM ardentissimis precibus nutantem Christianæ Reipublicæ Statum opportunò auxilio fulcire contendit.

Imperialis
convocatus
auxilia.

Regis Poloniam
suppetia.

Summi Pontificis
subsidia.

IV. Re tandem ad armorum arbitrium devoluta acerrimum prælium exarsit, utroque exercitu incredibili animorum contentione dimicante: sed pulsus sensim Turcarum manipulis, qui itineri nostrorum per angustias montis Cetii in planitiem urbis Viennensis eluctantium, rabido furore resistere præsumperant, victoria haud obscuris indicis causam meliorem respexit; illis namque cruentissimo certamine profligatis, Turcicarum copiarum reliquæ tanto sunt pavore correptæ, ut abjectò pugnandi consilio ocyus in pedes se conjecerint, præcipitque fugâ vitas suas Christianorum ferro subdlexerint, ingenti prædâ in castris relicta cum toto ærario, tabulario, ac tormentis omnibus. Insignis hæc Victoria Christianis obtigit duodecimâ mensis Septembris, Dominicâ post Natæ Virginis DEIPARÆ Solemnitatem, annò ejusdem sæculi tertio & octogesimo. Quæ Dominica hodie sanctissimo Nomini ejusdem Beatæ Virginis dedicata ob universale

Certamen
acro.

Victoria, &
Vienna ab
obsidione li-
beratur.

12. Septem-
bris, dies Vi-
ctoriæ Nomi-
ni B. V. per-
petuò solenne
nra.

1683. beneficium atque publicum Orbis Christiani gaudium sacris Fastis adscribi meruit, instituta Viennæ anniversaria pro agendis DEO gratiis Cleri populique supplicatione.

C A P U T III.

Occasione sacri fœderis inter Principes Christianos, & intuitu Redemptionis captivorum Ordo Trinitarius in Poloniam evocatur.

DEI Provi-
dentia ex ma-
gis elicit bona,

S. Aug. in En-
chirid. cap. 1.

Ex obsidionis
Viennensis ca-
lamitate Chri-
stianis major
contra Turcas
succellus.

S. Leonis Na-
vo. Dom.

Inducendi Re-
demptionis
captivorum
Instituti occa-
sio.

I. **S**Uavissima Divini Numinis Providentia in tempore, modo, & ordine ita sapienter disponit universa, ut humanus intellectus, nisi superiore lumine illustretur, eam minimè assequi possit. Altissima DEI Judicia, quæ ut rectè monet sapiens ille scriptor, nemo comprehendit, & nemo justè reprehendit, adoranda sunt, nec temerè scrutanda. Ingruunt sæpenumerò miseris mortalibus mala exitialia, quæ licet aliquamdiu grassari permittat, neutiquam tamen ea prævalere finit, qui potens est DEUS & misericors Dominus: vel enim illa promptis & opportunis avertit remediis, vel ex ipsis malis boni producit occasionem, aut subita mutatione, venenò velut in antidotum versò, noxia in optima quæque & saluberrima solet convertere. Hujus veritatis, quamvis obvia & quotidiana deessent argumenta, locupletissimus testis est fulgidum Ecclesiæ luminare S. Augustinus, qui cum DEI magnifica opera intenta acie contemplaretur, more suo eleganter in hæc verba prorupit: *DEUS Omnipotens*, inquit, *nullò modò sineret malum aliquod in operibus suis, nisi adeò esset omnipotens & bonus, ut benefaceret de malo.* Idem Divinæ humanæque litteræ locis propè innumeris contestantur. Idipsum quòque nostris temporibus, ut præcedente capite memoravi, usuvenit: cum videlicet Ottomanna rabies ruptis velut aggeribus suos egressa limites implacabili odiò atque furore fundendo Christianorum sanguini inhians, evastatis circumquaque regionibus, profanatis aris, pefumdatiis sacris, incolisque vario tormentorum genere interemptis, aut quod est multò acerbius, in lentam mortem, & ad longam ac miserabilem servitutem abreptis in Catholicæ Ecclesiæ viscera sæviret, DEUS Ter optimus maximus, *cujus natura bonitas, cujus Voluntas potentia, cujus opus Misericordia*, effrenato furori metam posuit, hostium arma coërcuit, scutum, gladium & bellum confregit, vulnus populi sui misericorditer alligavit, Cæsareis Aquilis terrificum fulmen subministravit, ut ejus operâ vires hosticas attereret, ausus temerarios compesceret, fœdifragam irruptionem puniret, a regionibus nostris Mahometani Imperii tyrannidem arceret, novâsque terras infidelium unguibus extrâs legitimo Domino postliminiò affereret, labantem Ecclesiam validis præsidis firmaret, CHRISTI oves violenter abstractas & in cruentis luporum faucibus diu miserè hærentes ad proprium Ovile, id est, fidelem DEI populum in luto, palea, & lateribus fer-

fervientem missis Redemptoribus in Christianam libertatem & patriam reduceret: quod inter cætera præcipuum deinceps erit huius nostræ scriptionis argumentum. 1683.

II. Ad usam verò faciliorem & uberiolem rerum dicendarum intelligentiam, juvat rem ab ipsis principiis exordiri, ut prudenter monet Polybius clarissimi nominis Historiographus, cujus hæc sunt verba: *Quando principium aut ignoratur, aut parum est certum, ne eorum quidem, quæ deinceps sequuntur, quidquam assensum, aut fidem potest mereri, ubi verò certa & indubitata huius notitia fuerit hominibus tradita; tunc & omnis, quæ deinceps subjicitur narratio, cum assensu ab audientibus admittitur.* Sic ille, nos congruenter ad propositum, ut clariùs universa cognoscantur, ab origine rem paulò altius repetere operæ pretium esse duximus.

Res sunt ab origine deprecandæ.

Polyb. in Hist. Romana lib. 1. cap. 5. in fine.

III. Ergò partâ ad Viennam Austriæ tam memorabili victoriâ, Urbèque ab obsidione liberata, paucis post diebus nostri recreatis viribus secundùm ripam Danubii Turcas ab hausto in medullas terrore paululùm respirantes affecti ad Parcanum Hungariæ oppidum novo calore aggressi fuerunt. Confertò præliò vario Marte aliquamdiu pugnatum est: cæsis tandem, fuisque Otomannis copiis, quarum major pars præterfluentis Danubii vorticibus hausta ibi exitium invenit, ubi salutem quæsierat, Christiani insignem alteram victoriam reportârunt, madidasque barbarorum neces in triumphi materiam converterunt, cujus præmium fit Strigonium, nobile ac munitum oppidum, Metropolitana Sede olim insigne, octava & vigesima die Octobris deditione receptum. Secundissimo hoc belli successu erecti militum animi ulterioribus victoriis avidè inhiabant, sed anno totis jam viribus in hyemem vergente, aliud nimirum consilium suscipi, & victoriosus miles multo pulvere non ingloriè respersus in stativa hyberna dimitti debuit. Serenissimus Poloniarum Rex Nominis, Gentisque suæ gloriâ tot lauris & victoriis in immensum auctâ, Autumno jam inclinante absoluta feliciter expeditione in Poloniam reversus est, & vigesimâ terciâ Decembris Cracoviam totius populi gratulatione Triumphali apparatu intravit, Obsidionalî simul & Murali coronâ decorus, ibidemque Natalitia Divinissimi Salvatoris nostri festa lætus celebravit. Interim factò suorum censu ex tot conflictibus multi sunt desiderati, quos partim gladius absumpsit, partim atrox captivitas ad Turcas abstraxit. Protinus ergò restaurandis Legionibus animum adhibuit, & ut imminetia pericula anteverteret, militarem disciplinam in officio continuit, præsertim cum satis agnosceret Regnorum suorum confinia, quâ Orientem attingunt, cum Tartaris gente prædatrice non admodum securè cohærere.

Ad Parcanum 10. Octobris Turcarum cades.

28. ejusdem Strigonium deditur.

Rex Poloniarum Cracoviam venit 23. Decembris.

Vires & Legionibus restauratis.

IV. Insequente mox Vere ad Borysthenem in Ucrainam expeditionem eduxit, adscitisque Cosaccis, qui in Regis fide perstiterant, victricia signa in Tartaros convertit, ut ita Turcarum subsidiarios belli socios armis attereret, a Regno suo hostiles populationes procul arceret, & Rempubicam providè communiret. Tartari namque gens fera, foedâque subitis, Scytharum

1684.

In Tartaros movet.

1684.

Regne Polo-
niae infestio,

more, afflueta irruptionibus Regnum Poloniae immanibus saepe damnis afflixit, & perpetuis grassationibus provinciam late pervagata innumeros utriusque sexus homines in tristissimam servitutem abstraxit: hujusmodi plagiariis excursionibus quantum Christiani opprobrium ac detrimentum pertulerunt, tantum Tartari viribus opibusque creverunt, utpotè qui mancipiorum & servilium corporum mercimoniò haud vulgares divitias coacervare solent. Hinc illi quotidie instauratis late depopulationibus, spoliis, ac latrocinii insolenter elati maleficia sua velut trophaea ostentabant; quibus coercendis Rex totam industriam exeruit, eventum, ut fama tulit, vario, nec aequali studio, unde & Caesari major semper belli moles incubuit.

Bellum sacrum
sociale foedus
2. Septembris
conferitur.

V. Augustissimus LEOPOLDUS I. Romanorum Imperator par animò zeloque per Pannoniam adversus Ottomannos, juvante DEO, feliciter profecturus Victorias cum JOANNE III. Poloniarum Rege, & Venetiarum Republica ad deprimendam terrarumque Sultanorum veterem superbiam, & labefactandam Orientis potentiam sociale foedus meditatur; cujus Protector & Conservator esset INNOCENTIUS XI. Pontifex Maximus, atque ejus in ævum Successores, quod inter partes certis quibusdam conditionibus IV. Nonas Septembris probè confectum est annò hujus seculi quartò & octogesimò totius sacri belli fundamentum atque compendium.

Idem S. Fo-
edus occasio-
nem dedit in-
stitutum re-
dimendorum
captivorum
propagandi.

VI. Hoc ipsum Foedus, cum adhuc sub incude versaretur, ut amabilem Numinis Providentiam admireris, occasionem dederat maximè opportunam Sacri Ordinis nostri in Septentrionem propagandi, quod fufius nunc declarare constitui. Cum mutuo partium consensu id maximè ageretur, ut tam salutare, totique Reipublicae Christianae summè proficuum Foedus quantocyus conficeretur, Reverendissimus & Illustrissimus D. Joannes Casimirus Denhoffius Praeceptor Hospitalis S. Spiritus in Saxia, & Abbas ad Claram Tumbam, qui tandem post biennium ab hoc foedere absoluto in amplissimum Purpuratorum Ecclesiae Patrum Collegium cooptatus fuit, & Cardinalis creatus sub titulo S. Joannis ante Portam Latinam, ac tandem Cæsarenensis in Italia Episcopus, a Serenissimo Rege & Republica Poloniae delectus est Orator ad Supremum in terris CHRISTI Vicarium INNOCENTIUM XI. ut sua dexteritate arduum hoc negotium ad optatum exitum deduceret. Is suo munere sapientissimè functus inter cætera quoque secum reputare cepit ingentia mala & calamitates, quas dubii belli casus secum afferre consueverunt. Angebatur verò potissimum, quòd facile dispiceret, fieri non posse, ut in tam saevo bello innumeri patriae cives, militesque in crudelissimam servitutem non abriperentur. Quamobrem, ut erat Regis sui, suaeque Reipublicae studiosissimus, coepit multa secum revolvere, quibus imminentes patriae clades aut omninò avertere, aut certè refarcire posset. Ad extremum rebus omnibus maturò consilio discussis perspicue agnovit, nihil posse Regi utilius, nihilque Reipublicae commodius accidere, quam si in Poloniam accerseretur Ordo

Oratoris Po-
lonici operi.Ex necessi-
tas causa.

aliquis Religiosus, cujus pium esset Institutum captivos Christianos e vinculis barbarorum eripere, eosque in libertatem postliminio reducere; cum enim Sarmatia irruptionibus & grassationibus Tartarorum potissimum sit obnoxia, novam semper hujus muneris exercendi segetem suppeditat, ut proinde magna operariorum copia ei summè sit necessaria.

VII. Has ille cogitationes suas quamvis arcanò premeret silentiò, non tamen passus est in eadem tellure exarescere, in qua effloruerant, sed desiderium suum, quod mente conceperat, Regi per epistolam manifestavit, qui collaudata optimi Præsulis voluntate ejus propositum prolixè probavit, eumque impendiò est cohortatus, ut talium Religiosorum coloniam quamprimum in Poloniam perduceret, pollicitus Regium favorem suum eis semper præstò futurum. Orator intellecta propensissimi Regis voluntate confestim ad Summum Pontificem se contulit, eidemque propositum suum, Regisque sententiam aperuit. INNOCENTIUS XI. universalis Ecclesiæ Pontifex pietatis zelum probat, & hujusmodi propositum amplius commendat, eumque efficacibus verbis exhortatur, ut quæ mente conceperat, absque longioribus comperendinationibus in opus deduceret ad laudem DEI Omnipotentis, Ecclesiæ incrementum, atque populorum æternam salutem.

VIII. Cum verò Romæ plures reperiantur Religiosorum hominum Ordines, qui Redemptioni captivorum ex professo incumbunt, supràlaudatus Orator singulari industriâ in singulorum vivendi rationem, regulas & mores inquisivit, accuratèque edoceri voluit, quænam inter illos vigeat Disciplina observatio? quæ statuta? quænam inter principes viros de quolibet eorum circumferatur opinio? quæ pariter apud imos & in vulgo fama? Pensatis tandem maturè omnibus momentis Ordinem Excalceatorum Sanctissimæ TRINITATIS de Redemptione captivorum Congregationis Hispanicæ primitivam regulam profitentium sui Instituti observantissimum, vitæ sanctimoniâ celebrem & doctrinâ clarum censuit reliquis præferendum. Nec diu cunctatus illicò P. Petrum a JESU Cœnobii S. Caroli ad quatuor fontes in Urbe Ministrum, & in Romana Curia Procuratorem Generalem conveniens ei mentem suam exposuit, significavitque, ipsum quoque Regem cum Summo Pontifice in eandem concessisse sententiam: petiit itaque, ut aliquot Patres hujus Ordinis citra moram in Poloniam ablegaret, qui hoc Institutum terris illis implantarent. Id verò cum P. Procurator Generalis non esse suæ potestatis, sed a suprema Ordinis Auctoritate pendere dicitaret, res tantisper dilata est, donec totam petitionis seriem ad Majorem & Generalem Ordinis Ministrum, qui tunc erat N. P. Antonius a Conceptione in Hispanias perscripsisset. Hæc Epistola ut Madritum delata fuit, Patres Definidores Generales, quorum munus est de gravioribus Ordinis negotiis decernere, in consilium vocati, lectis ibidem, & expensis litteris prolixè commendârunt propositum, rati hanc, quâ nullam meliorem sperare potuissent, &

1684.

Consilium Regi Poloniae & Summo Pontifici insinuat, & approbatur.

N. Ordo cæteris præferatur.

Difertur negotium, & in Hispanias scribitur.

1684.

Promptè suffragantur o-
mnes.

quidem ultrò oblatam Ordinis in remotissima Regna propagandi occasionem manifestam esse DEI voluntatem. Etenim ad hæc usque tempora sacer Ordo noster præter Romanum ad Quatuor Fontes, & Septensem in Africa extra Hispanias nullum obtinebat cœnobium. Sancitum est igitur universorum applausu & solatio ad Divini Numinis Gloriam, animarumque salutem huic petitioni esse promptè suffragandum.

Patres in Po-
loniam desti-
natus.

IX. Ipse Noster P. Generalis Minister præsens negotium ferio urfit, & in hanc expeditionem delegit P. Joannem a Sancto Antonio patriâ Cordubensem, qui post lectam fratribus Theologiam sub idem tempus Granatæ Regium nostri Ordinis cœnobium administrabat, ad Supremam Ordinis Præfecturam olim sublimandus, ut inferiùs suo locò dabimus, & ejusdem Patris arbitratui reliquit socium deligere, quem in hanc expeditionem secum assumere vellet. Ambo autem pari consensu conspiraverunt in P. Franciscum a Conceptione Beatæ Virginis, Cordubâ itidem oriundum, qui tunc in nostro Baëzensi Collegio Cathedram Theologiæ moderabatur, virum sanè suavissimæ conversationis, nec vulgaribus ingenii, gratiæ & naturæ dotibus condecoratum. Augusti mense die quinta & decima in sacra luce in cœlos assumptæ Virginis DEIPARÆ ambo Patres in Poloniam destinati coram Sanctissima Icone Beatæ Virginis MARIÆ de Gratia, quæ in nostro Regio Granatensis asceterii templo crebris miraculorum & gratiarum beneficiis, fideliumque populorum accursu celebratur, supplices provoluti a DEO, ejusque Sanctissima Genitrice opem auxiliūque postulârunt ad hanc difficilem Spartam ritè obeundam; multum quippe ad felicem negotiorum successum impetrandum semper interfuit, ea devotis precibus Divinæ Clementiæ fervidè commendasse. De cœlesti itaque auxilio confisi Madritum concesserunt, ubi aliquamdiu subsistentes frequenti consultatione res ad ulteriorem profectionem composuere. Tandem proclivi jam Autumno ab eodem Majori & Generali Ordinis Ministro larga impertiti benedictione illi duo viri religiosissimi cum plena potestate mittuntur in Poloniam, ut Ordinem ibidem pro DEI TRI-UNIUS Gloria & pauperum captivorum salute latè propagarent.

Precibus iter
auspicantur
Granatæ 15.
Aug.

Romam per-
gunt pluribus
ex causis.

X. Prius tamen quàm delegati Fundatores in Regnum illud concederent, Romam, ut in mandatis habebant, se contulerunt: cui itineri multæ causæ obstetricabantur, ex quibus ista non postremum locum obtinuit, ut quemadmodum ex hac Urbe Romani Imperii quondam principe, atque Sede Divi Petri, CHRISTI in terris Vicarii TRI-UNIUS DEITATIS Fides in omnem, quâquâ patet, orbem terrarum fuit diffusa, ita quoque Ordo Sanctissimæ TRINITATIS de Redemptione captivorum ab eadem Urbe sub Divi Petri Successoribus in varias Provincias longè latè propagaretur; & ad hunc effectum Summi Pontificis benedictio impetraretur. Porro ut plenum pietatis opus in faustum omen ab ipsa quoque pietate auspicarentur, præprimis SS. Apostolorum limina visitarent, aliâque loca Sanctorum Martyrum Passione & sanguine consecrata venerarentur; deinde verò a Reverendissimo Den-

Denhoffio novæ hujus propagationis Authore necessarias postularent instructiones, quæ pro temporum locorumque circumstantiis in commisso sibi negotio se imposterum conformarent. 1685.

XI. Longis tandem terrâ marique confectis itineribus Romam VI. Idûs Januarii anni millesimi sexcentissimi octogesimali quinti ex Hispania feliciter appulerunt, in Cœnobio S. Caroli ad Quatuor Fontes summa Fratrum gratulatione excepti. Quoniam verò tunc rigidior hyems erat, & viâ trans Alpes iniquæ, ibidem usque ad decimam mensis Martii sunt demorati. Hoc bimestri spatiô omnia ad tam longinquum iter necessaria compararunt, seque rebus gerendis aptarunt. Frequentes interea erant in sacris locis venerandis, & Divorum patrociniis implorandis: horis verò succisivis Reverendissimum Denhoffium Polonici Regis Oratorem officiosè adierunt, qui, ut erat in rebus patriæ versatissimus, eos prolixè docuit, quid domi forisque agendum aut sequendum. Et ne quid consummatissimæ ejus benevolentie deesset, omnia demùm, quæ dixerat, suaserat, prohibueratque pro adjumento memoriæ, & stabili directione luculentô Scripto executus est, quod ille Patribus in Poloniam abiturientibus, velut certissimum pignus, quô eos prosequeretur, amoris in manus tradidit. In hoc ille commentario testatum fecit, quanto affectu Patres complecteretur, quos hîs verbis est allocutus: *Religiosè modestia vestra Patres admodum Reverendi, morem gerens nonnulla, quæ vobis iter in Poloniam maturantibus conducere existimavi, monita mitto, tum ut in longioris viâ incommodis jucundô sint vobis oblectamentô, tum verò maxime, ut ex iis aliquid in variis, quibus conflictabimini molestiis solatii, & in rebus ad Domini Nostri JESU CHRISTI Gloriam suscipiendis adjumenti capiatû. Prudentia sanè vestra præclarè Reverendissimi Patris Ministri Generalis judiciô comprobata mihi ex frequentibus sermonibus colloctionibusque nostris satis perspecta erat: fecistis tamen, ut eam intelligere possem vel hâc unô argumentô, quoddam aliena consilia non modò non repudiatis, sed diligenter exquiritis, & submissis æquè ac enixis precibus efflagitis. Difficultates enim non paucas imminere vobis solerter præsentitis, quas cogitatione a vobis singillatim prænosci non posse fatemini; quoddam etsi rerum vestrarum periti, nostrarum tamen rudes estis, & non terra duntaxat, cœlûmque sed lingua, moresque, & omnia vobis in Polonia peregrina erunt. Quæ sanè opinio vos nequaquam fefellit. Quantô enim locorum intervallô, tantâ legum & consuetudinû discrepantiâ Poloni ab Hispanis disjuncti sunt. Quamobrem consilia mea, ut vos equidem ingenuè & simpliciter rogatis, ita ego apertè & fidenter vobis impertior, atque in candidum pectus vestrum libentè & propensô animô infundo. Idque adjicio (quod beneficii alicujus loco vobis esse nolim) sed animus vester in eâ conquiescat, nihil a me adferri, quod mente rebus attenta, & usu diuturno affecutus exemplis compluribus confirmare non possim. Ergò agite, Patres Optimi, & præmoniti, facite, ut vitatis erroribus firmo solo ædificii fundamenta a vobis ponantur, quod neque vetustate fatiscens corruat, neque frementium fluctuum violentiâ, aut furentium ventorum impetu subruatur. In moribus vestris Sanctorum Ordinis vestri Authorem vitam*

Ho pervenit
1. Januarii.

Præfatio D.
Denhoffii ad
Patres.

Diversa omnia in diversis
regione.

1685.

Fundare, &
implantare
ordinem non
longè diffe-
runt.

Auguratur in-
de regno pro-
spexitatem.

Plus operis
quàm nomi-
nis requirit.

Benedictione
Summi Pon-
tificis donan-
tur.

Dicam de
Redemptionis
vice oraculi.

Tertius addi-
tur in socium.

Commenda-
tio Litterarum
a Cardd.
Cybo.

exhibete, non longè enim illa duo differunt Religiosam Familiam instituere, & eam in regnum aliquod primum inferre: & uterque pariter ferè est sanctitatis labor. Itaque divinæ gratiæ, & omnigenæ felicitatis, quod a conditoribus accepistis omen, per vos in Polonia impleatur. Ita, Patres, per vos DEI clementia nobis reconciliata det prosperos in Augusta venerandaque TRIADIS hostes armorum successus, & Crucis amabile Decus, quò decenter ornati inceditis, in victoriarum ac triumphorum Signum Sarmaticis Populû præfulgeat. Pergite, Patres, properate, & glaciales nives, quibûs animi hominum Divini amoris Borealibus in oris expertes rigent, constrictique sunt, ardore charitatis vestræ solvite, omnes ad opera Christianæ pietatis inflamate, vosque ipsos velut sacras pro Regni salute victimas devoventes, alios etiam præstanti, quò flagranti, Martyrii desiderio incendite. Hæc enim est expectatio, quam absentes concitatis, & Reipublicæ Universæ, quæ vos in sinum suum peramanter recipit, de virtute vestra existimatio. Videte, ut præsentis famam hanc sustineatis. Imò verò, Patres admodum Reverendi plus habete operis, quàm nominis, spēsque nostras rectè ac præclare factis vincite, & valesc. Hæc ille hætenus. Cæteras vero, quas deinde subjecit rectæ gubernationis formulas, cum hæ etiamnum in arcanis Scriniis asserventur, nec ego propalaverim: Sed néque huc arbitror pertinere.

XII. Ut autem Patres, priusquàm ab urbe discederent, ad Sanctissimi Pontificis pedum oscula admitterentur, satagere cœpit Eminentissimus Alderanus Cybo, Secretarius, ut vocant, Status, & Ordinis nostri sub idem tempus Cardinalis Protector. Sed quòd iisdem diebûs Pontifex ex gutturi inflammatione decumberet, ejus gratiæ compotes fieri non potuerunt. Cum tamen a familiaribus suis intellexisset, quid Patres percuperent, & præsentis suæ copiam eis facere detrectaret, impertita benedictione vice oraculi hæc prolocutus est verba: *Opus Redemptionis captivorum magnum opus est.* Et sic eos ad præstitutum iter dimisit.

XIII. Cæterum quia ager Romanus propitiò admodum mitique cœli genio perfruitur, nec immodica, néque diuturna regnant ibidem brumæ frigora. Sole igitur dièque sensim adolescente Patres nihil diutius cunctandum censuerunt, sed propinquantis Veris favore illecti confestim itineris rationem susceperunt, quibus etiam ad obsequia domestica adjunctus fuit Frater Joannes a S. Francisco Italus, gente Prænestinus, activam vitam professus. Verumtamen antequàm Urbe pedem efferrent, procurandum putarunt, ut magnorum Virorum commendatitiis Litteris instruerentur, quarum præsidio iter illorum in Poloniam muniretur, ibidemque propensioribus animis exciperentur. Neque defuit eorum desideriis clarissimorum Virorum pietas; quotquot enim Ordini nostro sincero affectu studebant, suis quoque Epistolis huic expeditioni velificabant, quorum singillatim nomina recensere ipsa nos cogit gratitudo. In nostrum itaque favorem sequentes scripserunt: Cardinalis Alderanus Cybo ad Regem, & Reginam Poloniæ, nec non ad Opitium Pallavicinum Apostolicum in illis ter-

terris Nuncium. Cardinalis Carolus Barbarinus ad eosdem, & præterea ad Episcopum Posnanie. Cardinalis Estreus ad Reginam eandem. Cardinalis Carolus Pius Germaniæ & Domus Austriacæ Protector ad eundem Nuncium, insuper ad D. Cristophorum Zierovium Cæsaris apud Regem & Rempublicam Poloniarum Legatum. Cardinalis Carpegnus ad eundem Sedis Apostolicæ Nuncium. Carolus Noyelle Societatis JESU Præpositus Generalis ad PP. Joannem Hermanum & Joannem Bernet, quorum alter per Poloniam, hic per Lithuaniam sub idem tempus Præfectus Provincialis audiebat. Item ad P. Petrum Koftrychium Serenissimæ Reginæ a sacris confessionibus. Horum literis (quarum exempla conservantur in hoc tempus) muniti decima die mensis Martii, quæ eò annò in sabbatum ante primam hebdomadam quadragesimæ inciderat, post mutuos Fratrum amplexus, dictumque supremum vale, Romam egressi iter suum in Septentrionem cum bono DEO auspicati fuerunt. Illam tamen aëris benignitatem, quam Romæ reliquerant, in montanis minimè tenuerunt; nam sicut Romæ blando quodam virore omnia vernabant, ita hic nivibus, glacie ac gelu omnia rigeabant, unde pariter Religiosi viatores nostri, qui hujuscemodi aëris injuriis perferendis non insueverant, nec paucis, neque modicis conflictati sunt incommodis.

XIV. Interim Romæ Sanctissimus Pontifex ejusdem expeditionis negotium semper cordi habuit, nihilque non egit, ut ad optatum finem pertingeret, rectè sibi præfagiens, quantum Poloniæ, totiusque Christianæ Reipublicæ interesset sacerrimi hujus Instituti, captivorum nimirum Redemptionis, in Septentrionem propagatio: undè eidem calidè patrocinandum esse duxit, expeditque ad Poloniarum Regem & Reginam Epistolas, quibus paternum in hujus Ordinis Institutum ejusque Professores affectum testatus est, quatenus eis Regios favores conciliaret, & ampliora benè meritis advocaret præsidia, Regni que Procerum accenderentur animi, ut minimè ambigerent, optimè in eos eroganda beneficia, quibus Sedis Apostolicæ Auctoritas tam ardentè suffragaretur. Jussit ergò Optimus Pontifex easdem Epistolas per Illustrissimum & Reverendissimum Dominum Opitium Pallavicinum Archi-Episcopum Ephesinum in Regno Poloniæ, Magnoque Ducatu Lithuanie Nuncium Apostolicum ad supra laudatas Majestates deferri; quod etiam non sinè insigni Ordinis commendatione peractum fuit.

XV. Hæc Supremi Ecclesiæ Pastoris, qui oves suas ex vultu noverat, clarissima de Patribus prolata testimonia & veredario nuncio transmissa adventum eorum in Polonia anteverterunt, undè & grandis de illis nata est expectatio. Ipsi verò interea Viennam Austriæ delati aliquot diebus hic subsisterunt, donec ulterius procedendi opportunitatem nanciscerentur. Contemplabantur urbem non ita pridem afflictissimam e nupernis damnis & ruinis emergere; mitiore deinde aëre & urbanò gentis genio deliniti peroptabant hic peregrinationis metam statuere, (ut ipse

1685.
Barbarino.
d'Estre,
Pio.

Carpegna.
Noyelle Soc.
JESU Præpo-
sito Generali.

Romæ disce-
dunt 10. Mar-
tii.

Summus Pon-
tifex eisdem
Regi & Regi-
næ litteris
commendat.

Viennam Aus-
triæ trans-
eunt, ibidem
manere pero-
pant.

1685.

Plures litteras
obtinuit.Olomuelô in
Poloniam de-
ducuntur.* Hoc festum
in Polonia 8.
Maji celebra-
tur.Varſaviæ Regi
& Proceribus
causam ad-
ventus ſui ex-
ponunt & lit-
teras pro-
munt.

frater viæ ſocius in ſuo itinerario annotavit) ſed hæc iſis tempo-
ribus facilius optari , quàm ſperari poterant , vel potiùs intra
præliminaria vota & dilata ſtetere deſideria. Interim autem nè o-
tioſi deſiderent , ad ſalutandum Regis Poloniæ Legatum ſe contu-
lerunt , & ex Urbe Romana plures litteras , quæ aliæ ad Archi-
Episcopum Leopoliensem , & Chioviensem deferendæ claudeban-
tur , acceperunt. Octavâ & decimâ menſis Aprilis , quæ erat Fe-
ria IV. Sanctioris hebdomadæ Viennâ diſcedentes Olomucium Mo-
raviæ Metropolim contenderunt : hîc adoleſcentem Polonum na-
cti ductorem menſis Maji ſeptimâ * in pervigilio feſti S. Stanislai
Cracoviensis Episcopi & Martyris , totius Regni Indigetis , Patroni-
que , omine in ſpem bonam accepto , Poloniam intrârunt , re-
ctâque viâ Varſaviam properaverunt , ubi Rex cum Regni Proce-
ribus Reipublicæ cauſâ convenerat , quibus illi acceptas litteras
exquiſitâ reverentiâ tradiderunt , ac deinde ad ea curanda , quo-
rum gratiâ advenerant , animos applicuerunt.

CAPUT IV.

*Leopoli Domus impetratur. Viennæ agitur de no-
vo cœnobio condendo : ſub idem tempus officium , &
Miſſa de SS. PP. NN. JOANNE , & FELICE
ad univerſam Germaniam extenduntur.*

Leopoli Do-
mus impetra-
tur , quæ Vien-
nenſi prælu-
ſit.Noſtrarum
rerum cum
Polonicis
connexio.

I. **T**Entata hucusque Magnorum molimine Sacri noſtri Ordinis in Poloniam propagatio , ac demùm nec minoribus impendiis obtenta Leopoli ſtruendæ Domûs facultas Vienneniſi Fundationi in Austria quodammodo præluſit ; quinimò ſi cauſa cauſam requirat , & penſiculatiùs inſpiciantur momenta rerum , locorum occaſiones , temporum circumſtantiæ , actorumque af-
ſinitates inter ſe ſtrictiùs ita cohærent , ut diverſa nequaquam cenſeantur , & alterum ab altero ſine nota obſcuritatis haud facile diſjungi valeat : ad abſtergendam itaque omnem diſtinctionis caliginem , poſtquàm illa , quæ in Polonia intra ſeſquiannum peracta ſunt , curſim indicavero , noſtra demùm , quorum cauſâ deſudo , ex profeſſo tractabo.

Viennam al-
lecti prius Pa-
tres.Civium Vien-
nenſium laus.

II. Perfunctoriè quidem nuper Patres Viennam inſpexerant , urbem ampliffimam , non pridem Turcarum obſidione ferè pro-
tritam , deſolatamque , nunc autem abſterſo ſquallore ſuis e rui-
nis ad priſtinum ſplendorem magnificentius reſurgentem. Vide-
bant hanc urbem ob perpetuam in ea Cæſareæ Familiæ ſedem ab
affluente ex toto ferè Orbe Chriſtiano nobilitate frequentari , ipſos
verò cives & indigenas non modò divitiis , & omnigenarum re-
rum abundantia , ſed & inſigni pietate , morumque honeſtate flo-
rere ; unde nihil ardentius anhelabant , quàm ſacram Religionem
noſtram jactis cujuſdam Cœnobii fundamentis in hac civitate ſta-
bilire , ex qua deinde facilè negotiò in vicinam Hungariam (ſoli
uber-

libertate nihil Hispaniæ concedentem) propagines effundere possent, quas illi huic Regno tantò utiliores fore rebantur, quantò exploratius noverant, ingentem quotannis Christianorum multitudinem a confinibus Turcis in vincula abripi, quibus redimendis aptior occasio offerri nequiret, quam si Ordo noster in ipsam quoque Hungariam penetraret, ibidemque pro captivorum salute atque libertate de propinquo excubaret. Verùm enim verò quamvis salutaria hæc consilia eorum pietati blandissimè attriderent, nihil tamen impræsentiarum tentare voluerunt, veluti paucis jam superius insinuavimus, sed continuato in Poloniam itinere, exinde mentem suam exactè in Hispaniam perscripserunt, Majorisque Ordinis de toto rerum statu, suorumque votorum summa accuratè edocuerunt. Illis interim in Polonia agentibus nona Novembris hujus anni octogesimali quinti Noster P. Antonius a Conceptione Major ac Generalis Minister ætate ac laboribus confectus vite diem clausit extremum; eius locò sequenti mense Decembris usque ad Generalia Ordinis Comitia in proximum annum celebranda vicaria potestate functus est Noster, P. Petrus a S. Michaële.

III. Succedit annus orbis per Christum restaurati millesimus sexcentissimus octogessimus sextus. In ipso ferè principio, sive anni limine, id est: in mense Januario Ordo noster per Sedis Apostolicæ gratiam insigni nobilitatus est gloriæ monimentò: Sanctorum videlicet Patriarcharum Nostrorum JOANNIS & FELICIS Ecclesiasticus cultus ad pias quidem Augustissimi LEOPOLDI Cæsaris preces præmittebatur in Germaniam, eodem tempore, quò & eorundem Sanctorum Patrum Ordinis Institutum, Redemptionis, in eandem Germaniam propagari desiderabatur Aquilarum auspiciò longè fortunatissimò. Id verò pronunciatum fuit per hoc Decretum: *Sacra Rituum Congregatio ad pias preces Augustissimi Imperatoris porrectas ab Eminentissimo & Reverendissimo Cardinali PIO gratiam benignè extendendò indulgit, ut in posterum Officium & Missa Sanctorum JOANNIS de MATHA & FELICIS de VALOIS Fundatorum Ordinis Sanctissima TRINITATIS Redemptionis captivorum recitari, ac celebrari respectivè possit & valeat quotannis die festo eorundem Sanctorum sub ritu duplici minori in tota Germania, & Statibus Hereditariis Suae Majestatis Cæsareæ ab omnibus Christi fidelibus utriusque sexus tam secularibus, quam Regularibus, qui ad horas Canonicas tenentur, ad instar Concessionis aliàs a Sancta Sede Apostolica facta pro Hispaniis & aliis mundi partibus. Supplicante pariter P. Procuratore Generali Disalceatorum Congregationis Hispania ejusdem Ordinis etiam nomine sue Religionis. Hac die 26. Januarii 1686.*

IV. Compluti ad V. Idūs Maji Patres in Generali Concessu Majorem Ordinis Ministrum eligunt eundem Nostrem P. Petrum a S. Michaële; Virum ob singularia merita, & exquisitam

1685.

In Hungaria
nunc servamus
Redemptionis
nos docuimus.

Obiit N. P. Generalis Minister
P. Antonius a Conceptione
die 9. Novembris.

1686.

Officium &
Missa SS. PP.
NN. JOANNIS
& FELICIS
de VALOIS
Fundatorum
Ordinis

Decretum
Sacra Rituum
Congregationis

Novitè electus Generalis
Minister
Venerabilis
Pater

1686. prudentiam tanto muneri parem, qui ut primum Ordinis Gubernacula moderanda suscepit, in id confectum incubuit, ut initia Sacrae Religionis nostrae in Polonia stabiliret, ac simul idoneam quandam rationem inveniret, cujus adminiculò Trinitaria Signa ipsi quoque Germaniae inferret; quod ut certius consequeretur, praestantes quosdam & religiosos viros Romam evocavit, alios per Hispaniam dispersos in procinctu stare iussit, quatenus ad primum nutum eò convolarent, ubi major rerum necessitas eorum praesentiam desideraret. Quae dum ille providè in Hispania disponit, P. Joannes a S. Antonio gravissimis jactabatur incommodis; licet enim Ordo noster Varaviae anno superiore in Regni Comitibus a Serenissimo Rege atque Republica ob Instituti necessitatem ultro nee fuerit admissus, acriter tamen disceptabatur de loco, in quo Domicilii sedes figeretur; adeò ubique oppositionum procellae emergebant. Accessit ad miseriarum cumulum P. Francisci a Conceptione selectissimi socii jactura, quem necdum fixò domiciliò *Abstulit atra dies & funere merfit acerbo.* Elatus hòc annò Kalendis Maji ætatis suae annò trigesimò secundò; vir in juventutis flore constitutus, & ob spectabilem probitatem longiore vita dignus; Leopoli in summo Templo S. Crucis Armenorum honorificè tumulatus fuit. Hæc calamitas diu gravissimè fodicaverat Patris animum, meritòque lugebat eum, qui in tot pressuris unicum ejus erat solatium, cujus consiliis acquiescere, cujus denique industriâ, atque impigrâ diligentia sublevatus in tot curarum fluctibus nonnihil interdum respirare potuerat.

Graves oppositiones in Polonia.

P. Socius obit.

Virg. Aeneid. 6.

Leopoli prima Domus in Polonia stabilitur 14. Jul.

Sanctissimum ibidem collocatur, & reliqua solemnitas.

Ex Hispania veniunt Patres in subsidium.

V. Verum, ut plerumque post horridam tempestatem & funestam noctis caliginem restitui malacia, & rutilantis solis jubare vestigio subsequi solet, ita & tristissimum hunc casum pedissequa quædam lætitia excepit; devictis namque difficultatum procellis, quæ Patri hætenus pertinaci furore adversatæ fuerant, sua tandem constantia & prudentia effecit, ut Ordo noster Regis interventu Leopoli, quæ est Roxolanorum Metropolis, situm denique loci pretiò impetraverit, ubi primum in illo Regno nostræ Familiae cœnobium conderetur. Domò, ut fieri potuit, celeriter in usum regularem aptatâ pridie Idus Julii anni currentis sacra ædícula ritu solemnè ab Illustrissimo & Reverendissimo D. Opitio Pallavicino Sedis Apostolicæ Nuncio, Ephesino Archiepiscopo, est benedicta, eodémque die ipsomet ad aras operante Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum collocatum fuit, e suggestu ad populum patrio sermone verba fecit Illustrissimus & Reverendissimus D. Deodatus Trajanopolitanus Electus Episcopus & Archiepiscopatus Leopoliensis Nationis Armenæ Administrator. Sic prima in Polonia constituta Domus Ordinis ab unico Sacerdote & altero fratre, quem supra nominavimus, incolebatur, donec tertiâ & decimâ sequentis mensis Augusti ex Hispania eodem submissi pervenissent P. Michaël a S. Maria & P. Joannes a Cruce cum fratre Ambrosio a Jesu. Hi amissi socii desiderium in Patre Joanne utcunque sedabant, & in defuncti locum succenturiati partes suas strenuè, gnavitèrque explebant. In hoc illi loco con-

constituti rudem aliquam formabant conventûs ideam, quamvis, ut angusta omnia sunt rerum principia, perpetuis ferè semper jactati sint incommodis. Verùm de his me satis, superque dixisse arbitror; fusior hujus rei narratio patrii scriptoris calamum deposcit. Ego ad meæ Historiæ cursum gressus recipio.

1686.

VI. P. Joannes a S. Antonio, quem Domûs Leopoliensis authorem fuisse diximus, cùm se novis sociorum supplementis auctum videret, satisque cognosceret, P. Michaëlem virum esse novæ huic coloniæ provehendæ parem, datis in principio mensis Septembris ad nostrum P. Ministrum Generalem litteris missionem petiit, & facultatem in Hispanias remeandi flagitavit, causatus afflictam valetudinem, & attritas vires sibi impedimento esse, nè demandatam provinciam diutius sustineret. Ut autem Nostrum P. Generalem certius in suam sententiam pertraheret, suisque precibus inclinaret, pollicitus est, se in transitu per Austriam operam daturum, ut Viennæ Ordinis nostri cœnobium exurgeret, cùm ibidem non minor Redemptricis Instituti vigeat necessitas, quàm in Polonia, idque ob assidua bella Augustissimi Cæsaris cum Ottomannis, quorum violento impetu innumeri propemodùm Christiani in Turcarum, aut Tartarorum captivitate devolvantur. Noster P. Minister Generalis, etsi probaret suadentis propositum, ægrè tamen adduci potuit, ut in ejus reditum consentiret, quòd ejus operâ in præsentem vel maximè indigeret ad firmandas res Polonicas, aliòsque jam mente delegisset, quos Viennam ad plantandam Foundationem mittere decreverat. Consensit tamen propè invitatus, & datis ad eundem litteris die quarta & decima Novembris ejus curæ commisit, si fors quidpiam in transitu Viennæ ad promissum effectum deducere posset, sibi gratissimum fore.

P. Joannes a S. Antonio in Hispaniam redire desiderat.

Viennæ Domus foundationem tentare promittit.

Ægrè consentit N. P. Generalis.

VII. Sequens annus millesimus sexcentessimus octogesimus septimus inter consilia & conatus ut plurimum exactus fuit. P. Joannes a S. Antonio, quamprimum per anni tempus proficisci licuit, Viennam demigravit. Id protinùs ut Romæ pervulgatum est, approbationem non meruit; inter amicos etiam neutiquàm ex decoro visum fuit recentem in Polonia Ordinis plantulam subito deseruisse. Quæ res Patres, Thomam nempe a S. Josepho & Maurum a Conceptione permovit, ut in ejus vicem substitui peroptarent, si juberentur, in Poloniam promptè ejus locò demigraturi. Id cùm Noster P. Minister Generalis intellexisset, multum eò nuntiò exhilaratus fuit, quòd reperti sint, qui hanc sibi provinciam ultrò deposcerent excolendam, laudavitque litteris die vigesima Martii Madritò Romam perscriptis, quibus eos ulteriora mandata præstolari jussit, simulque decrevit, ut P. Joanni a S. Antonio plena negotii procurandi potestas Viennam transmitteretur, si, quod metuebat, P. Joannes a S. Augustino (quem huic muneri maximè admotum voluisset) ingravescentis ætatis obtentu hujusmodi expeditionem a se amoliri

1687.

Viennam migrat, quod multi non probant, alii in Polonia substitui peroptant.

Viennæ fundandi facultas eò mittitur.

1687.
Viennensis
Fundationis
desiderium.

Reverendiss.
de Marinis
Soc. JESU Vi-
carius Gene-
ralis idem li-
teris com-
mendat.

niteretur. Aliis verò litteris die decima septima Aprilis exaratis iisdem Patribus impendit commendavit, ut nullis laboribus aut industriae parcerent, quatenus Ordo Viennae stabile quoddam coenobium adipisceretur. Cæterum Romæ, cum P. Joannes a S. Augustino se ad hoc iter designatum cognovisset, illico paruit, seseque cum P. Thoma a S. Josepho ad instantem hanc profectio- nem paravit. Adeò procul vir ille charitatis zelò plenus ab om- ni tergiversationis periculo aberat, ut ipse ultrò ad laboriosam hanc Spartam subeundam propenderet, nihilque magis in votis haberet, quam ad primos Superiorum nutus Viennam confestim advolare. Religiosos hos duos viatores suis etiam litteris Reve- rendissimus P. Dominicus Maria de Marinis post Defunctum Ca- rolum Noyelle Societatis JESU substitutus Vicarius Generalis comitari voluit, scripsitque ad Reverendum P. Adamum Aboëdt Austriacæ Provinciae Societatis JESU Præfectum his verbis:

Reverende in Christo Pater!

Ejusdem Epi-
scopi.

*Optatissimam mihi præbent occasionem experiendi Reverentia ve-
stra studium atque observantiam Reverendi & Religiosissimi
Patres ex sacro Sanctissimæ Trinitatis Ordine de Redemptione ca-
ptivorum P. F. Joannes a S. Augustino & P. F. Thomas a S. Jo-
sepho, qui hinc Viennam pergunt Sacri sui Instituti fundamenta
posituri, daturique principium in peropportuna Sacri Belli contra
infideles expeditione. Hos mihi omni officiorum genere colendos
atque afficiendos sumpsi, utpotè Societatis nostræ amicissimos aman-
tissimosque nostrum; quod luculenter ac maximè nobis proficuis ar-
gumentis sæpius habuimus exploratum, atque adeò illos tantò im-
pensiùs Reverentia Vestra commendo, quantò plùs meriti habent il-
li, & quò majoris debiti memoriam tenemus, ut officiis nostris at-
que obsequiis ubicunque locorum dignissimos existimemus. Quod-
cunque autem Reverentia Vestra in illos studium exiterit, hoc-
que illis, quà consiliò, quà auxiliò præstò fuerit, id mihi longè
gratissimum existet, ac commendationi meæ exhibitum ex propen-
sa Reverentia Vestra in me voluntate putabo: ut verò sit amplif-
simum, hisce postulo, ac me sanctissimis Reverentia Vestra sacrifi-
ciis impensè commendo. Rome 20. Aprilis 1687.*

Reverentiæ Vestrae

Servus in Christo

Dominicus Maria de Marinis.

VIII.

VIII. Etſi verò harum latores litterarum tantoperè commenda-
 ti fuerint, juſtis tamen de cauſis, variisque ſubindè viciffitu-
 dinibùs agitati illis litteris uti minimè potuerunt. Enimverò
 P. Joannes a S. Auguſtino propè finem hujus anni (ut infrà di-
 cetur fuſius) incomitatus Viennam migravit; P. Thomas autem
 primùm in Poloniam, nunc Viennam deſtinatus Romam deinceps,
 multiplici remorà ſufflaminatus, nunquam fuit egreſſus, ubi vir
 pius ad ſummam pervenit ſenectutem, ibidem vità functus ſecun-
 dà Octobris annò milleſimò ſeptingentefimò vigefimò ſeptimò
 ætatis annorum octo & octoginta, ex quibus totis quinquaginta
 cœnobium S. Caroli ad Quator Fontes incoluit. Inſuper quia hòc
 eodem annò per noviter electum Societatis JESU Præpoſitum Ge-
 neralem Reverendiſſimum P. Thyrfum Gonzalez, noſtri quoque
 Sacri Ordinis ſtudioſiſſimum, alijs epistolis ad ſuæ Societatis Patres
 Viennam dandis in nos affectus commendationibùs denuò inſtau-
 rari poterat, hinc illa ſuperiùs inſerta epistola in uſum non ſervi-
 vit; aſſervatur tamen ejus autographum in ſerinijs Romani Archi-
 vi S. Caroli ad Quatuor Fontes, ipſam verò huic operi attexere
 placebat, quia diligentis Hiſtorici munus eſt hujusmodi monumen-
 ta litteraria ſedulò colligere. Præterea quod caput eſt: hinc ma-
 niſteſtè clareſcit negotium obtinendæ Foundationis ſub cura P. Joan-
 nis a S. Antonio dubiis admodum, incertiſque grefſibùs proceſſiſ-
 ſe; ut proindè, cum res pro tempore ad votum non ſuccederet,
 veluti plerique non ex vano augurabantur, quod deindè etiam
 eventus confirmavit, ipſe P. Joannes a S. Auguſtino cauſæ hujus
 apud Aulam Cæſaream Procurator Generalis jam designatus P.
 Joanni a S. Antonio in Hiſpanias abiturienti maturè ſuccenturia-
 tus ſit. Hæ obſervationes, quia majorem Hiſtoriæ lucem conci-
 liant, nequaquam prætermittendæ videbantur.

IX. Interea memoratus P. Joannes a S. Antonio Viennæ ab
 adventu ſuo minimè fuit otioſus, ſed omnem movit lapidem, ut
 cauſam ſuam rectè conſtitueret. Imprimis Burgomainium in Au-
 la Cæſarea Regis Catholici Oratorem frequens adivit patria cum
 fiducia, cujus ope conſilioque viciffim juvaretur; præterea ut alio-
 rum quoque Aulicorum Procerum ſibi conciliaret favores & gra-
 tiam, Bonviſium S. R. Eccleſiæ Cardinalem Sedis Apoſtolicæ Le-
 gatum acceſſit, eidemque maximo, quo potuit, fervore cauſæ
 negotium ſupplex commendavit. Idem egit apud Cardinalem
 Kolloniczium, virum inſignis pietatis, erga pauperes beneficen-
 tiſſimum, præprimis autem miſericordiâ in Chriſtianos ſub imma-
 niſſima Turcarum ſervitute gementes captivos jam per omnium
 ora, & ſuper æthera notum. Utrique Cardinalium a Summis Vi-
 ris e Polonia Epistolæ commendatitias attulit. Item frequens
 erat apud Excellentiſſimum Comitem Harrachium in Cæſaris Au-
 la primæ Dignitatis Miniſtrum veterem noſtrum Fautorem, qui
 cum priùs ante aliquot annos LEOPOLDI I. Romanorum Im-
 peratoris Nomine apud CAROLUM II. Regem Catholicum Le-
 gatione functus fuſſet, & Madriti ex lectiſſima conjuge Joanna
 comite de Lamberg filiam ſuſcepſſet, accidit, ut eodem die

1687.

Notæ in præ-
 cedentem epi-
 ſtolam. Ea uti
 non valebant
 ob mutatas
 circumſtan-
 tias.

P. Thomas
 Romam non
 egreſſus, obiit
 2. Octobris
 1727.

Thyrſus Gon-
 zalez eligitur
 Præpoſitus
 Generalis
 Soc. JESU.

Singularia
 præcautio.

Obſervationes
 ad majorem
 Hiſtoriæ lu-
 cem.

Viennæ præ-
 tenditur Fun-
 datio.

Ejus primi
 & præcipui
 Fautores.

Comitum
 Harrachio-
 rum in Ordinem favon.

Filiæ eorum-
 dem in baptis-
 mate conſtitui-
 tur Patri-
 nus frater
 ex noſtris.

1687. Laicus quidam, ut vocant, Nostrae Religionis frater stipis cortogandae causâ ejus palatium ingrederetur, quem Excellentissima Puerpera actutum accersivit, eum denique in levanda ex lustrico fonte Filia patrini munus sustinere voluit, quod ille etiam summa omnium gratulatione cum licentia Superiorum suorum praestitit. Rosae nomen regeneratae inditum, quae, dum ista litteris consignamus, etiamnum superstes vivit, & ut diu prosperetur, precamur, Princeps vidua de Longavalle Heroinarum una, & nobilissimae Stirpis suae Decus. Porro Excellentissimae hujus Domus Patrocinio, collatisque in nos favoribus nostra potissimum initia steterê, nec pauca incrementa accessere, quemadmodum inferius non infrequenter cum perpetua gratæ mentis testificatione in suis locis sumus commemoraturi.

Ab imperatore facultas petiit Viennæ fundandi cenobium.

X. Bonvisium, Kolloniczium, Burgomainium & Harrachium, hunc Summum Quatuor-Viratum secuti sunt complures e prima Nobilium Classe pari benevolentia & faventis animi propensione erga nostrum Ordinem affecti, quorum patrocinio erectus Pater ad Clementissimi Cæsaris affatus admitti desideravit, quod etiam horum Procerum opera adjutus facile obtinuit. Admissus ante Solium Sacrae Majestatis Summam votorum suorum modestè proposuit, enixissimisque precibus flagitavit, ut Augustissimus Imperator in amplissimis Austriacæ Domus Hæreditariis Provinciis Redemptionis captivorum Institutum ad populorum salutem & solatium implantari sineret, illudque Regia sua protectione fovere dignaretur. Augustissimus Imperator suapte ad omnia, quæ pietatem, Deique gloriam, aut Christianæ Reipublicæ salutem concernunt, pronus benigno responsò animum ad favores inclinatum testatur. Ex quo supralaudatus Pater haud obscure divinare potuit, se opportuno tempore desideriorum suorum compotem futurum. Majore hinc spe animatus expeditionis suæ optatum præstolatur exitum moræ præ gaudio propemodum impatiens.

SS. Pontifex oratus eadem de causâ ad Imperatorem litteras expedivit.

XI. Maturando negotio idem calor & studium Romæ fervebat; præterquam enim, quod supra memorati Patres se in hanc expeditionem pararent, Pater etiam Procurator Generalis Sanctissimi INNOCENTII XI. Pontificis Maximi throno advolutus Suae Sanctitati exposuit, Leopoli in Polonia coeptam jam esse Ordinis Domum, sperari exinde uberrimos fructus albescente jam melle: apud Regem & Optimates plurimum contulisse Sedis Apostolicæ, cujus essent observantissimi, Suffragium. Ejusdem Instituti necessitate laborare Germanicum Imperium. Magnam in Cæsaris pietate repositam esse spem, hoc tam salutare Institutum ejus quoque Ditionibus implantandi. Petiit itaque, ut Summus Pontifex piæ causæ patrocinari, eamque Sua Auctoritate interposita provehere vellet. Sanctissimus Pater, cui nihil antiquius, quam providere bona coram DEO & hominibus, Supplicis Oratoris preces non finit abire vacuas, jubetque ea de causâ ad LEOPOLDUM I. Romanorum Imperatorem Apostolicas in forma Brevis, ut vocant, expedire Litteras, quibus præsens negotium sequentibus urfit:

Cha-

Charissimo in Christo Filio Nostro Leopoldo
Hungariæ & Bohemiæ Regi Illustri, in Romanorum
Imperatorem electo. 1687.

INNOCENTIUS PAPA XI.

Charissime in Christo Fili Noster: Cum Professores Ordinis Discalceatorum arctioris observantiæ Sanctissimæ Trinitatis vehementer cupiant Ordinem ipsum in Ditionibus Majestatis Tuae subjectis propagare, quò latius ad redimendos ab infidelium manibus captivos se effundant, Nostrarum esse partium duximus, ejusdem Ordinis Professores, qui isthuc advenient, impensè Tibi commendare, atque a perspecta, totque præclaris comprobata documentis pietate Tua etiam, atque etiam petere, ut tam præclarum opus optatum ad exitum perducere cures, præstantibus Tuis in Rem Christianam meritis novum hunc & quidem non levem cumulum adjicias. Votis autem hac de re nostris apprimè Responsurum planè Nobis pollicentes Majestati Tuae Apostolicam Benedictionem amantissimè impertimur. Datum 3. Maji 1687.

Breve Sum-
mi Pontificis
INNOCEN-
TII XI.

XII. Pontificium hoc Breve ad Sacram Cæsaream Majestatem per Eminentissimum D. Franciscum Bonvisium Cardinalem, Viennæ Sedis Apostolicæ Legatum, dirigi oportebat. Undè Alderanus Cybo Sacri nostri Ordinis Cardinalis Protector suas quoque ad eundem Legatum litteras exaravit, quibus Sux Sanctitatis voluntatem insinuavit, his ferè verbis, quæ ex idiomatico Hetrusco in latinum transtulimus: Patrem nimirum Procuratorem Generalem Ordinis Excalceatorum Sanctissimæ Trinitatis de Redemptione captivorum suæ Religionis nomine discupere aliquot in Imperio fundare suæ Familiæ cœnobio, in hunc finem Sanctissimo Domino nostro supplicasse, ut dictum ordinem apud Cæsaream Majestatem commendatitiis litteris adjuvare dignaretur. Beatitudinem Suam in opere tam religioso, tam pio, & præsertim, pauperibus captivis Christianis sub Barbarorum jugo dentis, tam favorabili & proficuo, ut eorum precibus benignè annueret, inclusum Breve ad eandem Majestatem scripsisse. Placeret proindè Eminentiæ Sux idem ad ipsius proprias manus deferre, atque aptissimis efficacibusque verbis causam comitari, quæ ipsi magna ejus haud difficulter esset suggestura prudentia. Sibi quidem, ut ejus Ordinis Protectori præcipuè id esse curæ, tam Sancti Instituti propagationi totis viribus intendere, undè licet supervacaneum existimaret preces suas suæ Eminentiæ patrocinio conjungere, se tamen omnimodis paratum esse ad conferendam suam qualemcunque operam. Sperare itaque pro ejus in se favore, Eminentiæ Suam ad effectum cooperaturam præstituramque

Card. Cybo
idem Breve
Viennam
cum litteris
misit.

omne

1687. omne cum auctoritate patrocinium, veluti Patres isthuc delegati ob eundem finem coram eo sint comparituri.

Card. Bonvisius consultat ordinem in Hungariam debere propagari.

Rationes contrariae silentio premuntur.

Responsio Card. Bonvisii ad Card. Alderanum.

XIII. Cardinalis Protectoris litteræ, *Brevis Pontificii* uberes testes & fidei comites tam diu Romæ asservandæ erant, donec de iisdem P. Joannes a S. Antonio Viennæ edoceretur, quatenus sollicitâ industriâ iis recipiendis invigilaret, easdemque ipsemet Cardinali Bonvisio ad proprias manus consignaret. Constat illos sub idem tempus de introducendo Ordine nostro frequentia invicem consilia agitasse. Cardinalis Bonvisius in id toto conatu propendebat, ut in Hungariam Sacer Ordo noster ac Institutum promoveretur, quod Regnum illud non pridem a Mahometanis magna ex parte diùque prius obsessum, nunc verò armorum prospero successu postliminiò Cæsari vindicatum magnâ Religiosorum hominum penuriâ laboraret, ac præterea ob arctissima cum Turcico Imperio confinia ingens exercendæ Redemptionis theatrum aperiret: interim verò istud efficeretur, ut Ordo noster per aliquot annorum curricula Viennæ hospitium fortiretur, donec in Hungaria unius, aut alterius conventûs Fundatio ad coronidem perducta fuisset. Etsi verò id consilium P. Joanni a S. Antonio minimè arrideret, quò sua desideria in longum tempus comperendinari videbat, satisque agnosceret, conventum aliquem in Hungaria ægrè stabilitum iri, nisi Viennæ prius cœnobium aliquod fundaretur, dissimulabat tamen, ejusdemque sententiæ assensum præferebat, ne Cardinalem in suo proposito obfirmatum contrariis rationibûs laceggeret, & exasperaret, ac ipse unius, alteriusque spe penitus excideret, vel importunè Cardinalem irritasse crederetur.

XIV. Appulère tandem Româ Litteræ cum Pontificia ad Cæsarem commendatione in tempore, pro quibus recipiendis præmonitus fuerat P. Joannes a S. Antonio. Has Pater ad Cardinalem deferens earum effectum anxiiis desideriis expectavit. Quæ demum earundem Litterarum occasione acta fuerint, ex ipsius Bonvisii ad Alderanum responsione die sexta Julii expedita genuinè dignoscuntur. Scribit enim: Patrem quendam Hispanum e Trinitariis Discalceatis Redemptionis captivorum altera die sibi *Breve Sanctissimi Domini* ad Cæsarem cum ipsius Eminentie epistola ad se perscriptam præsentasse, in qua monebatur suum præstare patrocinium sacro huic Ordini desideranti per Hungariam ad pauperum captivorum Christianorum solatium propagari. Commemorat deinde, se ab ipso Patre antehac aliquoties fuisse conventum. Probè se cognovisse magnas utilitates, quæ inde profecturæ sint, adeoque omnem ad hoc spondidisse opem, ac cœpisse jam aliquomodò complanare negotium: Accedentibûs verò nunc Suae Sanctitatis cum ipsius Eminentie, ut Ordinis ejusdem Protectoris, venerandis mandatis, confestim Cæsareæ Majestatis se petivisse alloquium, exhibuisse *Breve Apostolicum*, & hoc efficacibûs fulcivisse rationibûs, & quidem his potissimum inter alias plures, quòd nimirum, etsi secundissimæ contra Turcas sperentur expugnationes, eosdem semper tamen fore limitaneos, &

con-

confinia perpetuis excursionibus pacis etiam tempore infestatos, veluti etiam prioribus temporibus compertum habebatur; unde necessarium esse, pro illiusmodi redemptionibus propè & ad manus habere mediatricem Religionem istam; nam ita nostratium quoque facilius reddetur liberatio, quin Turcis patefiat dignitas, aut conditio captivorum, quæ cognita maxime impedit, vel certè retardat redemptiones. Item aliam de ipsis Turcis utilitatem resultare, dum nimirum hi capiuntur, si mediantibus his Patribus pro Christianis commutarentur. Verumtamen existimabat necesse, ut hæc Religio in Hungaria fundaretur, & consecutis aliquando armorum induciis propter idem captivorum commercium etiam Constantinopolim introduceretur. Suam Majestatem probasse omnia: ad stabiliendam verò aliquam Fundationem solum opposuisse mediorum ob præsentia bella penuriam. Huic autem se respondisse ad Patris sententiam, sufficere in præsentia, si concederetur ipsis facultas locum propriis sumptibus comparandi, quò interim subsisterent, donec eisdem de bonis, ut vocant, *fiscalibus* aliquid provideretur. Et hoc idem Suam Majestatem in bonam partem recepisse. Subjungit demùm: æquè necessarium fore, veluti hoc ipsum Patri significaverat, ut sua Eminentia tanquam hujus Ordinis Protector a cœnobiis Hispaniæ aliquam licèt modicam contributionem impetraret, quâ interim habitatio conducì, tum aliquot religiosi quatuor aut quinque annis sustentari possent, donec possessio acquirèndorum prædiorum stabilita fuerit; tali siquidem modò fundationem brevi confunderetur, & majora indies incrementa sortituram. Totam denique suam epistolam his verbis concludit: *Existimo inter omnia cætera Instituta hoc magis necessarium esse in Hungaria, velut idem in Polonia fuerat recognitum.*

XV. Sub idem tempus Noster P. Petrus a S. Michaële Minister Generalis pro sua in Ordinis augmentum solitudine ac desiderio crebra in hunc finem cœpit agitare consilia, adaptare media, conquirere præsidia. Inter cætera autem, quæ in mentem venerant, censuit maximum huic prætensioni fulciendæ momentum allaturum, si patrociniò Serenissimæ Domine Mariæ Annæ de Austria, Hispaniarum Reginae Matris, & Augustissimi LEOPOLDI I. Romanorum Imperatoris sororis foveretur; Hujus enim intercessionem ob proximam, quâ Cæsarem attingebat, sanguinis necessitudinem, facile augurabatur longè efficacissimam fore. Ad Hanc itaque Noster P. Generalis Minister se contulit, eidemque plenam pietatis causam exposuit. Nec cunctata illa, sed quo erat in omnem de Re Christiana benè merendi occasionem studiò intenta, litteras confestim in favorem Ordinis exaravit, quibus Ipsa Augustissimo Fratri confidenter insinuavit Patrum Excalceatorum Sanctissimæ TRINITATIS de Redimendis captivis laudabilem vitæ conversationem, publicam Doctrinæ famam, & exindè in populum redundantia animarum emolumenta. Gravissimis deindè verbis Redemptionis Institutum commendavit, Cæsaremque majorem in modum rogavit, vellet hunc salutarem Ordinem Viennæ

Sereniss. Hispan. Reginae Matris quaeruntur præsidia.

1687. suæ implantare, ibidémque stabilire, & perpetuis gratiis ornare. Opus id fore DEO gratissimum. Pollicita, eum brevi in suis Ditionibus uberrimos illos fructus visurum, quos Ordo iste hæcenus in Regnis Hispaniarum cum ingenti omnium hominum approbatione protulerat. Hæc Germano-patriâ linguâ significata celerî nuntiô ad Cæsarem deferuntur.

C A P U T V.

Ad impetrandam Viennæ domûs Foundationem plura queruntur præsidia; irritò primo conatu Hospitium prætenditur.

P. Joanni a S.
Ant. Socius
datur P. Maurus.

M. Marcus cap.
6. v. 7.
S. Lucas cap.
10. v. 1.

Romæ tempus mutatio-
num periculofum itin-
tantibus.

Litteræ com-
mendatitiae
impetrantur.

I. **L**Ocorum distantia impedimento fuit, nè pressius negotia transigerentur. Parcius, aut tardius per nuncios de actis edocebatur Noster Pater Generalis Minister; latebat ipsum æquè, an serius, aut citius P. Joannes a S. Antonio reditum, de quo jam non ambigebat, in Hispanias maturaret: divinandum itaque fuit potius, quam certi aliquid statuendum. Utut res se haberet, neutiquam Ordini decorum esse censebatur, ut religiosus, etsi probatissimis moribus præditus, compita solitarius obambulet, & in Aulis Principum compareret absque socio, cum ipse Cœlestis Magister discipulos suos binos ad prædicationem Evangelii miserit; ut videre licet apud Sanctos Evangelistas Marcum & Lucam. Atque hac ratione inductus quintâ & vigesimâ mensis Junii Noster P. Minister Generalis Romam scribit & mandat, ut P. Maurus a Conceptione omiſsa in Poloniam profectioe absque mora Viennam abiret, ibidémque socium ageret P. Joannis a S. Antonio, quamdiu ibi hic idem esset moram factururus. Si verò iste Viennâ jam excessisset, P. Joannem a S. Augustino, cum plena Generalis Procuratoris Auctoritate illi substitutum comitaretur. Idipsum per aliam epistolam die decima Julii expeditam inculcans repetit. Hæ litteræ Romam pervenerunt in summo æstu caniculæ, quo Syrio ardore omnia torrentur. Romani hoc tempus mutationem vocant, vulgatâque opinione persuasum habent, nulli absque vitæ, vel salutis discrimine integrum esse urbem excedere, aut locum mutare. Ideoque P. Maurus amicorum consiliis atque precibus, accedente quoque Superiorum jussu modicum ultra mensem subsistere coactus fuit. Sed ne hoc tempore desidioſa statione torperet, animum adjecit ad comparanda præsidia & adminicula, quibus negotium istud in melius provehi posse confidebat. Unde, cum ad Cæsaris Aulam se migraturum nosceret, ab Eminentissimo Principe Carolo Pio Cardinali Episcopo Sabinenſi Romani Imperii & inclytæ Nationis Germanicæ, nec non Hereditariorum Domûs Austriacæ Statuum Protectore, pro sua, quâ pollebat, apud Cæsareos Ministros Auctoritate, favorum litteras impetravit. Pari studio incitatus ad Reverendissimum P. Thyrsam Gonzalez de Santalla, qui non ita pridem

Præ-

Præpositus Generalis Societatis JESU renunciatus fuerat, se consultit, ut ei ante ingressum itineris officiosè valediceret. Hic, ut optimè noverat, quàm arctò charitatis vinculo Familia Trinitaria Laudatissimæ Societati semper obstricta fuerit, & quàm tenaciter ejus Doctrinis adhælerit, easque nunquam non strenuè ac mordicus propugnaverit, non modò suscepti itineris rationem probavit, verùm ad primos quoque e Societate viros, Viennæ tunc existentes, litteras dedit, quibus Ordinem nostrum ingentibus præconiis extulit, ejusdemque curam illis Patribus impensius commendavit, monens, ut sua ope, ac industriâ incrementis ejus invigilarent, efficerentque, quatenus nostri tam apud Cæsarem, quàm apud reliquos Aulæ Viennensis Procere felicem negotiorum suorum successum consequerentur.

II. Placuit autem easdem epistolas honoris causâ, & ingrati animi memoriam huic narrationi inferere, ut constet posteris, quantæ utilitatis res sit cum omnibus Religiosorum Ordinibus sinceram amicitiam colere. Hoc namque pactò veros nos esse Christi Discipulos probamus, si dilectionem habuerimus ad invicem. Et sanè virtus unita fortior evadit, validiorque robore infidias Satanae proterit, dum eas junctis lacertis aggreditur. Nihil porò antiquius fuit in Sacro nostro Ordine ac stabilitum magis, quàm suspicere DEI servos, ac revereri eorundem Regularia Instituta. Nec immeritò; sic enim bonus odor Virtutis & exempli latius in populo effunditur, præcaventur scandala, & in Sanctis suis DEUS glorificatur. Sed neque hic primitus Inclyta JESU Societas Litteris mutuam suam erga Ordinem nostrum dilectionem testata fuerat; idem namque, ut superius retulimus, suo calamò præstitit, qui P. Thyrsus proximè in supremo Societatis Magistratu præcellit, cujus haud obscura mentio in exordio sequentium litterarum occurrit. Unde, si quid meæ sententiæ tribuitur, prudentissimè nostri fecerunt, quòd similibus industriis res suas stabilire conati sint. Sed tempus urget, ut jam ipsas epistolas in conspectum proferamus, quarum prima fuit, quam nunc subjicio.

Mutua inter
Sacros Ordines
dilectio
lauderet.

*Epistola I. Ad Reverendum P. Christophorum Stettinger LEOPOLDO I. Romanorum Imperatori
a Confessionibus.*

Reverende in Christo Pater!

Esi non ignorem, a Decessore meo fuisse peramanter commendatos Reverendos Patres Ordinis Excalceatorum Sanctissima Trinitatis redimendis a barbarorum servitute Christianis captivis vacantes; Vestram Reverentiam verò omni, quâ potuit, operâ eorum consiliis favisse; iterum eos Reverentia Vestra commendare mihi nihilominus est visum. Necessarium quidem id minimè duxerim,

1687. ut Religiosissimæ Familiæ favorem Reverentiæ Vestræ conciliem ; quòd sciam, ad hæc officia nec esse Reverentiam Vestram provocandam, cum ad ea suâ spontè, & Antecessoris mei commendatione sit prona : sed ideò fecerim, ut mihi met faciam satis. Neque enim ex aliis audiui, sed ipse expertus sum in Hispania, quot, quantaque debeamus hujus Illustrissimi ac Sanctissimi Ordinis Sodalibus, uti sanè, at in Hispania potissimum, ubi frequentiores sese obtulere occasiones, de nostra Societate egregiè meritis. Rogo proinde Reverentiam Vestram, & quò possum, majori studio, ut de Viris Optimis optimè velit mereri, tum apud Augustissimum Cæsarem, tum apud Cæsareæ Aulæ Magnates & Administratos, horum animos illis conciliando, ut Instituti Sui Domiciliis in Cæsareis Ditionibus in Hungaria præsertim constitutis Rem Christianam piis exercitationibus, ac Redemptionem captivorum a Christiani Nominis hostium potestate possint indies promoverè. Me verò Sanctis Vestræ Reverentiæ Sacrificiis impensè commendo, eamque studiosissimè saluto. Romæ 26. Julii 1687.

Reverentiæ Vestræ

Servus in Christo.

Thyrus Gonzalez.

Sequentes epistolæ in eundem finem & ab eodem Reverendissimo Patre Thyrsio signatæ sunt mense posteriore, die Assumptæ in Cælum Virginis DEIPARÆ. Plures namque, ut Romanæ Curiae phrasi loquar, *compulsandi* censebantur, qui expeditionis hujus negotium seriò sibi cordisumerent, & viritim ac confederatis Symbolis proveherent. Sunt autem antecedenti epistolæ suis expressionibus, affectuque non dissimiles, ut protinus videbimus.

Epistola II. Ad Reverendum P. Balthasarem Müller ELEONORÆ Augustæ a Confessionibus.

Reverende in Christo Pater !

NOverit, opinor, Reverentia Vestra, postremis temporibus isthuc venisse Reverendos Patres Excalceatos Ordinis Sanctissima Trinitatis, ut in Ditione Cæsarea Suae Familiæ Domiciliis constitutis vacare facilius possint juxta Sanctissimi Sui Instituti rationem Christianis a barbarorum captivitate redimendis. Ego verò cupio summopere, ut Societas nostra, de qua ipsi egregiè meriti sunt, omnem, quam potest, operam ad eorum consilia promovenda conferat.

Qua

Qua in re Reverentia Vestra opem imprimis profuturam Religiosissimis viris mihi jure persuadeo : præsertim cum ipse facile possit iis conciliare Augustissimæ Imperatricis animum ac patrocinium. Ut id faciat , perimpensè ego postulo , tum ad Divinam gloriam ampliandam , tum ad rependendas , quas possumus , vices Sanctissimæ Familiae , quæ nostris non levia contulere beneficia. Spero autem fore , ut Reverentia Vestra aliquid commendationi meæ tribuere velit , ac me Sanctis ejus Sacrificiis commendo. Romæ 15. Augusti 1687.

Reverentiæ Vestræ

Servus in Christo.

Thyrus Gonzalez.

*Epistola III. Ad Reverendum P. Michaëlem Mayr
Præpositum Domûs Professæ Viennæ.*

Reverende in Christo Pater !

SI cui Religiosæ Familiae obnoxia est Societas nostra (pluribus autem obstrictam esse novimus omnes) debet quàm plurimum Sacro Ordini Reverendorum Patrum Excalceatorum Sanctissimæ Trinitatis , quos Deus Ecclesiæ Suae dedit in Christianæ Charitatis exemplum. Tot enim benevolentie argumenta in nos contulere Viri Religiosissimi , ut occasionem de nobis benè merendi visi sint provocasse ; quasi leviter se amare nos crederent , si eas tantum arriperent , quæ se spontè , vel fortuito obtulere. Cum par de nobis optime meritis referre non possimus : opto sanè vehementer , ut eâ , qua poterimus , ratione gratias referamus. Quoniam verò opportunitas facile sese dabit id præstandi hisce temporibus , quibus Sanctissimi hujus Ordinis Sodales in Ditione Cesarea Domicilia stabilituri sunt , quò facilius redimendis a Turcarum potestate captivis Christianis juxta Sanctissimum Institutum suum vacent : a Reverentia Vestra peto impensè , ut operam suam accommodare his velit , ac piis eorum conatibus favere diligenter. Id verò enixè curaturam Reverentiam Vestram spero , ac me Sanctis ejus Sacrificiis commendo. Romæ 15. Augusti 1687.

Reverentiæ Vestræ

Servus in Christo

Thyrus Gonzalez.

esset *Scientia Media*, hòc solò titulò commendatissima foret : nihil enim in sententiæ nostræ præsidium conciliari potuit validius, nihil utilius, nihilque ingeniosius & elegantius. Quod equidem Societas nostra probè agnovit, & non sinè grato animi affectu meditatur : cùmque Inclÿta hæc Familia eximiâ charitate alios e durissima servitute catenisque vindicet ; nos tamen in servitutem dulcissimæ gratitudinis vinculis redigit, eò quòd ipsa pro religione adstringi voluerit Doctrinæ nostræ defensandæ & exornandæ. Acriter namque & validissimè pugnat contra sententiam Thomistarum & R. P. Magister Marcus Antonius Alos & Oraca parte 1. *Selectarum Disputationum* in 2. cap. 5. §. 7. num. 221. & 222. Et etiam in *Lectione de Scientia DEI* Disput. 5. Sect. 5. num. 374. Balthasar Paëz in *Canticum Moysis* textu 29. annotatione 5. pag. 361. Verùm gradum sisto in recensendis hujusmodi Sacri Ordinis Doctoribus, cùm omnes uno agmine Doctrinam Societatis ingenio simul & Auctoritate efferant. Et in hoc Salmantino Lyceo habuimus semper, imò & habemus nunc florentissimos Recentiores, quibûs supra modum commendatur *Scientia Media*, Doctrinæque Societatis. Unum tamen omittere non possum ex *Excalceatorum* sacro germine R. P. *Emmanuel* a Conceptione in hoc suo Salmanticensi Collegio Theologiæ Scholasticæ Primarium Lectorem, ibidem Ministrum, qui universam Philosophiam in tria egregia volumina distributam publicæ utilitati, publicæq; acclamationi dedit : Philosophiæ namque arduas, selectasque difficultates acutè, ac clarè solvit, vulgaresque tractatus brevissima ubertate perstringit. Hic ergo Reverendus Pater undique Venerabilis in Physicam Prædeterminationem solidè invehitur, Thomistarum argumenta enervat in Tomo II. *Cursûs Philosophici*, super 8. *Librum Physicorum* Disputatione II. tota. Hæc ipso Thyrso Teste, quem dum pronuncio, sæculi sui Decus me nominasse arbitror. Eadem ferè Reverendus P. Gabriel Henao ex eadem Societate in *Scientia Media* Historicè propugnata *Eventilatione* 44. & 45. Ego enim qui ex professo Historiam scribendam suscepi, Scholarum diversas doctrinas minimè infector, sed omnes ut sanas & Catholicas revereor ; cùm plerumque Scholastici hujusmodi tum publicis, tum domesticis disceptationibûs adversus sequioris sectæ dogmata reddantur exercitatiores. Ad nostra prosequenda revertimur.

IV. Viennæ toto mense Julio & Augusto P. Joannes a S. Antonio sacrum inter saxumque, ut dicitur, hæserat, quin tamen viam aliquam, aut rationem dispiceret, quâ inchoatum negotium ad optatum finem perduceret, aut ejus saltèm progressus maturaret. Adeò omnia remoris obsepta fuerant, quæ veluti importunæ

Negotium Patris nihil præcedit.

1687.

P. Joannes a
S. Antonio in
Hispaniam re-
dire cogitat.

S. N. Ordinis
implantandi
lux quaedam
velut aurora.

Anno 1679.
Viennæ pestis.

Votū ad SSS.
TRINITA-
TEM pro a-
vertenda pe-
ste.

echeneides sibi perpetim succedentes desideria ejus comperendina-
bant, & votorum aviditatem sufflaminabant. Atque hinc factum
est, ut res ei haudquaquam e sententia cesserit, nec eventus con-
ceptæ expectationi responderit; elapsis siquidem aliquot mensi-
būs perspicuè demum agnovit, se actum agere, aliasque ex aliis
difficultatibus identidem suboriri, quarum violentis fluctibus in
altum rursus rejiciebatur, cum ille sibi jam litus tenere vide-
retur. Accessit ad hunc miseriarum cumulum alia major, tentata
nempè ob inassuetum aërem valetudo. Migratura quoque nuncia-
batur Aula in Hungariam, ubi in Regem coronandus erat Cæsa-
ris Primogenitus JOSEPHUS Archi-Dux Austriæ, in quo nego-
tio ritè ordinando aulici Ministri omne tempus expendebant. In-
dè comperendinationis tedium, & visendæ patriæ indies deside-
rium majus. Hæc rerum facies Patrem diu multumque ancipi-
tem tenuit: ac propterea anxie secum deliberare cœpit, quid in
hoc rerum statu potissimum ageret. Tandem ut ex hoc laby-
rintho aliquando emergeret, statuit ad ulteriora civem servare,
præsertim cum ex certis nunciis audivisset, P. Joannem a S.
Augustino sibi in hoc munere succenturiatum fuisse, cui dein-
dè competeret hoc negotium ad coronidem perducere, si ipse re
infecta discederet Viennâ. Decrevit itaque, cum tempus faveret,
uti concessâ licentiâ in patriam remigrandi, ut ibidem sub nati-
vo cœlo afflictam valetudinem facilius, certiusque confirmaret.

V. Nec tamen propitium Numen, cujus incomprehensibi-
lia sunt judicia, & investigabiles viæ, per quas incedit ad illa
efficienda, quæ ab æterno præordinavit, rem hanc in summam
aliquando TRI-UNIUS DEITATIS gloriam, & innu-
merabilium animarum salutem cessuram penitus destitui per-
misit, sed luculentô quodam prognosticô felicem introducen-
di Ordinis successum haud obscurè indicavit. Petamus aquam a
fonte. Ante octennium hujus Sæculi elapsum horrenda quædam
pestis tam immani strage Urbem Viennensem depopulata fuit, ut
ejus sævitie ingens hominum multitudo occubuerit, civitatis ma-
jore parte in solitudinem redactâ, omnibûs certè hujus exitialis
mali metu consternatis. Piissimus Imperator LEOPOLDUS, ut
Divini Numinis iram placaret, & tam atrox Divinæ Justitiæ fla-
gellum a jugulo suorum subditorum averteret, cum civibus & ur-
bico Magistratu vovit, se in honorem Sanctissimæ TRINITATIS
marmoream columnam in illa civitatis parte, quæ herbarii fori
nomen habet, erecturum, si lues remitteret. Voti compos li-
gneum simulacrum, sed ad artis statuariæ amussim fabrefactum
interim in eo loco collocavit, donec colossus illum marmoreum,
cujus structura plus temporis requirebat, ei substituisset. Quis
tunc credidisset futurum, ut hoc ligneum simulacrum post decen-
nium in nostro Viennensis cœnobii sacello publicæ foret venera-
tioni exponendum? Id tamen accidit, quamvis nè minimus qui-
dem alicujus spei radius tunc nobis affulserit, ut inferius visuri
sumus. Clementissimus igitur DEUS pœnitentium lachrymâs pla-
catus crudelis pestis sævitiam prodigosè compescuit, omnesque,
ut

ut fama vulgante percrebuit, epidemici mali contagiô afflato, quotquot hanc ligneam statuam adibant, ab exitiali languore liberavit. Id, quod præter alios Leopoldinæ Historiæ Scriptor Franciscus Wagner Societatis JESU sollicitè annotavit, qui de materia præsentè ita loquitur: *Huc, ait, nimirum ad Sanctissimæ TRINITATIS novam columnam, pullatis vestibûs longus ordo supplicantium DEI quæ pacem implorantium voluntariis flagellis in se deservientium deductus est. Exinde sentire Numinis auxilium, infringi contagionis atrocitas, serenitas redire, piæque creditum est: quotquot ad hanc statuam etiam contacti proreperant; veluti aenei aspectu serpentis, confanatos.* Optimus autem Imperator paulò post voti religionem exsolvit; eodem liquidem annò ac mense, quò sæpè memoratus P. Joannes a S. Antonio Viennæ diversabatur, tertio nimirum Kalendas Sextilis remota columnâ ligneâ marmorei colossi structura sortita est principium, posito ab Augustissima Dextera primo pro fundamentis Lapide, additòque pro solemni ritu aureo nummo ex una parte hac inscriptione prænotatò: **LEOPOLDUS I. ROM. IMP. SEMPER AUGUSTUS. SACROSANCTÆ TRINITATI VOTUM EXOLUTURUS COLUMNÆ HUIUS PRIMUM LAPIDEM POSUIT. XXX. JULII M. DC. LXXXVII.** Ex adversa autem parte hac epigraphe insignito: **BENEDICTA ET LAUDATA SIT SANCTISSIMA ET INDIVIDUA TRINITAS PATER FILIUS ET SPIRITUS SANCTUS. AMEN.** Ecce tibi matutinus, licet adhuc in nubilo Sacri nostri Ordinis Phosphorus & promicans spei nostræ Aurora. Assurrexit continuo pia moles ad fastigium ex marmore pario & alabastro, Imagine verò TRINIUS DEITATIS ære cypriò, auròque liquatò encausticè obducta, piis & ingeniosis præterea emblematis ac inscriptionibus distincta, ubi sive artem, sive pretium spectes, simile haud facile in omni Europa reperiis, stupendum sanè & incolis & advenis erga summum & Divinissimum Mysterium Austriacæ pietatis monumentum. Et ut amplius mirere DEI Bonitatem & Providentiam: cum res nostræ eo tempore inter tantas difficultatum salebras premerentur, quis divinare potuisset, hòc opere, quod tunc inchoabatur, ad fastigium perductò Excalceatos Patres Trinitarios ejus solemni Dedicationi, quæ Colosso perfectò celebrata fuit, inter reliquum Urbis Clerum cum cruce sui cœnobii affuturos? Hoc tamen ita prorsus evenit, ut æquè suò locò dabimus.

VI. Porro exeunte mense Augusti, & inclinante caniculæ æstu Viennæ & Romæ dispari studio & diversò prorsus animi ardore a nostris adornatur profectio, quin alteri de altero quidpiam prius innotesceret, imò nè crederent quidem, aut certè se nescire simularent, ut uno Viennâ recedente, alter in eandem urbem contenderet, uterque tamen causæ æquitate niteretur. Nam P. Joannes a S. Antonio re infecta Viennâ in Hispanias, P. Maurus a Conceptione Româ Viennam properat, ut eum in hac urbe complecteretur, se sociumque daret, ut jussus erat, quem tamen ibidem non erat reperturus. Venetiis uterque sibi in via occurrit; idque præter spem omnem & expectationem

1687.

AD SS. TRINITATIS
statuam
fau-
nantur multi.Wagner in
Historia LEOPOLDI I
Imp. ubi 6 ad
an. 1697. pag.
501.Colossus Mar-
moreus SS.
TRINITA-
tis substitui-
tur lignæ co-
lumnæ.Aurei nummi
inscriptiones
positi ad fun-
damentalem
Lapidem.Dispari studio
& Viennæ &
Romæ sit pro-
fectio.Venetiis for-
titer sibi oc-
currunt Pa-
tres.

1687. mutuam. Reciprocis salutationis officiis perfuncti alter alterum non sine ingenti admiratione ac stupore percontatur, undè? quid? quomodò tam insperatus hic loci congressus acciderit? Aderat P. Maurus simul cum P. Joanne a Nativitate B. Virginis & Fratre Josepho a S. Andrea converso. Hi quidem duo Superiorum jussu directi in Poloniam unà simul cum P. Mauro Romà venerant. His protinus P. Joannes a S. Antonio disertè asseveravit, nihil prorsus esse Viennæ sperandum, sed omnia invincibilibus difficultatibus horrere. Pergerent itaque in Poloniam, quò illi mittebantur, gratam ibi rerum faciem reperturi, ast cum Viennæ nihil agendum sit, consuluit ille P. Mauro, ut Romam repeteret, ibidemque nova mandata nostri Patris Ministri Generalis operiretur, id se excusaturum apud eundem. At constanter renuit P. Maurus, & apertè ostendit, sibi injunctum esse, ut eidem Viennæ socius accederet, ageret proinde, & secum ocyus ad eandem Urbem reverteretur. Verùm sardo fabula canebatur; ille enim in suo proposito mentem adeò obstinaverat, ut nullis rationibus ad reditum permoveri potuerit, nihilque non egerit, ut P. Maurum in eandem secum sententiam quoquò modò pertraheret: iste autem, cujus excelsum animum nullæ difficultatum procellæ perterrefacere poterant, in suo cœpto pariter immotus perstitit, & ad ardua quæque tum aggredienda, tum perficienda paratus, quamvis res forent longè intricatissimæ, obediendi studiò impulsus in præstituto itinere permansit, sibi que reluctanter socium, quò propria voluntas & patriæ desiderium vocabant, haud gravatè abire permisit.

Aiter alteri
quidpiam per-
suadere frustra
nititur.

P. Maurus
Viennam per-
venit destitu-
tam causam
assumit.

VII. Vigesimà itaque & septimà mensis Septembris P. Maurus cum iisdem itineris sociis Viennam Austriæ ingressus est. Nec diu ibidem P. Joannes a Nativitate cum fratre socio moratus, in Poloniam, quò jussus fuerat, transivit, quamvis multum rogaretur, ut Viennæ ulterius ad præsentem procuracionem omiſsa in Poloniam professione subsisteret, donec aliud a Nostro P. Ministro Generali disponderetur: His tamen nihil obſistentibus illi suum iter sunt proſecuti. Hinc Pater Maurus iterum solus & absque socio manum operi admovit, & quin vel tantillum ab emensi itineris laboribus respirasset, destitutam causam totis viribus urgendam suscepit. Extemplo itaque aditum ad Eminentissimos Cardinales Bonvisum & Kolloniczium sibi aperuit, & officiosâ industriâ favores Excellentissimorum Dominorum Harrachii & Burgomainii prehensavit, quorum benevolentiam huic causæ maximum momentum allaturum non ignorabat. Epistolas deinde, quas a Reverendissimo P. Thyrsò Societatis JESU Præposito Generali attulerat, Patribus Superioribus Domuum, & iis, qui Cæsareæ Majestati erant a sacris confessionibus, tradidit. Spe fretus minimè dubia tantorum virorum auctoritate ac intercessionibus præſens negotium adversus quorumvis insultus, aut impetus firmissimè vallatum iri. Néque diu post in Hispaniam perſcriptum fuit, quo in statu res nostræ Viennæ versarentur. Noster P. Generalis Minister, ut vidit, P. Joannis a S. Antonio in Hispa-

Acta nuntian-
tur in Hispa-
niam.

1687.

Hispaniam reditum accidisse, quam rem ingratam sibi quidem non obscurè prælagierat, veritus nè in re tanti momenti perperam aliquid committeretur (nam P. Maurus legitimo carebat Procuratoris charactere, nec ingerere se jure poterat, ad quod nulla instructus erat potestate, utpotè qui tantummodò socius alteri adjunctus fuerat) adeoque ut, qui ex hoc defectu sequi poterant actus irriti, anteverterentur, P. Joanni a S. Augustino, Viro doctrinâ & pietate conspicuo, senili aspectu & canitie planè venerando, qui olim tyronum Magistri, atque etiam in Vicensi Cœnobio Ministri officium gesserat, ac præterea Barcinonensis Minister electus fuerat, quod tamen officium spontè resignaverat, confestim injunxit, ut sinè mora cum Procuratoris Generalis charactere Viennam migraret, & ibidem in Aula Cæsarea hanc urgeret foundationem. Jussis Pater e vestigio obtemperavit, & ineunte mense Novembris celeriter se viæ commisit.

P. Joannes a S. Augustino Romæ Viennam mittitur Procurator Generalis ad impetrandum ibidem cœnobium.

VIII. Cæterum intra unius mensis spatium, quod P. Maurus Viennæ exegerat, ut erat non vulgari fervore ac zelo flagrans, multa egregiè perfecit, negotiùmque strenuè urfit, præsertim apud Kolloniczium Cardinalem. Erat hic ob virtutes & vitæ merita LEOPOLDO Imperatori longè acceptissimus, atque indefessus piarum causarum Promotor, præcipuè pauperibus captivis Christianis e jugo Turcarum redimendis intentissimus. Et ut res omnes accuratissimâ judicii trutinâ ponderare noverat, cùm ei Redemptionis captivorum Institutum mirificè probaretur, animum pronum exhibuit, prolixèque spopondit, se propriis impensis Ordini nostro cœnobium conditurum, non tamen Viennæ, ubi multa & numerosa judicabat esse monasteria, sed in aliqua Hungariæ civitate, aut oppido, in quo major esset religiosorum necessitas. Nam cùm illis temporibus invicta Cæsaris arma secundissimo victoriarum cursu plurimas urbes occupassent, pulsâque Mahometis superstitione Christianorum sacra reduxissent, multa passim occurrebant loca, quæ spirituales cultores requirebant, simulque aptissimam occasionem Redemptorii Instituti exercendi offerebant. In eandem sententiam Cardinalis Bonvisius ambabûs, ut ajunt, manibûs concesserat, qui suis rationibûs potissimum Kolloniczium ad hoc consilium suscipiendum induxerat. Evicit tamen P. Maurus suis precibûs, Excellentissimi Comitis Harrachii intercessione subnixis, ut Cardinalis ad extremum decerneret Viennæ Hospitium aliquod nobis construere, ut rebus Ordinis in Hungaria melius indè prospiceretur, & cùm adversi quidpiam ingrueret in Regno variis & subitaneis motibus obnoxio, Viennæ in propria domo tutum foret exulibus receptaculum. Inter hæc Cardinalis Bonvisius pro ingenti sua, quâ Ordinem nostrum complexus fuerat, benevolentia, nullum non movit lapidem, ut ejus in præsens augmentum indies magis ope sua proveheret. Cæsari itaque & Aulæ Optimatibus Redemptionis Institutum etiam atque etiam commendavit, ejusdemque desiderium in illis excitavit. Accesserat quoque Principem Episcopum Viennensem, cui solidis rationibûs persuasit, Patres Trinitarios ob Regularis vitæ

Card. Kolloniczii in ordinem favor.

Cœnobium nobis in Hungaria fundare intendit.

Et nunc quodque Hospitium Viennæ.

Card. Bonvisius Ordinem nostrum laudat.

obser-

1687. observantiam, exemplarem in populo conversationem, & vel maxime ob facerrimum captivos redimendi Institutum his in oris fore utilissimos, atque omnino necessarios ob bella, quae Caesar continuè adversus Turcas in Hungaria gerit, in quo plurimi Christiani ad miserabilem servitutem abducuntur, quibus nec spes, nec res, aut alia evadendi naufragii tabula suppetit.

P. Maurus die
21. Octobris a
Caesare petiit
Viennae Hos-
pitiū.

IX. Rebus utcūque jam constitutis P. Maurus opportunum tempus adesse rebatur, quò Augustissimo Caesari hanc suam Causam supplicis libellò porrigeret, quem etiam Castellano idiomate (cujus Imperator optimè gnarus erat) conscripsit, atque in eodem, postquam Suae Majestati præcipua Sacri Ordinis nostri capita paulò fusiùs exposuisset, petiit facultatem Hospitiū pro nostris Viennæ construendi. Innotuerat eidem Patri, jam decimā octavā mensis Octobris emanasse Decretum JOSEPHUM Archi-Ducem Austriæ propediem in Regem Hungariæ coronandi. Quare temporis facturus compendium occasionem quæsit & opportunitatem ad Caesaris Augustale solium penetrandi. Néque diu hanc gratiā frustratus fuit, sed post exiguum trium dierum interval- lum, nempe vigesimā primā ejusdem mensis post primam insinuationem ad Clementissimi Caesaris alloquium admissus religiosa submissione breviter ac nervosè suam petitionem eidem proposuit, motiva tam Sacra, quam Politica facundè adduxit, ac demum supplicem Libellum Augustissimis manibus tradidit. Responsum Benignissimi Caesaris ad votum erat, & spem faciebat brevè secuturi effectus. Supplex Libellus Supremo Aulæ Cancellario pro more commissus fuit, ut ejus momenta ab Excellsi Regiminis consilio, Magistratu civico, ac denique a foro Ecclesiastico gradatim expenderentur. Verum hic supplex libellus non multò post disparuit. Cæterum an casu, an dolò suppressus fuerit, dicere non habeo. Istud pro comperto affirmare possum, eum deinceps nullā prorsus industriā reperiri potuisse. Nihil tamen prohibet, ut dicamus, Aulā totā in iter Posoniense ad Porphyrogeniti coronationem intentā, libellum hunc in manus alicujus, Hispanicum idioma ignorantis, ut in repentinis hujuscemodi migrationibus ufvenire consuevit, pervenisse, & ab eodem, ceu rem inutilem abjectum fuisse. Quidquid demum sit, Divini Numinis Providentiæ hunc eventum rectius adscripsero, quæ voluit ut largiùs peteremus, & majora impetraremus, non quidem Hospitiū, ut supplex Libellus voluerat, sed absolute Monasterium, quod Beatissima TRINITAS pro Ordine nostro decreverat, velut in sequentis anni commentario manifestiùs clarebit.

Supplex Li-
bellus Caesari
datus dispa-
ruit.

Quæ singula-
ris fuit DEI
Providentiæ.

In die Coro-
nationis 9.
Decemb. P.
Joannes venit
Viennam.

X. Paucis post diebus, videlicet vigesimā nonā ejusdem mensis Octobris, Aula Caesarea Posonium concessit ad memoratæ Coronationis Solemnia regio cultu pompæque peragenda. Nihil interea actum; alii namque publica Regni negotia curabant, alii feriabantur, aut placido otio Viennæ indulgebant. Nonā Decembris, eodem quidem die, quò Serenissimus JOSEPHUS Archi-Dux Austriæ faustissimis auspiciis Rex Hungariæ, & quidem Primus hujus nominis, inauguratus fuit, P. Joannes a S. Augustino plena

plena & publica Procuratoris potestate a nostro Definitorio Generali auctoratus ad urgendum præsentis negotii successum bono omine Viennam intravit. Ejus adventu P. Maurus mirificè exhilaratus singillatim & ex ordine recensuit, quæ hætenus in hac causa promovisset. Verùm Aulâ peregrè tunc constitutâ cœptum negotium provehi minimè potuit. Interim ad reliqua conficienda conferunt, ac exquirunt consilia, & maturis deliberationibus sollicitè incumbunt, quibûs omne, quod eis ab aliis negotiis reliquum erat tempus, religiosè expenderunt. Hôc annô Cæsar cum Filio coronato Rege Hungarorum Natalitia CHRISTI Festa Posonii peregit, & sic præsens annus millesimus sexcentessimus octogessimus septimus in circulum est convolutus.

1687.

CAPUT VI.

Mutatô consiliô jam non Hospitii, sed cœnobii Viennæ condendi facultas efflagitur: hæc postulatio ab aliis graviter exagitur, alii autem eidem favent.

I. FELICIORE auspiciô universo Ordini nostro, & futuro præsertim cœnobio Viennensi illuxit præsens Annus Dominicæ Nativitatis millesimus sexcentessimus octogessimus octavus, in quo plurimîs exantlatîs laboribûs, ærumnîs superatîs, variisque remotîs impedimentîs, & complanatîs diversarum oppositiorum difficultatibûs nostris subinde inter ambiguam spem præ metu & motu palpitantibus tandem serenior exorta dies desideratam victoriæ palmam progerminavit. Post solemnem Coronationem JOSEPHI I. Hungarorum Regis Augustissimus Imperator cum Serenissima Familia, totâque Aula Viennam redux publicis privatisque negotiis rursûs manum admovit. P. Joannes cum socio suo P. Mauro cœptæ prætensionis telam percontexturus ab Aulæ Cancellario, qui tunc erat Theodorus Althet Henricus Comes de Stratmann, sciscitatus est, quem tandem successum supplex Libellus noster sortitus fuerit, vel in quonam statu res nostræ versentur? Sed cùm ille negaret, libellum hunc ad manus suas pervenisse, P. Joannes cætera Tribunalia percurSAT. Ubique schediasmata omnia sollicitè discutiuntur, & inspiciuntur, illius tamen libelli nè vestigium quidem comparet. Anxii proinde attonitîque consultant, quid demùm in re præsentî eis agendum sit. Hæc inter dum mœsti Patres suspirant, boni cujusdam Angeli ductu Comitem Julium Fridericum Buccellenium Pro-Cancellarium Aulæ convenerunt, eidemque afflictionem, quâ premebantur, sincerè exposuerunt, pariter & consilium in rebus dubiis imploraverunt. Pro-Cancellarius, ut erat vir insignis charitatis & prudentiæ, qui deindè etiam ob præclara merita ad dignitatem Aulici Cancellarii evectus fuit, cùm sinistrum hunc eventum didicisset, Patribus cordicîtus compassus quæsit ab eis, quidnam, aut quæ supplex ille libellus contineret? Responderunt

1688.

Redeunte Aulâ Procuratio negotii redintegratur.

Datus supplex libellus quaeritur, sed non reperitur.

1688.

Consultur ut
alius libellus
concipiatur &
petatur licen-
tia fundandi
Viennæ conno-
bium.

Supplicis Li-
belli compen-
dium.

Epistolæ Sum-
mi Pontificis,
& Regiæ Hi-
spaniarum.

Institutum Re-
demptionis
captivorum.

Ordinis Rigor.

illi, quod res erat, se illô libellô Hispanicè conscriptô facultatem postulâsse Hospitium aliquod Ordinis sui Viennæ extruendi. His patienter auditis Pro-Cancellarius amicè consuluit, Libellum non Hispanô, sed Latinô sermone, quem omnes legere, & intelligere possent, conciperent, atque in eo ab Imperatoris Clementia non Hospitium, sed absolute monasterium efflagitarent. Tam desideratô, & a DEO, ut piè creditur, inspiratô consiliô Patribus nova quasi vita, animusque redivit, qui tam salutare consilium ambabûs, ut ajunt, ulnîs amplexi, ei morem gerere decreverunt, quod tamen aulî prius minimè fuissent, nè illorum Magnatum sententiæ adversarentur, qui Hospitium unicè urgendum dictitaverant, quamvis & isti deindè (quod mireris) haud gravatè in eandem sententiam concesserint, aut certè nihil adversùs illam opposuerint. Persolutis itaque pro tam utili consilio maximis gratiis P. Joannes e vestigio alium satis prolixum Libellum supplicem concinnavit, quem in compendium redactum, quô Historiæ series clarior evadat, hic subnectere libuit, & ità ferè sonat: „Cum de copiosissimo spirituali fructu Sacri Ordinis Sanctissimæ TRINITATIS Redemptionis captivorum in agro Dominico „Militantis Ecclesiæ ab anno Salutis millesimo centesimo nonagesimo octavo, in quo non paucis revelationibûs, & apparitionibûs a „Sanctis Patriarchis JOANNE & FELICE conditus fuit, loquantur opera, gesta, scripta, virtutes, & ipsum quidem Sacerrimum „Redemptionis captivorum Institutum tantâ curâ, sollicitudine, ac „indefesso labore administratum, adeoque non se velle in lata & „peculiari horum enarratione diutius immorari; sibi pro nunc factis videri Epistolas adduxisse, quas recenter Sanctissimus Pontifex „INNOCENTIUS XI., & Serenissima Hispaniarum Regina Mater ad Suam Cæsaream Majestatem in Ordinis commendationem „exaraverant, ad effectum nempe, ut Sua Augustissima Majestas „Suis in amplissimis ditionibus eundem dignaretur recipere, in „quibus pariformiter istius Ordinis alumni quasi apes argumento- „sæ Divinæ Gloriæ salutique animarum, ac Redemptioni captivorum, quos tot corporis & animæ pericula circumstant, operam navare desiderant; id enim Ordinem nostrum principaliter, „velut sui Instituti finem intendere; ità quidem, ut ex omnibus „fidelium eleëmofynis (iis exceptis, quæ pro captivis erogantur; hæ namque eisdem captivis integrè impenduntur, ac inviolabiliter) quæ in religiosorum sustentationem veniunt juxta *Regulæ dispositionem cap. 2.* tres partes efficiantur, tertiâque parte pro captivis separata reliquæ duæ partes in frugalem religiosorum victum, & egenorum necessitates impendantur. Rursus ad vitæ austeritatem deveniendo; in hoc Ordine totô annô a carnibus abstineri, „exceptis aliquot Dominicis & paucis Festivitatibus diebûs. Præter abstinentiam istam majorem an ni partem in jejunio transigunt, „Singularis quoque diebûs in oratione mentali ad minùs duas inter- „polatim horas expendi. Officium Divinum etiam media nocte „persolveri; in eo Ritum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ observari. Singularibus hebdomadis ter in æumnarum CHRISTI memoriam flagellis in

„ in corpus animadverti. In tabula duabûs strata Iodicibûs ne-
 „ cessarium somnum capi, lineis duntaxat in ægritudine uti lice-
 „ re: In cellis hanc observari paupertatem, ut nihil præter
 „ CHRISTI & Beatæ Virginis **DEIPARÆ**, vel alterius cujusdam
 „ Cœlitis in charta effigies permittatur; reliquam supellestilem
 „ esse cilicium, disciplinam, aliquos libros spirituales aut scho-
 „ lasticos pro studio propriæ, vel proximorum salutis, & sco-
 „ pam ad humilitatis exercitium: vitam denique austeram secun-
 „ dùm Regulæ primitivæ Canones sinè mitigatione traduci. In
 „ administrandis Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramentis, in do-
 „ cenda CHRISTI doctrina, in ope ægris & moribundis feren-
 „ da toties, quoties vocati fuerint, hujus Ordinis Sodales prom-
 „ ptos esse ac diligentes: unò verbò, omnes & singulas virtutes
 „ rigidiore observatione in hac Excalceata Trinitaria Familia per
 „ **DEI** gloriam resplendescere. Præterea pium illud & gloriosum
 „ Redemptionis captivorum Institutum in summo esse vigore; id
 „ patere manifestè in tot centenis millibus jam redemptis Chri-
 „ stianis, præter eos, qui ex infidelitatis caligine ad veræ Fidei
 „ lumen sunt perducti, tum a Patribus Redemptoribus, tum a Re-
 „ ligiosis in Africanis Hospitiis & Xenodochiis, quæ Ordo pro
 „ captivorum solamine Fezii, Tuneti & Algerii obtinet. Hanc
 „ ampliùs clarescere veritatem Regnorum testimoniis, ubi hic or-
 „ do sedem fixit. Eundem quòque olim floruisse in Anglia, Sco-
 „ tia & Hibernia, atque aliis Orientis & Occidentis Regionibus,
 „ quamdiu ibidem Catholica Fides intemerata perstitit, nunc ve-
 „ rò temporum injuriâ rerumque vicissitudine ibidem Ordinem
 „ cum vera Fide, proli dolor! elanguisse, transmissòque copio-
 „ sò Martyrum numero Triumphanti Ecclesiæ victimas consecrâs-
 „ se. His prælibatis subjunxit P. Joannes, se totius Religionis suæ
 „ nomine ad Augustissimos Sux Majestatis Pedes provolvi, sup-
 „ pliciterque postulare, ut ad Majorem DEI Gloriam, proximi-
 „ que salutem (quam semper præ oculis habuere Ordinis Majo-
 „ res) in florentissimis Sux Majestatis Dominiis, Viennæ in Austria
 „ præprimis ob hujusmodi operariorum necessitatem hic Ordo
 „ stabiatur; quatenus ad CHRISTI Redemptoris imitationem
 „ magis elucescat: se autem in Domino confidere, eum non mi-
 „ noribûs hic, quàm in aliis Regnis, ubi floret, benedictionis fructi-
 „ bûs abundaturum. In eo Suam Majestatem Sanctissimæ ac indivi-
 „ duæ **TRINITATI** gratissimum præstituram officium, subditis suis
 „ in captivitate barbararum gentium suspirantibus maximum lar-
 „ gituram Redemptionis beneficium, & præclaram hanc Urbem
 „ tot Religiosorum cœnobiis ornatam Redemptrice Sanctissimæ
 „ **TRINITATIS** Familiâ ampliùs illustraturam. De quibus spem
 „ magnam facit innata Sux Majestatis Pietas & Clementia, quam
 „ **DEUS** in summa perpetuâque prosperitate semper conservare
 „ velit &c.

II. Ad hunc ferè modum denuò descriptus fuit libellus, in
 quo tamen nèque Cœnobii, nèque Hospitii ædificandi signatè
 facultas petita fuit, nè in uno, aliòve prævaricarentur. Atque

K

1688.

In Sacramentis
administran-
dis dii gentia.

Captivorum Re-
demptiones &
infidelium
conversiones.

Hospitia in A-
frica.

Floruit olim
Ordo in An-
gla &c.

Peñite.

Dispositus
fuit supplex
libellus, nè ex-
presse peteret
Hospitium,
& cæc.

hac

1688. hac ratione illorum voluntati satisfecerunt, qui a consilio Viennæ cœnobium condendi abhorrebant, quin tamen illorum opinionem rejecissent, qui contrariam sententiam urgebant. Urri- que proinde parti gratificati sunt, & ut est in proverbio, utrius- eadēque fideliā duos parietes dealbarunt. Rerum Summā Om- nipotenti DEO commissā, in cujus manu corda Regum esse no- verant, néque dubitabant de felici hujus negotii successu, in quo unice Gloriam Sanctissimæ TRINITATIS quærebant. Implora- tō itaque prius Cœlitum suffragiō, P. Joannes ad Clementissimi Cæsaris thronum fidenter accessit, eidēque humilibus & em- phaticis verbis exposuit sui adventus causam, supplicationis ar- gumentum, rationes & motiva, fructus quoque inde colligendos. Addidit præterea non modò utile, sed perquam necessarium esse omni populo, & bene constitutæ Reipublicæ regulare Redemptio- nis captivorum Institutum; atque adeò Potentissimo Principi tot Regnorum & Gentium Domino, Orbis Monarchæ non immeri- tō hujus Instituti viros esse expetendos, cui ob assidua cum Turcia prælia frequens captivus miles decederet, qui inter barbaros il- los servitutem corpori & animæ perniciosam, omnique morte amariorem servire cogeretur; Ingens id fore miseris solatium, utpo- tè qui tantò constantius in suscepta Christianæ Fidei professione es- sent perstituri, quantò certius cognoverint, aut sperare potuerint se proximè in desideratissimam libertatem assertum iri. Memora- bat pariter, hoc opus Ipsi Cæsari fore perquam honorificum, patriæ & Christianæ Reipublicæ salutare, ideoque Supremo Nu- mini gratissimum. Augustissimus Imperator his auditis precibus solita benignitate supplicem recepit libellum, & quæ bonus Pa- ter ex sincero pectore de Officio Christiani Principis peroraverat, sibi placere significavit, pollicitus, se operam daturum, ut ejus desideria quàm proximè optatum eventum fortiantur. Monuit præterea, ut in devotis ad DEUM precibus fundendis Patres perseverarent, & Ipsius semper memores essent. Gratissimò Cæsaris Responsō, & testata in se voluntate oppidò exhilarati ul- teriorem in cæteris tribunalibus præstolabantur successum.

Alloquium
Cæsaris petit
Pater, & cau-
sa proponitur.

Responsum
Cæsaris.

Supplex li-
bellus in tri-
bunalibus ex-
aminatur.

In Senatu
repulsam ve-
nit.

III. In hujusmodi consultationibus, quæ de rebus gravioris momenti instituuntur, Jus Municipale postulat, atque mos ab antiquo receptus, ut omnia tam Politica, quàm Ecclesiastica tribunalia consulantur. Eo verò tempore, quò res controversa sive Libellus discutiendus in deliberationem proponitur, cuique liberum est, atque integrum in quâmcunque partem suò arbitriò propendere, suamque sententiam candide aperire, sinè tamen præjudicio Supremæ, quæ Principi debetur, Auctoritatis. Con- fectum itaque Supplicatio nostra Supremo Aulæ Cancellario tradi- ta, & ab hoc ad Excelsi Regiminis Consilium transmissa, inde Urbico Magistratui, Curixque Ecclesiasticæ intimata fuit. Res primò Civitatis Senatui proposita, acriterque ibidem ventilata unanimi consensu repulsam tulit, idque his potissimum de causis: Plurima jam intra moenium septa numerari monasteria, spatium verò urbis reliquum ob frequentissimam incolarum & advenarum mul-

multitudinem adeò arctum & angustum esse, ut plura capere nequeat cœnobia; magnam quòque urbis portionem a diversorum Principum & Legatorum palatiis, aliisque exemptis Magnatum ædibus tam dense insideri, ut nullum novo monasterio locum relinquant: Porro ipsa suburbia, ubicunque demum inspiciantur, religiosorum hominum domiciliis referta esse, qui cum sua in populo ministeria gnaviter impendant, plures nequaquam accersendos videri. Demum hujusmodi cœnobiorum multiplicationem in magnum vergere Reipublicæ præjudiciū, atque adeò singulis circumstantiis sagaciter expensis supplicationem hanc locum invenire non posse. Hoc tam ingratum responsum Patres a Magistratu civico retulerunt. Equidem Senatus politica momenta exactè libraverat, nusquam tamen mentio aliqua injecta fuit saluberrimi & Ordini annexi Redemptionis Christianorum captivorum Instituti; quod tamen impræsentiarum potissimum spectari decuisset. Scilicet viris alioquin prudentissimis in mentem minimè venerat, quanta ex illo Reipublicæ, patriæque filiis tam corporis quàm animæ emolumenta proveniant, quantaque incommoda evitentur, ut inferius sæpè evidentissime patebit. Nec amplius recordati sunt, quot millia indigenarum in nuperna Austriæ depopulatione a Turcis in lugubrem captivitatem abtracta fuerint, quorum calamitas uno ore nostri Ordinis Institutum efflagitabat, & se ipsò perspicuè ostendebat, quàm necessarium illud sit hisce Provinciis, quæ infidelium excursionibus & grassationibus nunquam non patent. Quàm verò exiguam vim ratio illa obtineat, quæ ob multitudinem asceteriorum petitio nostra repulsam subivit, vel inde patet, quòd etiam post constitutum cœnobium nostrum quinque aliarum Religionum sive congregationum domicilia, tria videlicet virorum & bina mulierum Viennæ non admodum multos quidem post annos accesserint.

IV. Benevolentiorē se nostræ prætensionī exhibuit curia Ecclesiastica, suffragante præsertim Celsissimo Principe Viennensi Episcopō D. Ernestō e Comitibus de Trauthson. Is igitur, ut juxta Clementinæ Constitutionis Canones ritè procederet, ubi sancitur: *Episcopus non posse licentiam ad novos conventus cujuscunque mendicantium Ordinis in civitatibus & locis eorum ordinariæ jurisdictioni subiectis erigendos impertiri, nisi vocatis & auditis aliorum in eisdem civitatibus & locis existentium conventuum Prioribus, seu Procuratoribus, & aliis interesse habentibus, & causa servatis servandis constiterit.* Quam ob rem Princeps Episcopus ad aulam suam omnes regularium cœnobitarum Superiores, qui privilegiis mendicantium fruuntur, convocavit, eisque injunxit, ut palàm in medium proferrent, si quid haberent, quod novæ hujus monasterii fundationi jure opponere possent.

V. Ipsa nunc gratitudo & accepti beneficii memoria nos cogit, ut ingenuè fateamur, Religiosissimos Patres Ordinis Minorum Capucinarum, quamvis Viennæ duo obtineant Asceteria, absque respectu ad propriam indigentiam nobis insigniter favisse. Etenim utriusque cœnobii Præsidi, quos illi recepto more

1688,

ob rationes.

Quibus respondetur.

Acta in curia Ecclesiastica.

CLEMENS VIII. Constitutione 99.

Primi Præsidi RR. PP. Capucini.

1688. Guardianos appellant, re cum Ministro Provinciali sui Ordinis accuratè expensa, omnium primi ad Celsissimum Principem Episcopum Viennensem, ac deinde ad ejus quoque Vicarium Generalem se contulerunt, utrobique testati, nihil prorsus rebus suis incommodare hoc statuendum cœnobium, neque ullam se habere justæ oppositionis causam. Respiciebant nimirum viri Apostolici volatilia cœli, quæ neque ferunt, neque metunt, neque in horrea congregant, & Pater Cœlestis pascit illa. *Nonne vos magis pluris estis illis.*

RR. PP. Soc.
JESU suffra-
gia.

VI. Pari favore nulla oblivione oblitte-
randò beneficio nostrum
Institutum prosecuti sunt Admodum Reverendi Patres Societatis
JESU; ex omnibus siquidem tribus Domibus, quas Viennæ in-
colunt, unanimi voce nobis sunt suffragati; neque hoc benevo-
lentiae argumentò contenti conscriptum etiam folium Curiae Ec-
clesiasticæ obtulerunt, in quo Celsissimum Principem Episco-
pum Viennensem majorem in modum sunt obtestati, ut præten-
sum Ordinis istius cœnobium sua Auctoritate fovere, illudque
quàmprimùm in opus deducere velit; aiebant enim, hanc fun-
dationem non solum in majorem DEI Gloriam redundaturam,
sed eandem quoque toti Reipublicæ Christianæ profuturam, & in
salutem fidelium animarum, præcipuè verò pauperum captivo-
rum Christianorum sub immani Turcarum tyrannide gementium,
cessuram. Ut verò hisce precibus majus pondus adjicerent (ut
sunt Viri Docti & charitate fervidi, nec non in piis causis pro-
movendis versatissimi) dicere non dubitârunt: Suam Celsitudi-
nem tanquàm communem egenorum Patrem, CHRISTI quæ fide-
lium Pastorem ad hoc e pastoralis officio & conscientiae religione
obligari, cum boni Pastoris munus flagitet, ut oves, si possit,
e cruentis luporum faucibus eripiat, easque ovili suo restituat;
id quod priscis Ecclesiæ Patribus antiquissimum semper fuit, ut-
pote qui, Sanctis Ambrosiò & Augustinò testibûs, Templorum va-
sa & ornamenta in pecuniam conflare, eaque captivos Christia-
nos e barbarorum servitute redimere consueverunt. Suam itaque
Celsitudinem, & omnes Successores Principes Episcopos in his
bonis & religiosis viris (ita enim loquebantur) atque in eorum
Ordinis Instituto aptissimam occasionem habituros suæ semper
obligationi ex affe satisfaciendi. Hujus argumenti scripturam
viri illi Sapientissimi eadem libertate, quâ eam litteris exarave-
rant, propriis chirographis obsignârunt; Domûs, videlicet,
Professæ Præpositus, ac deinde Academici Collegii & Tyrocinii
apud S. Annam Rectores.

Item nobis
Revoli PP.
armeliæ
iscalceati.

VII. Simili benevolentia nobis velificârunt observantissimi
Patres Excalceati de Monte Carmelo, prolixè testati, se tam pio,
hisque regionibus adeò proficuo Instituto, quale est Christiano-
rum captivorum Redemptio, implantando, nec velle, nec posse
adversari; quin imò sibi constitutum esse modis omnibûs, quoad
liceret, hujus cœnobii structuræ provehendæ operam dare, quod
satis sibi perspectum dicerent, quàm benè sacer hic Ordo de tota
Reipublica Christiana sit meritis, atque ideo æquissimum fore,
ut

ut eidem omnis possibilis favor exhibeatur. Hæc, quæ voce profitebantur, eadem scriptis Celsissimo Principi Episcopo non sinè magna Ordinis nostri commendatione tradiderunt, eaque sui cœnobii nomine ex Leopoldino Suburbio Admodum Reverendus P. Adolphus a S. Maria ibidem Prior subscriptione firmavit.

VIII. Verùm ut non omnibus idem est sensus, æqua & constans opinio, non defuere, qui diverso affectu ducti nostræ causæ totis sese viribûs opponerent. Alii, qui hujus Ordinis professores antea nunquàm se vidisse meminerant, insolitam mirabantur novitatem; plerisque enim ignotus etiamnum erat Ordo & Institutum nostrum, eò, quòd duo illi Religiosi nostri mentis recollectioni, aliisque pietatis exercitiis, quibûs Divinam Majestatem suæ causæ demereri satagebant, intenti, raro admodum in publicum prodierint. Erant etiam nonnulli, qui suâ nihil interesse dictitabant, sive urbi novum cœnobium accederet, sive non; utrûmque suis rationibus nihil detracturum. Quare cum id suis conventibus nihil præjudicare faterentur, hi pariter suffragantibus sunt accensiti, cui classi illos etiam attribuit Supremum Statûs Consilium, cum ibidem de præsentî negotio tractaretur. Alii autem, cum tot Antagonistas adversus nos consurgere viderent, supervacaneum putârunt, si & ipsi nobis contradicerent, quòd crederent, prætensionem nostram suo effectu frustrandam esse. Duo præterea Ordines Religiosorum supererant, qui prorsus conticuerant, ideoque consentientibus adnumerati sunt. Factô igitur in Ecclesiastico consilio suffragiorum scrutiniô inventi sunt pauci, qui palàm refragabantur. Omnibûs itaque maturè libratâ decretoria sententia lata fuit juxta majorem suffragiorum numerum, quibus Celsissimus Princeps Episcopus Viennensis etiam suò votò accessit, censuitque admittendum esse Ordinem Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis captivorum tanquàm rem huic Urbi & Regionibus istis utilissimam, & Christianæ Reipublicæ hisce atque etiam futuris temporibûs maximè necessariam ob perpetua bella, quæ Cæsari cum infensissimo Christiani nominis hoste intercedunt, cujus violentiâ plurimi Fideles in tristissimam servitutem abripiuntur, quibus nihil gratius ac jucundius accidere valebit, quàm si viros Religiosos domi sciant, qui eorum redemptioni sollicitè invigilent.

IX. Hoc Sux Celsitudinis Decretum, quò nobis nihil desideratius, aut acceptius, pauperibus verò captivis nihil lætius, aut utilius contingere potuisset, cum ad excelsum Regimen delatum fuisset, hoc ex adverso censuit cœnobiorum numerum non esse augendum, statuitque prætentam novi Monasterii foundationem certis de causis & rationibus non esse admittendam. Hæc repulsa tantò acerbius nostros afflixit, quantò minùs hanc speraverant, cumque satis exploratè scirent, quàm ingens in jure dicundo sit Excelsi Regiminis Auctoritas; parùm absuit, quin tenuis nostræ velificationis navicula penitus quateretur, nisi bonum Numen vacillantes animos corroborasset; Opus enim DEI fuerat, quod ad ejusdem gloriam & salutem animarum procurabatur.

CAPUT VII.

*In arcano Cæsaris & Statûs Consilio decernitur
facultas Viennæ Sacri nostri Ordinis Cœnobium condendi.*

*Ob idem Decretum Augustissimo LEOPOLDO I.
Rom. Imp. Gratiæ peractæ.*

1688. I. **M**agna molimina comitantur plerumque non minora fati-
gia. Opus est hic ingenti animo, subinde cunctatione,
consilioque, præcipue tamen insigni quâdam & exquisita pruden-
tiâ; quod si horum aliquid desit, successus sæpè corrumpitur, aut
desideratus exitus in grave periculum adducitur. Nihil quidem a
nostris hucusque peccatum fuisse perspectum habebatur, omnia
rectè pro temporis ratione, & ut circumstantiæ ferebant, pera-
cta sunt. Subito autem ad summa eniti paucorum est felicitas,
& vix cuiquam in terris concessa. Naturâ quoque ita compara-
tum est, ut in ævum duratura lentius & sensim coalescant; ad
eundem modum etiam arbores firmiores agunt radices, quæ va-
lidis sæpè numero agitantur ventis. Palma non nisi pondere pres-
sa succrescit, ignobilis cucurbita repente augetur, sed per ter-
ram repens subito rursus perit. Excelsum animum nullus dejicit
novercantis fortunæ casus. Obstacula, quæ effugi nequeunt,
dissimulando superantur. Optimè proinde Empedocles *Feren-
dum & sperandum* esse censuit. Querimoniis & lamentis turpiter
indulgere virum non decet; pavoribus enecari partus est imbe-
cillioris animi. Nec ideo flectitur adversarius, quia mens tua ex-
acerbatur, sed potius in sinu gaudet, & exultat: alienæ miseriæ
haud facile quisquam miseretur. Quisquis angitur, taceat, & to-
leret; afflictis cœlum est propitium, & per obscuras noctis te-
nebras serenum & fulgidum revehit diem. Talibus cogitationi-
bus a morali Philosophia mutuatis mens altiùs erigitur ad DEUM,
tanquam unicum & supremum rerum humanarum scopum. Po-
tens est ille, & vult nos in adversitatibus consolari, ut Philo A-
lexandrinus Judæorum sui temporis facile disertissimus perspicue
agnovit, qui in Historia Legationis suæ ad Cajum Caligulam Ro-
manorum Imperatorem mentem suam his verbis expressit: *For-
tassis, ait, tentatio est hæc nostri sæculi hominum, quomodo erga vir-
tutem affecti sunt, & an didicerint adversos casus ferre fortiter. Va-
leant igitur humana præsidia, quæ nos deserunt, modò in animo spes
firma maneat DEUM nobis Servatorem non desere.* Hæc Philo sibi
in solatium, nobis verò in doctrinam reliquit.

Magis lenta
sunt magis fir-
ma.

Si quid adver-
sus accidat, fe-
rendum est.
Empedocles.

DEO fiden-
tiam.

Philo Judæus
in legatione
ad Cajum Ca-
ligulam Im-
perat.

Superest sola
in DEUM fi-
ducia.

II. Dum ergo in herba spes messis periit, solummodò in
Sanctissima TRINITATE unica nobis supererat fiducia. Comes
Harrachius, qui causam nostram in se susceperat, & tanquam
suam curabat, perpensis omnibus circumstantiis & adversario-
rum potentiâ velut prudens Navarchus in pelago ventis & flu-
ctuum procellis agitatus, jussit nos tantisper vela contrahere, &
turbini cedere. In id verò potissimum incubuit, ne se absente
res

res in Sacratione, ut vocant, Statûs Consilio Cæsari proponeretur; hoc enim si fieret, & ibi causâ nos cadere contingeret, nihil prorsus deinceps sperandum foret. Ipse interea usus prudenti simulatione in id summis viribus contendit, ut nobis plurimos & potentes conciliaret amicos, quorum auctoritate in sanctiori consilio res nostræ fulcirentur. Brevi res aliam induit faciem; nec deerant, qui immodicò, quò Ordini nostro studebant, affectu, suadebant suggerendum esse Cæsari, cujus pectori sacram Religionem nostram jam noverant inhærere, ut Ipse in arcano conclavi assumptò unò alteròve Statûs Ministrò benè nobis affectò causam ad suum beneplacitum decideret. Insinuatum id quòque fuit Imperatori, uteretur hic suprema, absoluta, & Cæsarea Auctoritate. Verùm huic suggestioni Prudentissimus Princeps minimè acquievit, quòd talis procedendi modus exoticum quid & peregrinum redoleret; servari voluit Juris Ordinem, cum nèque res adhuc ad extrema pervenisset; commendabilius fore Ordini nostro, si Statibus, quorum ratio habenda est, integram dignitatem relinqueret, atque hoc pactò illud felicius eventurum, quòd DEO Ter Optimo Maximo placitum fuerit. Nostri interea publicò abstinentes intra septa parietum se continebant, & quasi animum prorsus despondissent, nihil amplius moturi videbantur, secretis duntaxat ad DEUM precibus intenti, quibus felicem deploratæ propemodùm hujus causæ successum a Divina Clementia enixissimè postulabant.

III. Sub idem planè tempus ex Hispania missus Viennam advenit Fr. Antonius a S. Felice activam vitam professus, ignotus ipse, & idiomatis germanici prorsus ignarus, qui Patres quidem Viennæ degere sciebat, sed diversorium eorum exploratum minimè habebat. Cum itaque vagus urbem oberraret, nec tamen inveniret, quos quærebat, ad extremum ductus est in civium nosocomium, quod hospitale vulgò nominant; existimatus est enim unus ex numero solitariorum aut Anachoretarum, qui piæ peregrinationis sequeretur institutum; hominum opinionem exhausti corporis macies, & squalor ab itineris molestiis contritus facile confirmabat. Publicæ itaque charitatis subsidio interim sustentatus fuit, donec fortuitò cuidam amicorum nostrorum occurrisset, a quo intellexit, ubi nostri Patres habitarent, quibus ille se confestim adjunxit; idque in difficillimo illo rerum statu, cum omnia ferè nobis adversarentur: postulatus autem fuit ex Hispania eo adhuc tempore, quò ob benevolentiam Celsissimi Principis Episcopi, & quorundam Optimatum favorem uberior spes impetrandæ Foundationis fulgebat.

IV. Post diversas alternantis fortunæ vicissitudines illuxit tandem Decretoria dies, quâ in intimo & sacratione Consilio Statûs (cui Cæsar Augustissimâ suâ personâ semper præesse consuevit) causâ nostra erat dirimenda. Comparuit opportunè Excellentissimus Comes Harrachius; aderant quòque & alii non pauci ex Primoribus, quorum partem ambiguus trahebât affectus, alios haud obscura aversio ab Ordine nostro abalienaverat. Hos pri-

1688.

Ut Cæsar sua Auctoritate causam nostram resolveret, suaderetur,

Cæsar servari vult juris Ordinem.

Fr. Antonius ex Hispania Viennam venit ferè incognitus, & in hospitali civico recipitur.

Ante Consilium Comes Harrachius ad favorem animos dispansit.

1688.

In consilio
Imperator ordi-
nem laudat.

Cicero de Le-
gibus lib. 3.

Decernitur
licere nobis in
Suburbio Ec-
clesiam & co-
nobium con-
struere.

Expositum
est Cæsareum
Decretum in
vigilia S. P. N.
FELICIS 19.
Nov.

Decretum
Cæsareum.

mum demulcendos putavit Comes Harrachius, quos ille blandè aggressus a variis imprimis suspicionibus, quas ex malevolorum delationibus de Ordine nostro perperam conceperant, velut ab infixa spina liberavit, eisque efficacissimis rationibus in suam sententiam traductis nostræ prætensionis negotium etiam, atque etiam commendavit. Cum demum præsentē Cæsare omnes in consilio confedissent, decisīs aliis Reipublicæ Statum concernentibus causis, ad nostram petitionem perventum fuit. Hic Augustissimus Imperator in pleno Consilio Sacrum nostrum Ordinem multis exornavit laudibus, videlicet, quod sit Ordo rigidioris disciplinæ, exemplaris vitæ ac conversationis; addidit deinde piissimum Redemptionis captivorum Institutum, quò hætenus in suis Regnis caruerat, utilissimum ac summè necessarium esse, pluraque ex illo Reipublicæ emolumenta resultatura commemoravit. Hæc maturò acrique judiciò per omnia subsellia trutinata, ventilatis quoque adversantium rationibus; eisque perpensis, quas alii pro nostra Religione in medium protulerant; tandem æqua lance libratīs omnibus, controversia illis verbis definita fuit, quibus Cicero Legem duodecim Tabularum conclusit: **SALUS POPULI SUPREMA LEX ESTO.** Universi ergò cum insigni commendatione in eam venèrē sententiam: videlicet, cum Urbs ob confertissimam populi multitudinem sit angusta, multisque præterea monasteriis obrita, licere Patribus Trinitariis extra Urbem pro Ecclesiæ & monasterii ædificio locum, situmque commodum exquirere, ut suo vacare possint Instituto. Acta sunt hæc octavā mensis Novembris, quæ incidit in feriam quintam, in qua Octava Festi omnium Sanctorum celebratur Annò millesimò sexcentesimo octogesimo octavo.

V. Hæc in arcano Cæsaris Consilio peracta, ab Excelso Regimine per Cæsareum Decretum significata fuerunt imprimis Celsissimo Principi Episcopo Viennensi, ac deindè etiam Urbico Magistratui. Cæsareum Decretum in profesto Sancti Patris Nostri **FELICIS VALESII**, qui est alter Sacri Ordinis nostri Fundator (aliud id felix omen) nonā nimirum & decimā ejusdem mensis Novembris confectis Tabulis expeditum fuit vulgari, ut solet, idiomate, quod in Latialem sermonem conversum huic narrationi attexere libuit sequentibus verbis:

Ex parte Sacre Cæsareæ Regiæq; Majestatis, Archi-Ducis Austriæ Nostri Clementissimi Domini &c. Per inferioris Austriæ Excelsum Regimen Patribus Discalceatis Sanctissimæ Trinitatis de Redemptione captivorum intimandum. Postquam humillimè apud Sacram Cæsaream Majestatem supplicarunt, quatenus hic in urbe aut extra eandem, uti & in Provinciis Hereditariis suscipi possent. Habita desuper ab his (quorum interest) informatione, Sua Sacra Cæsareæ Majestas ex specialibus moventibus causis, interim sine consequentia sub octava hujus clementissimè resolvit, ut illi Patres
(sine

(*sinè expensis tamen dictæ Cæsareæ Majestatis, uti & hujus Urbis*) 1688.
in his Suburbiiis aliquem habilem locum pro edificanda Ecclesia &
Cœnobio exquirere valeant: sed observare habent, nè alii extranei
Religiosi præter Hispanicam Nationem irrepant. Hinc præsentì De-
creto Suae Majestatis voluntas (postquam illa Celsissimo Principi Epi-
scopo hujus Urbis, & aliis, quorum interest, intimata fuerit) di-
ctis Patribus notificatur. Actum Viennæ 19. Novembris 1688.
 Inferuit Decretum istud suo Codici Austriaco D. Franciscus An-
 tonius de Guarient Linguâ Teutonicâ, ut jacet *Tom. 2. pag. 352.*

Codex Au-
striacus Tom.
2. pag. 352.

VI. Hâc consecutâ, post tot difficiles & ambiguas confi-
 stationes, memorandâ victoriâ, devotissimæ gratiarum actiones
 persolutæ sunt Sanctissimæ TRINITATI, cui velut Primæ Causæ
 soli debetur omnis Honor & Gloria. Porro P. Joannes a S. Au-
 gustino, ut pariter Suae Sacræ Cæsareæ Majestati gratum animum
 ob hoc singulare Ordini nostro collatum beneficium testaretur,
 Augustissimi LEOPOLDI I. Romanorum Imperatoris alloquium
 expetivit, ac totius Ordinis nomine pro maxima Clementia, Pie-
 tatéque nobis in præsentì negotio exhibita submississimè gratias,
 quas potuit maximas, rependit, sanctéque asseveravit: *Religiosos*
omnes tam præsentì, quàm futuris temporibus, dum viscerint, bu-
jus pulcherrimi beneficii memores ante thronum Sanctissimæ TRINI-
TATIS pro Ipsius, totiusque Augustissimæ Austriacæ Domûs conser-
vatione ac prosperitatibus preces perpetuo effusuros. His benevolè
auditis Clementissimus Imperator singulari affabilitate & exquisi-
ta quadam comitate Castellano idiomate, cujus optimè gnarus
erat, & eò libenter loquebatur, in hæc ferè verba respondit:
Ordinem Vestrarum Paternitatum admisimus ingenti cum animi
gaudio, propter devotionem, quam gerimus erga Sanctissimam TRI-
NITATEM, & affectum, quò Redemptionis captivorum Institu-
tum complectimur, quatenus pauperes captivos Christianos sub pa-
ganorum jugo ad libertatem & patriam anhelantes juvaremus, eis-
que solamen ac remedium, meliori quò possumus modò, providere-
mus. Itaque ipsum Sacrum Ordinem in Nostram suscipimus Tute-
lam & Cæsaream Protectionem, ejusque augmentum & exaltatio-
nem omnibus in occasionibus promovere curabimus. Orationes ve-
rò, quas Suae Religionis nomine mihi Vestra Paternitas offert, ma-
gni facio, easque denuò postulo, ut a Sanctissima TRINITATE id
consequar, quod conducibilius fuerit ad ejusdem Nominis Honorem
& Gloriam. His perceptis post oscula Augustalis Trabæ, aliisque
 devotissimæ reverentiæ signis exhibitis a conspectu Benignissimi
 Cæsaris summò animorum solatiò cordisque tripudiò nostri re-
 cessère: quibus rei ulterius promovendæ sollicitè intentis præsens
 annus feliciter elapsus est.

Gratiæ refe-
runtur pro
beneficio.

Cæsaris Re-
sponsam.

CAPUT VIII.

Situs struendi cœnobii quæritur, & ægrè tandem invenitur.

1689.

Epocha nostræ Provinciæ.

Hospes & Hospitium.

Patrum domi forisq; conversatio.

I. **S**UCCESSEIT annus Redemptionis salutiferæ millesimus sexcentus octogesimus nonus; Augustissimi LEOPOLDI I, ab ejus in Romanorum Imperatorem electione trigessimus tertius: ab Ordine verò nostro condito quadringentesimus nonagesimus primus, & ab eodem ad primitivam observantiam restaurato nonagesimus secundus: Almæ nostræ Provinciæ (a Sancto JOSEPHO, DEIPARÆ Virginis Sponso, & CHRISTI in terris Nutricio nuncupatæ) primus. Quod bonum, Faustum atque Fortunatum sit omnibus. Hôc annò, sicut & in pluribus, qui hunc exceperunt, quemadmodum in rerum primordiis usuveneri solet, cum gravibus luctandum fuit necessitatum incommodis. Hucusque nostri conductitium domicilium intra urbem incoluerant, idque in illo vico, qui a fabris clavorum nomen habet, néque procul a Domo Professæ Societatis IESU distat. Diversati autem intereà fuerunt apud quemdam civem professione argentarium, virum honestissimæ conversationis, intemeratæ famæ, piùmque: nomen illi *Lux*, quod patrio idiomate Lyncem significat; & in lingua Latina (absit tamen invidia verbo) Lucem hinc prodituram, & caliginosos sub potestate Turcarum carceres Christianorum captivorum in tenebris & umbra mortis sedentium illuminaturam portendebat. Domi Patres pro solemni suo spiritualibus exercitiis animum excolebant, stasisque horis mentali orationi vacabant, aut junctis precibus Divini Officii pensum alternatim persolvebant; quibus ritè perfuncti curas demùm ad exteriora converterunt, domoque egressi alter eorum plerùmque apud Patres Societatis IESU in vicino Domus Professæ Templo ad aras operabatur; alter verò in domestico Sacello Comitum Harrachii coram ejus Excellentissima conjuge Missæ Sacrificium peragebat, quod etiamnum a nostris Religiosis in illius palatii sacello pretiosis marmoribus & elegantibus picturis ad magnificentissimam formam reducto quotidie fieri solet, quos pietas eorundem comitum larga fundatione ad hoc obstrinxit. Mensa domi modica & frugalis fuit, sæpè levi cœnula per diem contenti, quæ de oblato sacrificii stipendio parabatur, quod tamen non integrè in victum expendebant, sed aliquam ejus partem in futuros usus reservabant. Universim relucebat in illis extrema pauperies, singularis modestia, silentium, & animi demissio, ut non minùs pietas & religio, ac Patres diversorum illud sibi conduxisse & inhabitasse viderentur. Paucis: exigua illius domicilii circumferentia, si incolarum virtus spectetur, grande in compendio referebat asceterium, & genuinam futuri cœnobii ideam, latèque insignem Sanctimonie odorem ex se diffundebat.

II. Gra-

II. Gratia Cæſaris, & conceſſa Facultas Viennæ Eccleſiam ac monaſterium Ordinis conſtruendi conſeſtim ad Majores Sacræ Religionis noſtræ in Hiſpanias perſcripta fuit. Sed quia noſtro ære fundandi monaſterii fabrica ſurgere debebat, piſque illi duo Patres ſe tantis ſumptibus impares agnoſcebant, ex iisdem Provinciis ſubſidium poſtulârunt, quò levidenſia initia ſtabilirent, & primam inopiam levarent. Petierunt deindè, ut novellæ huic plantationi idoneus Præſes eligeretur, qui eam ſua dexteritate ac prudentiâ fovere, & in luculentiorẽ ſtatum provehere poſſet. Etſi Majores Ordinis hanc Spartam P. Joanni libenter committerent, cui hætenùs totius moliminis pondus incubuerat, ſed cùm ille laborum eſſet quàm honorum avidior, Italiam adire conſtituit, tum ut ingentem Præfecturæ ſarcinam declinaret, tum ut vias rimaretur, quibùs Ordo noſter ditionibùs Sereniſſimæ Reipublicæ Venetorum implantaretur, cujus haud vulgarem ſpem conceperat, cùm in ultimo ſuo itinere, quò Venetias pertransivit, indigenas quòque tam propenſo affectu Ordini noſtro addictos obſervâſſet, quod ipſe in eadem epiſtola Superioribus ſuſiùs expoſuit, nec ſe votorum compotem futurum dubitavit. Hæc per anticipationem dicta ſunto, quæ circa finem hujus anni pluribùs exequemur.

1689.

Ex Hiſpania poſtulantur ſubſidia, item & qui præſit.

P. Joannes Venetiis Ordinem implantare deſiderat.

III. Interim, dum reſponſum ex Hiſpania opperiuntur, irrequietis curiſ locum aliquem indagabant, cui novi ædificii molem tutè imponerent. Hac ſolicitudine, ceu vulnificò quòdam ſtimulò animi eorum identidem vellcabantur, cogeabanturque ſuburbia omnia ſuſque deque percurrere, quin tamen locum invenirent, qui eorum deſideriis ſatisfaceret; omnia nãmque ſuburbia quæcùnque poſt ultimam illam cladem reſpiraverant, & ſtructiſ ædibùs ad priſtinum decus revixerant, ſuiſ erant obſita monaſteriis: Illa verò ſpatia, quæ juxta fanum S. Udalrici procurrunt, agriculturæ & ſementi ſerviebant, quamvis & ipſa deindè poſt paucos annos ſuperbùs domibùs inſtrata in civitatem conſurrexerint, quæ ab Imperatore JOSEPHO nomen mutuata Joſephina dicitur. Templum S. Margaritæ Virginis & Martyriſ ad Alutarios ſitum ſpem quidem promittebat, locum huic ſacræ ædiculæ adjunctum conſequendi, ubi minoribùs impendiis cætera pararentur, quod etiam incolæ & vicini efflictim deſideraverant: ſed deterrebat aëriſ iniquitas, qui ex vicinis paludibus, quas Danubius verniſ pluviis auctus ſua inundatione producit, ſæpè corrumpitur, & uliginofi ſitùs exhalationibùs infectus grave ſanitati (cujus potiſſimum inter homines religioſos habenda eſt ratio) diſcrimen minatur, pietatẽque accedentium ſufflaminat. Arridebat eiſ quidem aliud Templum, quod in vico haud procul diſſito ingenti religione colitur. Locus ille vulgari nomine *Hernals* dicitur, CHRISTI paſſi memoriæ conſecratus, ad quem ex ipſa urbe certis intervalliſ (Stationes vocant) productæ viſuntur variæ imagines, opere ſtatuario elegantiffimè ſculptæ, diverſaque Dominicæ Paſſionis myſteria ad vivum repræſentantes. Huc pietatiſ ergò in ſolemni quadraginta dierum jejunio incredibilis

Situs pro ſtruenda Eccleſia & cœnobio quaeritur.

Ad S. Margaritam.

In Hernale.

1689. hominum multitudo confluere solet, & quia ob sitûs prerogativam saluberrimo aëre perfunditur, consulebat Illustrissimus & Reverendissimus D. Joannes Baptista Mayer Viennæ Vicarius Generalis, vir nostro Ordini addictissimus, ut illud Templum peteremus, pollicitus, se operam daturum, ut illò potiremur. Verùm & hic quòque suæ non deerant difficultates, ex quibus primum locum facile obtinebat, quòd sacerdotibûs destituere-mur, qui Germanico idiomate instructi possent e vestigio curæ animarum manum admove-re. Huic accedebat, quòd pagus ille paulò longiùs ab urbe recederet, atque adeò nè suburbiiis quidem accenseretur: ex quo fiebat, ut cùm locus ille metas a Cæsare nobis præfixas transgrederetur, aliæ, atque aliæ nobis essent facultates extundendæ, ac (quod illi incommodum præcipuè abhorrebant) propter curam animarum eidem Templo annexam inducendæ obligationes statui nostro minùs congruæ, nec religio-sæ abstractioni, quam profitemur, conformes. Hæ causæ fe-cerunt, ut Patres a prætensione hujus Templi prorsus abstinue-rint.

Mirabiliter ad
situm loci du-
cuntur opera
Comitis Har-
rachii.

Card. Kollo-
niczii in pau-
peres benefi-
centia.

In captivos
presertim

IV. Prægnantes hæc inter sollicitudines implorato Sanctissi-mæ TRINITATIS Numine celerem opem experti sunt nostri, qui per varias ambages mirabiliter ducti, tandem præter expecta-tionem, cùm omnia alia cogitarent, ad desideratum portum ap-pulerunt. Res in hunc modum peracta fuit. Accidit fortassis, ut Eminentissimus Cardinalis Kolloniczius die quadam apud Ex-cellentissimum Comitem Harrachium desideratus hospes prande-ret. Ibi cùm hilariter convivarentur, jucundisque confabulatio-nibûs tempus fallerent, etiam mentio nostrorum Patrum injecta fuit. Hac opportunitate oblata testatus est Comes se magna so-llicitudine curaque vexari, cujus hæc unica causa esset, quòd im-pensè discuperet, ut Cæsaris facultas gratiosè concessa Patribus Trinitariis Ecclesiam & cœnobium Ordinis sui ædificandi quam-primum executioni mandetur: hanc autem plurimîs remorîs comperendinari, cùm nusquam se idoneus ad hunc finem locus offerret, aut si talis etiam occurreret, opes suas post nuperam Austriæ devastationem adeò esse attritas, ut ad hujusmodi fun-dum coëmendum facultates sibi minimè suppeterent. Tenerrimus hic Comitis erga Sacrum Ordinem nostrum affectus movit etiam Eminentissimi Cardinalis voluntatem, ad sublevandam quorum-vis pauperum inopiam suapte propensam; vix námque reperire licebat aliquem, qui graviore necessitate pressus ad hunc Emi-nentissimum Principem velut ad sacram anchoram pro solatio, auxiliòve non perfugeret, & in ejus beneficentia paratum asylum non inveniret, utpote cui ad opem conferendam satis erat ino-piam novisse; communis ipse orphanorum omnium, pupillo-rum & viduarum Pater, in absentes æquè ac præsentis beneficus, omnes denique ardentissima sua charitate complecti solitus, præ-cipue tamen pauperes captivos Christianos sub paganorum ser-vitute gementes, quos ipse mediis omnibûs juvabat, & ut eos citius a tam ærumnoso jugo liberaret, publicè ad fores Ecclesiarum sæpe-

1689.

sæpenumerò eleemosynas corrogare non dubitabat. Qua Heroica prorsus virtute frigidus & invitos ad parilis liberalitatis æmulationem accendit. Neque his contentus etiam Turcica illa mancipia, quæ vel ipse possidebat, vel ab aliis donò acceperat, si spes nulla superesset ea ad salvificam Domini Nostri JESU CHRISTI fidem reducendi, ad confinia Ottomanici Imperii remisit, ut ibidem pro captivis Christianis permutarentur. Hac sua tam insigni charitate accuratissimè imitatus est virtutem veterum Sanctorum Episcoporum, Gregorii Magni, Ambrosii, Augustini, Cypriani, Remberti, & aliorum Sanctorum Præfulum, quibus solemne fuit ornamenta & Ecclesiæ vasa in pretium conficere, atque in redemptionem captivorum expendere. Is igitur Eminentissimus Princeps e re proposita commotus promisit Comiti se nobis in omnibus patrocinatorum, quod & reapse præstitit, atque ipsis operibus declaravit, quanta sollicitudine rebus nostris prospiceret. Et imprimis quidem ei in mentem venit amplissimum viridarium, quod in suburbio possidebat, cui domus alia adhæserat, quam non ita pridem ex testamenti tabulis Rudolphus Carolus Katus pro condendo Xenodochio legaverat, ut ibidem invalidi ac ætate confecti Cæsaris milites velut emeriti reciperentur, sustentarenturque. Cæterum administratio, ac deinceps pii operis executio ad Excelsi Regiminis consilium pertinebat. Sua tamen Eminentia cum præcipuis illius Consilii membris rem ita transegerat, ut domus illa nobis interim cederetur, ad quod etiam omnium propè consensus jam impetraverat, ut proinde nihil aliud restaret, quam ipsa traditio. Nostri hunc nuntiò exhilarati domum confestim & hortum inspiciunt, contemplantur omnia, & de futuris impense solliciti totius domus statum & condiciones penitus discutunt. Verum neque hunc locum sibi elegit DEUS; emergere siquidem & hic non paucae, æque insuperabiles incommoditates & obstacula; nam si vel unicum duntaxat hujus domus hypocæstum in usum sacelli converterent (quod quidem Eminentissimus Cardinalis se sacra suppellectili ornaturum, domum autem necessariis utensilibus instructurum liberaliter sponderat) remanebat ea in æde pro quatuor duntaxat religiosis habitatio. Præterea concessio hæc, vel potius precarius usus illius domicilii nobis ad aliquod tempus solummodo indulgebatur, donec nimirum eo in situ alia amplior domus pro pauperibus ædificaretur, ut Testatoris suprema voluntas impleretur. Neque viridarium a Sua Eminentia promissum nostrorum desideriis satis congruebat, quod licet esset amplissimum, ob domus tamen Katianæ angustias, in qua invalidorum militum Hospitale erat exstruendum, metum Patribus acuebat, nè post breve a Viridario Eminentissimi Cardinalis donando discedere cogerentur; similia namque pietatis opera celeriter augentur, amplioraque spatia sibi deprecant; veluti paucos post annos ita factum vidimus, constructio celebris illi Xenodochio, quod *Domus Pauperum* communiter appellatur, quodque piorum munificentia in tantam amplitudinem jam excrevit, ut adjectis pluribus

Ad Sanctorum Patrum exempla.

Domus ad incertum tempus offertur pro habitatione.

Domus Pauperum.

1689. latifundiis, & ingentis sumptus ædificiis ac structuris nostro tempore propè quatuor millibus pauperum hospitium præbeat.

Domus proprietatem nobis asserere desiderat Cardinalis.

V. Porro quamvis viridarium illud struendo nostro Templo & Cœnobio sat amplum videretur, cum tamen domus interim habitanda tam prægrandibus incommodis esset obnoxia, quæ nec præsentia tuta esse sinebant, nec futuram certam aliquam securitatem spondebant, nostri exiguo ejus desiderio tenebantur. Nilominus nè sua Eminentia sumptus in ornando Sacello & domus supellectili coëmenda ob lubricum loci statum prodigeret, majore sollicitudine in id incumbibat, ut ob vicinitatem sui viridarii, quod nobis donare constituerat, stabilem & perpetuam Domus Katianæ possessionem nostro Ordini assereret, atque in hunc finem crebriore congressu cum Proceribus tractabat, ut æquivalente pretio accepto structuram illius Xenodochii in alium locum transferrent. Nostros autem angebat, quod gravissimas difficultates adversus hoc propositum consurrecturas metuerent, quibus desideria sua in longum tempus differri videbant, cum tamen illi vix moram ferrent, adeo appetenter novi Cœnobii fundamentis quamprimùm jaciendis inhiabant. Instabat quoque, & quasi præforibus erat verum tempus, quod eorum desideria magis etiam accendebat, efficiebátque, ut quantocyus cuperent rebus principium dare.

Domus vicina magis placet.

Licitatio tentatur.

Eadem referuntur Comiti Harrachio.

VI. Hæc inter, dum illi statum loci frequentius perlustrant, vident domum quamdam & hortum memorato Cardinalis viridario e diametro ferè oppositam, & in adversa plateæ parte modico colliculo incubantem. Hæc domus erat sub potestate nobilis cujusdam Matronæ viduæ. Quam cum inspexissent, deprehenderunt ædificium illud esse quidem aliquantulum angustum, verumtamen ad mediocrem formandam Ecclesiam & viginti Religiosorum habitationem aptam. Nam super inferiora hypocæusta surgebat & alia contignatio: erat etiam in loco paululum separato, & in ejusdem domus septis altera quasi peculiaris domus ad priorem pertinens, & in aliquot cameras distincta continebatur. Hortus verò de uno ad alterum plateæ latus sat spatiosè procurrebat. Hæc eis utcunque placuerant. Decreverunt itaque periculum facere, utrum hanc viduam ad venditionem hujus domus inducere valerent. Illa quidem sagax mulier etsi mentem suam ad primam licitationem nollet aperire, ut fieri assolet, quatenus auctius pretium exprimeret; non tamen visa est emptorem aspernari. Nostri haud diu cunctati omnia ex ordine referunt Excellentissimo Comiti Harrachio, eidemque sitis opportunitatem efficacibus verbis exponunt, enixè flagitantes, ut ipse Comes Eminentissimum Cardinalem blandis verborum officiis eò permovere dignaretur, quatenus illos sumptus, quos in ornando Sacello domoque instruenda cogitabat expendere, in hujus domus emptio- nem converteret; acturos nos interim de pretio, quò fieri poterit modo meliore. Comes oblata occasione Cardinali nostri desiderii scopum candidè aperuit, cui hæc propositio impendiò placuit; tum quòd hac ratione citius & facilius præfixum finem asse-

assequeretur, tum quòd hòc pactò religiosi stabili, secunda & commoda habitatio conciliaretur. Protinus itaque utriusque voto annuit. Agitur proinde de domus & horti pretio: verum oppidò id altum appendebatur. Quod ubi Eminentissimo Cardinali relatum fuit, vehementer repugnavit, nec sine quodam displicentiæ signo subjunxit: alibi domos leviori pretio reperiri posse. Graviter id tulere Patres, ingentique mœrore obruti, nescio quæ, adversa sibi præfagebant; verebantur enim, ne propensissimus hucusque Princeps irritatus a nobis prorsus averteretur. Dolebant præterea optima sua consilia ita dissipata fuisse. Crescebat animi dolor, cum indies major hujus loci opportunitas sese oculis eorum subjiceret, adeò quidem, ut sua opinione neque aptiorem, neque commodiorem fundum in Suburbii reperiri posse sperarent; undè eò prætermisso plura & graviora incommoda haud vanè sibi metuebant. Spes quidem erat, etsi modica, Dominam illius ædis aliquid de pretio remissuram. Tentant igitur, & pertentant frequentius, scrutantur & ruminantur, quomodo res per amicos melius componi valeat. Superum tandem beneficiò, & prudentissimis Comitum Harrachii rationibus se Cardinalis tandem permoveri sivit, ut in hanc emptionem consentiret, sub hac tamen conditione, si pretium minueretur; hòc namque impetratò promisit, aliquò subsidio se nobis minimè defuturum.

1689.

Pretium ab
emptore do-
mus deterru-
it Card.

CAPUT IX.

Domus pro ædificando Cænobio magnis superatis difficultatibus comparatur. Inventa ibidem vita SS. PP.

NN. JOANNIS & FELICIS æreis expressa laminis pro fausto omine habetur.

I. **L**Uctabatur nunc causa nostra pavorem inter & desiderium cum irriti conatus periculo. Non latebat Patres astutum mulieris ingenium, undè non immeritò metuebant, nè a præstituto semel pretio esset unquam recessura. Acuebat solitudinem, quòd scirent, pretium absque ulla comperendinationis mora post signatas venditionis tabulas statim esse persolvendum: situm verò procantibus vana spes erat in oculis. Complanata sunt tamen præter expectationem omnia obstacula, utpote quæ benefactorum & fautorum nostrorum benignitas suâ industria & solertia lævigaverat; atque sic tandem experienciâ magistrâ didicimus, quam verum sit illud, quod Cassiodorus etiam fatetur: *Esse adjutorium, quod in necessitate præstat.* Id quod nos per decursum hujus libri non sine gratæ mentis memoria frequentius contestabimur.

Patrum soli-
cudo & fau-
torum auxi-
lia memoran-
tur.

II. Domus illa cum horto in ea suburbiorum parte stationem obtinet, quæ a porta Scotensi (hoc nomen a vicino monasterio

Sancti

1689.

Reverendorum Patrum Benedictinorum antiquitus ab Scotis inhabitato traxit) mille circiter passibus in Occidentem recedit; nam post nuperam obsidionem pro commodiore praesidii defensione ducentarum cannarum sive orgiarum intervallò excisis aedibus, complanatòque solò suburbia in circuitu remota fuerunt. Ipsa verò platea, cui nostrum Cœnobium nunc insidet, ab amne præterfluente, qui a picis nomen habet, picarum vicus & vernaculo sermone *Alstergassen* appellatur. Vel fortè melius a Domino *Als* cognomentò, unde vicinus pagus Hernals cum interfluente rivulo; ille namque ibidem prædiis olim latè dominabatur, nominis originem desumpserit. Eadem nostra platea in antiquioribus monumentis dicta fuit *Venusta*; id fortasse ob loci amœnitatem & vitiferos colles, qui grato virore omnem tunc viciniam latè occupabant. Verùm de his satis. Erat Domus illa in potestate Dominae Mariae Elisabethæ Kochin de Adlersburg, relictae viduae ejusdem cognominis Secretarii in Excelso Regimine. Ad hunc ergò situm consequendum nostri omnem suam fiduciam in Excellentissimæ Dominae Comitissæ Harrachiae auctoritate collocaverant, quam proinde Patres supplices adierunt, eamque obnixè rogârunt, velit ipsa pro suo in nos favore hanc causam in se suscipere, ac de emptione illius possessionis cum domina loci faciliore, quò fieri poterit, modo transigere. Accersita vidua, quæ jam aliàs comitissæ nota fuerat, blandè a Sua Excellentia de venditione domus compellatur: verùm illa caute marpesiâ durior, cum se his artibus peti videret, mordicè negavit sibi domum esse venalem. Sæpius deinde ad comitissam invitata, & eadem de re interpellata, animum in priore sententia obstinârat. Nec tamen ideò negotium nostrum destituit Excellentissima Patrona & Benefactrix nostra, sed ipsis a difficultatibus acrius exardescens eandem viduam crebrius accersivit, eamque in conclave deductam & singulari honoris contestatione, quæ non facillè aliis ejusdem conditionis foeminis a nobilioribus exhibetur, penès se assidere jussam blandis verborum officiis, & familiaribus confabulationibus in horas sæpè protractis ad suam voluntatem traduxit, ejusque consensum expressit, undè & apertè est contestata, ab se domum istam non alia de causa vendi, quàm ut Suae Excellentiae morem gereret, cujus gratiis se omnimodis commendatam percuperet. Conventum est de pretio satis justo & moderato. Nostris tamen, spectatâ eorum inopiâ fermè impossibili, utpote quæis nec nummi erant, nèque loculi, & qui ægrè admodum de paucis eleemosynis ex sacrorum stipendiis corrogatis vitam tolerabant; ut proinde altiùs evolare eis prorsus impossibile visum fuerit.

In emptione
Domus comes
Harrachia est ne-
gotiatrix,

Conventum
de pretio do-
mus.

A Nobilium
Dominarum
Crucigerarum
congregatione
ad emendum
fundum obti-
netur elec-
mosyna.

III. Verùm Sanctissima TRINITAS, cujus hîc potissimum causa agebatur, cum hoc totum negotium ad majorem ejus gloriam tenderet, citò nos ab hac exemit angustia. Eminentissimus siquidem Cardinalis significavit nobis proximè affore opportunitatem quandam non modicam eleemosynam impetrandi ob instantem solemnem Nobilium Crucigerarum Dominarum conventum, quæ

quæ eo tempore largam sanè stipem in pia opera conferre assolent. Consuluit igitur Cardinalis, ut ELEONORÆ Augustæ Imperatrici, Supremæ nimirum illius Ordinis Magistræ & Præsidi, atque cæteris Nobilissimi hujus **Cœtus** Sodalibus præviè supplicem libellum typis expressum porrigeremus, & in eo pro Cœnobii fundo cœmendo proximè conferendam oblationem petere-mus. Pridie Kalendarum Aprilis, quæ dies eò annò in feriam quin-tam post Dominicam Passionis inciderat, comitia hujus illustris-simæ Sodalitatis in sacello Aulico coacta, atque in iisdem plures clarissimi sanguinis Fœminæ huic Cœtui aggregatæ fuerunt, quæ deindè cum aliis Crucigeris pro solemnî hujus Ordinis insignem pecuniarum vim in pia opera contulerunt. Cæterum Diva Au-gusta, quicquid ibi collectum fuerat, nobis ex asse consignari mandavit, quod etiam nostri non minore gaudio quàm gratitu-dine receperunt.

IV. In hac etiam necessitate, sicut & in omnibus aliis Ex-cellentissimus præterea Comes Harrachius suò nobis præsidio ad-fuit; jussit enim pro supplemento deficientis pecuniæ nomina contrahi, ipse verò pro illis dissolvendis se vadem constituit, cen-súmque de suo se pensurum recepit. Eminuit hic quoque Petri Brunetti insigne erga nostram Religionem studium, qui cum esset Cæsari a Thesauris, & non solum hac dignitate, sed etiam fide ac probitate conspicuus pro nostris Patribus, qui in Austria ho-spites erant, & paucis cogniti, mutuò accepit, ut quantò mino-ra essent debita, tantò facilius successivè dissolverentur, pollici-tus, se post semestrem pecuniam cum fœnore restitutum. Hòc pa-ctò stipulata pecunia brevi coaluit, pactumque pretium viduæ nu-meratum fuit: ipsa domus verò cum horto inter solitas solemnita-tes præsentèque publicò Notariò in nostram cessit possessionem.

V. Eadem adhuc luce convasatis utensilibus veteres migra-vère coloni, novi autem succedere maturabant. Illi remoyent impedimenta, hi vacua suppleant, & ornant spatia. Hæc inter Divina Providentia palmari ostentò manifestare voluit, has ædes jam pridem a Superis Sacro nostro Ordini fuisse decretas; etenim dum illi loca omnia excutiant, ut in perpetuis migrationibus fieri consuevit, reliqua inter domus mobilia, chartasque varii generis & foliorum lacinias abiturientes reperiunt Historiam vitæ Sanctorum Fundatorum nostrorum JOANNIS de MATTA, & FELICIS VALESII olim Lutetiis Parisiorum a Theodoro Thul-deno Belga, celeberrimo sui Sæculi Pictore, in Templo Ordinis Sanctissimæ TRINITATIS Redemptionis Captivorum ad S. Matu-rinum elegantî penicillò, coloribusque animatam, deindè quo-que ab eodem Pictore aquâ fortî æreîs tabulis, in plura exempla propagandi causâ calcographicè incisam a Fratribus Domus S. Maturini cum insigni Ordinis elogio Reverendissimo P. Ludovico Petit ejusdem Ordinis Majori ac Generali Ministro Annò Domini millesimò sexcentesimo trigesimò tertiò dedicatam, cujus propy-læum sive princeps folium hanc inscriptionem præferebat: RE-VELATIO ORDINIS SANCTISSIMÆ TRINITATIS

Comes Har-rachius pro nobis se vadè, & ad debitum censum ob-stringit.

Operâ quinquè D. Petri Bru-netti juva-mur.

Domus pre-tium solutum est.

In emptâ do-mo reperit exemplar in charta vitæ SS. PP. NN. JOANNIS & FELICIS æ-reîs tabulis Parisiis Annò 1633. excu-sum.

1689.

REDEMPTIONIS CAPTIVORUM. In calce quoque ejusdem primi folii non finè mysterio præsentis nostræ negotiationis sequens lema inscriptum visibatur: *Exaudivit pauperes Dominus, & vincos suos non despectit. Psalm. 68.* Per omnia non vulgaris raritas! haud alibi post tot annorum intercapedinem reperta, & non facile reperienda. Quam dum veteres domus coloni primò vident, mirantur ac hærent, mustitantque ad invicem, nec enim id se habuisse prius meminerant. Vacant igitur tantisper ab opere sese inspectantes, & feriantur, dum interim singula folia singillatim perlustrant. Hoc peregrinum spectaculum magna admiratione intuentes suspendit. Admiratio porrò fecit, ut imprimis circa omnia incerti hæsitarent; deindè verò in varias suspiciones abirent, ad extremum tandem liquidò agnoscerent, expressas hic esse res Ordinis ejusdem, cui nunc domus emptionis titulò in possessionem cedebatur. Hac opinione concepta palàm asseverarunt, id ex Divinà voluntate processisse, nec rem aliter interpretabantur. Religioni itaque sibi duxerunt, id e domo tollere, quod non suà industrià, sed casu fortuito & Superùm Providentià detexerant; firmiter persuasi, se ideò in has tabulas incidisse, ut constaret, locum hunc cœlesti consiliò nostro Ordini destinatum fuisse. Spontè igitur eas icones Ordinis indices ac prænuntias domus in mantillas Patribus cum boni dextrique ominis comprecatione tradiderunt: quæ hucusque inter cætera Ordinis cœlata monumenta grandì librò in pinacothecæ modum concinnatò ob illius rei memoriam asservantur.

CAPUT X.

Sacellum adornatur, & in eo Sanctissimum Eucharistie Sacramentum collocatur.

Part domus
in sacellum
convertitur.

Ut SS. Sacra-
mentum col-
locetur, nostri
orant Episco-
pum.

Dubium Epi-
scopi solvitur.

L. Celerius, quàm credi poterat, tota domus aliam faciem assumpsit, & jucunda metamorphosi de profana in sacram ædiculam transivit. Cura prima fuit aram ponere, Eucharisticum ornare solium, aperire Sacellum, cætera verò hypocausta in Fratrum mansiones & triclinium adaptare. Omnibus istis ex animi sententia peractis, lætus rei nuntius ad Celsissimum Principem Episcopum Viennensem defertur, quem nostri suppliciter invitârunt, velit ipse in nostro Sacello Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum collocare; id summum & unicum eorum fore solatium, quod præ omnibus votis a Sua Celsitudine impetrare desiderarent. Princeps Episcopus, qui nobis insigniter favebat, religiosos oratores benevolentissimis auribus excepit; sed, ut erat Rituum Ecclesiasticorum flagrantissimus zelotes, respondit: se prius adfuturum, visurumque, an locus ille sit satis securus, & pro tanta Majestate excipienda decenter ornatus. Eo namque tempore domus nostra postremum ferè locum illo in sub-

suburbio obtinebat, in propatulo sita, atque adeò expilationi, aliisque grassatorum injuriis exposita; quam undique ambiebant, parietinæ, ac vastatarum ædium ex nuperna obsidione busta & rudera, quæ latrones sæpè ex perditorum hominum colluvie in nocturnum receptaculum convertere solebant, ut proindè prudentissimo Principi suspicio oborta sit, ac si locus ille debita securitate careret. Nostri ad hæc, ut Sux Celsitudini omnem scrupulum eximerent, asserunt, Sacellum pro primigenia sua paupertate decenter esse ornatum, securitatem verò minimè defuturam, quòd benè munitis & obsèratis portis ipsi suas vigilias Sacrorum custodiæ devovissent. Nec tamen ideò, qui erat in hoc Antistite Ecclesiasticæ disciplinæ zelus, referentibus integram fidem adhibuit, sed ut nos majore gratiâ cumularet, eadem die inexpectatus adhuc, & quidem celeriter præ nostris foribus adfuit suismet oculis exploraturus, an omnia, prout a nobis dicta fuerant, se ita haberent. Ergò dum omnia sagaciter inspicit, examinat, & contemplatur; deprehendit demùm cuncta esse bellè disposita: Sacellum nitidum, benè stratum, ornatumque; super aram eminebat Sanctissimæ TRINITATIS picta tabula, quæ etiamnum hac nostra ætate vitro inclusa in Sacello montis Oliveti, quod proximè a Sacratio nostræ Ecclesiæ abest, cum inscriptione in perennem hujus rei memoriam asservatur. Solium adorationi Sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti deputatum splendidam faciem ostendebat: aderant quoque candelabra cum cereis, vasa cum floribus; omnia demùm quaquaversum singularem spirabant devotionem & cultum pietatis in ædícula quamvis paupere; nam ut inquit Tullius: *Omniū rerum principia parva sunt, & suis usa progressibus augentur.* Porro, quod caput erat, Janua Sacelli feris probè munita fuit. Hanc Princeps Episcopus ideò peculiariter laudavit; quod versùs atrium pateret, atque adeò devotorum ingressui aditum panderet, quin sequiori sexui occasio relicta esset pietatis causâ in domûs interiora penetrandi. Optima sanè cautela, quâ variis suspicionibus & incommodis via inciditur. His ritè examinatis, probatisque Celsissimus Princeps inenarrabile gaudium præferens benè precatus est, prolixèque indulxit, ut sequenti die Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in hoc Sacello collocaretur.

Cicero lib. 1.
de finibus.

II. Observantiæ & gratitudinis ratione ad hunc solemnem actum invitati fuerunt Eminentissimus Cardinalis Kolloniczius, & ipse Celsissimus Princeps Episcopus, rogatique, ut suâ honorificentissimâ præsentia hanc solemnitatem benevolè condecorare, atque prima sacrificia celebrare dignarentur; hanc enim nobis fore gratiam longè desideratissimam, si exile nostrum sacellum tantorum Principum manibus initiaretur. Pergrata utrique fuit hæc invitatio, quam proindè gratissimis animis admiserunt, atque præstò se adfuturos promiserant. Excellentissimus Comes Harrachius cum lectissima consorte, qui pariter invitati adesse voluere, ad hanc functionem plures de præcipua Urbis Nobilitate Proceres convocârunt, & in novella domo nostra opiparum

Collocatus
SS. Sacramen-
tum 30. A-
prilis.

1689. convivium adornârunt, ut ipsi velut primi Parentes, Patronique nostri plures nobis benefactores parerent; qui huiusmodi comitate sæpè non infelicitè conciliantur. Sequenti luce, quæ dies erat mensis Aprilis trigesima, Excellentissimus Comes Harrachius multo manè sepositis aliis curis, atque gravibus, quæ detineri poterat, negotiis, impigrè adfuit, postquam nostri omnibus jam dispositis Sacellum juxta Ecclesiæ Ritus benedixissent. Hoc itaque Comes ingressus impendiò gavissus fuit, quòd operam suam tam benè locatam cerneret: ut proindè nullum finem faceret sibi nobisque de prospero huius negotii successu congratulandi. Hunc paulò post subsecuti sunt Eminentissimus Cardinalis, & Gelsissimus Princeps Episcopus, quorum singuli servilis turbæ comitatu stipati comparuerunt; quibus Comes Harrachius unà cum nostris Religiosis obviàm effusus, ut erat vir arguti facietique ingenii, eos in hunc modum allocutus est: *Ad recipiendos tantos Principes in communitate venimus.* In tantum se vir Excellentissimus de gradu suo demisit, ut ipse spontè suâ personâ trium fratrum numerum adaugere voluerit. Post breve deindè tempus advenit quoque Excellentissima Domina Comes Harrachia cum filia sua Rosa. Ut ne cum aliis multis invitatis adveniret, consultum erat ob loci angustiam: venère tamen ex primoribus successivè in Sacellum, quotquot potuère, & sacra ædícula poterat recipere.

Comes Harrachia Ecclesiæ prima ornamenta præbuit.

Mater nostra appellata.

III. Vestimenta sacra opere phrygio, auròque intertexta, sicut & reliqua Altaris ornamenta æquè pretiosa ex pia beneficentia ejusdem Excellentissimæ Dominae nostræ Comitis prodierunt; cui DEUS Ter Optimus Maximus, ut dubitare non possumus, jam æternam mercedem rependerit, ejusque piam in nostros munificentiam cœlesti præmiò remuneratus fuerit. Ejus certè maternum in nos amorem, beneficentiam & sollicitudinem, cujus impulsu plurimos in se suscepit labores, ut res nostras proveheret, easque pro viribus extolleret, ac fulciret, dum conventus Viennensis & Ordo noster stabit, lapides loquentur, & beneficia enarrabunt posteris. Dilexit illa nos ut filios, ad quam etiam nostri in omnibus tam prosperis, quàm adversis perindè ac ad Matrem confugerunt. Nec immeritò *Mater nostra* fuit compellata, quod domi forisque ita notum evasit, ut in vulgus quoque emanaverit. Eò titulò ipsa gloriabatur, quò nobis ubique magnum conciliavit decus, auctoritatem & venerationem. Nemo ipsa vivente nostros quaque ratione offendere, vel injuriâ lacessere ausus fuit; quinimò si quis gratiam ejus ambiret, priùs Ordini nostro addictissimum animum præferre, eumque tam verbis, quàm beneficiis testari necesse habebat. Fieri autem nequit, ut pro dignitate literis exequamur, quantum nostris semper profuerit Excellentissimæ hujus Dominae Præsidium.

Card. Kollo-niczus sanctissimam collocat.

IV. Ad instantis nostræ solemnitatis functionem regredior. Celebrabatur ea majore pietatis sensu quàm pompâ: horâ competentè Eminentissimus Cardinalis sacris indutus vestimentis novo in Sacello omnium primus Sacram exorsus est Liturgiam, quam ille tanta devotione peregit, ut suæ pietatis sensum cunctis ad-

adstantibus infuderit. Quâ finitâ Sanctissimam Eucharistiam hierothecæ inclusam dato thure adoravit, eadēque præsentibus ritu solito benedictionem impertivit, ac deinde in præparato folio publicæ adorationi exposuit; in quo etiam loco mansit per reliqua ejusdem diei Sacrificia. Accessit postea Divina Mysteria celebraturus Celsissimus Princeps Episcopus, quæ in honoratissima illa præsentium Procerum corona non dispari devotione per egit. Hunc excepere quatuor Sacerdotes, duo nimirum supralaudatorum Principum Sacellani, ac totidem nostri Ordinis Religiosi, qui in eadem ara DEO incruentam Hostiam immolaverunt. Omnes insolita tenuit mentis exultatio, eò, quòd Divinæ Majestati in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento sua obsequia deferre, & in novo hoc Sacello Sacrificiorum primitiis interesse meruerint, vaticinò quasi spiritu præfagientes, quod postmodum eventus comprobavit, angustam hanc ædiculam brevi in magnificum, splendidumque Templum transituram. Missarum solemnibus ritè absolutis, ultimus Sacerdos, postquam Sanctissimum Sacramentum more solito thuris incendiò honorasset, eodēque circumfuso populo benedixisset, illud demum tabernaculo (ut vocant) inclusit, atque hac ratione præsentium devotioni integrè satisfecit.

1689.

Prima sacrificia.

V. His non sinè ingenti omnium lætitia peractis Eminentissimus Cardinalis, Celsissimus Princeps Episcopus, & Excellentissimus Comes noster ad aulam Cæsaris festinanter perrexerunt, mensæ Imperatoriæ Majestatis pro solempni astituri. Obsequiis suis perfuncti celeriter rursus ad nos reversi fuerunt, ut prandio interessent, quod ingenti sumptu & exquisitâ magnificentiâ pro talium convivarum dignitate apparaverat. Excellentissimus Comes Harrachius. Mensæ accubuerunt servatâ cujusque in ordine sedendi prærogativâ. Appositis dapibus sermo imprimis natus est de cultu Sanctissimæ ac Individuæ TRINITATIS, quæ est omnium sanctæ nostræ Fidei mysteriorum anacephalæosis sive compendium. Inde delapsi sunt ad Trinitarii Ordinis initia, incrementa, & eidem annexum Redemptionis captivorum Institutum, quibûs non minùs sanctis, quàm eruditis colloquiis epulas laudabiliter condièrunt. Remotis mensis pari affabilitate & affectu iidem sermones in longum tempus non sinè spiritûs solatio protracti fuerunt, donec dies in vesperam declinasset. Tam exquisitum hujus festivitatis splendorem nox invida sua caligine subduxit, quam tanti luminis & nobilitatis Principes perosi, paulò ante, quam tenebræ ingruissent, in urbem reversi ædes suas repetierunt. Nihil tamen in eis caligo noctis extinxit, aut obfusca- vit, utpotè qui flagrantissimum illum amorem, quò in Ordinem nostrum exarserant, perpetim deinceps conservârunt.

In nostra de-
mo prandente

VI. Stabilis in hunc modum Viennensis Cœnobii initiis Patres incredibili delibuti sunt gaudiò, quòd tam feliciter ad me- tam desideriorum suorum pervenerint. Et, si, quod res est, fa- teri velimus, habebant illi, cur sibi plauderent; nullum enim aliud Sanctæ Religionis nostræ monasterium tam gloriosum prin-

Gloriosa de-
mùs Vienn-
sis principia

1689. principium, ut meminerant, habuit, nec splendidiore magnificencia surrexit. Pro quibus beneficii Sanctissimæ TRINITATIS Bonorum omnium Fonti & Scaturigini laudes sint, & perpetuæ gratiarum actiones.

Per omnes
conventus
Dñs gratia-
rum actiones
perfolutæ.

VII. Nuntius tam prosperi successus celeriter in Hispaniam penetravit, qui Patres Ordinis tantò gaudiò perfudit, ut in publicam hilaritatem resoluti Madriti imprimis, deinde per reliquos conventus omnes Hymnum Eucharisticum: *Te Deum Laudamus* festivis vocibus decantaverint, ut se bonorum omnium largitori pro tam insigni beneficio gratos exhiberent. Atque in tantæ solemnitatis anniversariam memoriam Viennæ nostris temporibus superius memorata Sanctissimæ TRINITATIS Imago, ejus tunc tanto splendore primum cultus incepit, quot annis super principem aram publicæ venerationi ad trigesimam mensis Aprilis proponitur.

C A P U T XI.

Ad novum Sacellum exultantis populi confluxus & devotio. Domus in cænobii formam aptatur. De recipiendis ad Ordinem tyronibus agitur.

Populi ad devotionem
concurfus.

I. **P**ostera dies Dominica fuit prima mensis Maji, Festo Sanctorum Apostolorum Philippi & Jacobi sacra. Frequens itaque hominum turba e vicinis oppidis ad urbem properat, ut ecclesiastico præcepto de audiendo Missæ Sacrificio satisfaciat. Cæterum dum penes novum hoc Sacellum transeunt, audiunt inusitatum sonitum nostri tintinabuli ad Missam audiendam vocantis: concurrunt igitur confestim, &, ut est vulgus novitatis amicum, sollicitis oculis explorant, quid tandem rerum in hac ædícula ageretur; ad paucos enim adhuc novæ foundationis notitia penetraverat. Locum ingressi vident, ac stupent Sacellum novum, mirantur bellè ornatam domum, & quam nudiùs tertius profanam adhuc noverant, hodiè in sacram ædem, cænobiūque Religiosorum fuisse conversam gratulantur. Brevi morâ interjecta tam densi Spectatores affluxerant, ut eos loci angustia minime caperet: Illi autem, qui aditu arcebantur, fores occupabant, fenestras conscendebant, totūque atrium replebant. Assistent uni alterique Missæ Sacrificio, ex quo ingens in omnes solatium redundavit, quod penes januas ferè suas nacti sint sacram ædículam, quam illi felicitatem pridem nequidquam optaverant; brumali præsertim tempore, dum acrior aëris intemperies sævit, que eis molestum sane ad urbem, sive ad aliam dislitant Ecclesiam iter imperaverat. Idem vicina congratulabantur oppida; quæ sæpe Sacrorum Præses, dum alio in vico pro munere suo Divina peragit, Missæ audiendæ copiam subduxit; in proximo siquidem pago, Hernalis dicto, eo tempore Dominicis, festisque diebus, & ne id quidem semper, unicum duntaxat celebratur

Vicinis oritur
commoditas.

Missæ

Missæ Sacrificium : unde fiebat , ut ii , qui ad domûs custodiam interim remanserant , spirituali hœc solatiô privarentur , aut certè necesse haberent , summo manè longam viam inire , ut tempestivè ad urbem pervenirent. Gaudebant itaque sibi nunc oblatam opportunitatem , qua citra ullum incommodum suum Præcepto Ecclesiæ fati-
facere possent : Postquàm autem fama hujus rei in vulgus exiisset , aucta sunt continuò per plateam , omnemque latè viciniam ædificia , crevit accolarum numerus , accessere splendida & superba Magnatum Palatia , auctus est domuum census & pretium , & ut paucis complectar plurima : jactis nostri Templi & Monasterii fundamentis hoc suburbium ità effloruit , ut cum ab initio nostrum Cœnobium inter postremas hujus plateæ domos computaretur , nunc longa serie protractis ædificiis in capite ferè situm censeatur ; cui insuper ex una alteraque parte alia superior & inferior ejusdem nominis platea accessit. Tanta utilitas in Rempubli-
cam ex hujus asceterii structura redundavit.

Propter Ec-
clesiam & cœ-
nobium no-
strum ange-
tur suburbi-
um.

II. Increbescente quotidie magis hujus Sacelli famâ , crevit indies etiam magis confluentis populi multitudo. Plures novitate allekti , aut curiositate ducti sciscitabantur , quis , qualisque hic Ordo esset ? quod Institutum ? qui Religiosi , nunquam prius in his terris visi , sed ne auditi quidem ? Cum autem nostri singulas quæstiunculas aptis responsis dissolvissent , factum est , ut nonnulli adolescentes in bivio deliberationis constituti vocante DEO animum ad hoc vitæ genus amplectendum appellerent , & in gremium nostri Ordinis admitti suppliciter rogarent. Quibus responsum fuit , ut se ipsos probarent ; Ordinem esse rigidioris disciplinæ ; redirent tamen huc crebrius , locum frequentarent , Statuta Ordinis & vivendi regulas explorarent , adventuros brevi ex Hispania Patres , qui votis eorum annuere possint , ac velint.

Quidam Or-
dini adscribi
cupiunt.

III. Hæc dum in Germania transiguntur , in Hispania die quinta mensis Maji , ut ex sacra nostræ Regulæ sanctione de triennio in triennium fieri consuevit , in Complutensi Collegio sub Nostro P. Petro a S. Michaële Majore ac Generali Ministro celebrabantur Ordinis comitia , sub ipsius Viennensis Cœnobii ortum omninò prima : factis electionibus & salutaribus ad Religionis gubernationem Decretis editis declarantur dubia a diversis Ordinis Conventibus ad Generalem Congregationem transmissa. Provi-
detur cæteris : agitur quoque per transennam , & præviè de Nationibus Polonorum , & Germanorum sacra nunc Religioni nostræ accessuris : Statuitur consulendam esse Sedem Apostolicam in abolendis nonnullis impedimentis , quæ professionem harum Nationum irritam reddere potuissent , quæ deinde etiam a Sacra Rituum Congregatione prolixè sublata fuerunt , cujus Declaratio sequentis Definitorii tempore in Hispaniam pervasit , atque hœc pactò antiquata aut restricta sunt nonnulla impedimenta , quæ in illis Europæ partibus evitari vix poterant. Qua de re inferius fu-
sior nobis sermo occurret.

Generalis Or-
dinis comitia.

De dispensa-
tionibus immo-
dum ad
professionem
valorem circa
Germanos &
Polonos agi-
tur.

IV. Decima octava mensis Junii Viennam in novæ plantationis subsidium advenerunt P. Josephus a Matre Dei olim in

Plures Patres
adveniunt.

1689. Hispania Tyronum Magistri officio functus, & recenter ibidem fundato S. Crucis Cœnobio cum potestate præpositus, ac denique Viennam nunc missus, ut inchoatæ foundationis primordia sub titulo Præsidis primus gubernaret. Præterea P. Joannes a Cruce itidem natione Hispanus in oppido Manzanares Campi Martii natus, quibus junctus erat Fr. Ildephonsus a S. Josepho Torrejone veteris Castellæ oppidò oriundus & supradicti P. Josephi Præsidis frater Germanus. Aduit quoque ex urbe Romana alter P. Josephus a Jesu Maria, qui Venetiis in itinere tribus suprà memoratis se adjunxerat. Hic cum per annum Viennæ substitisset, ad extremum in Poloniam migravit, ut Patribus in illo regno degentibus subsidio esset. P. Josephus verò a Matre Dei eodem mense Junio munus Viennensis Præsidis, cujus gratiâ Viennam missus fuerat, inivit, & quibûsdam pro rerum exigentia constitutis demùm Kalendis Julii receptorum & expensarum libros auspicatus est, atque adeò consueti regiminis methodum introduxit. Nonnullos etiam adolescentes, qui sub labaro Crucis CHRISTO Domino militare desideraverunt, sacra Ordinis veste donavit, factumque est brevî temporis spatiò, ut decem simul fratres in uno contubernio viverent: Quamvis autem domus nostra grandî tunc conflictaretur inopiâ, ille tamen Divinæ Providentiæ confisus plures in Album Ordinis referre non dubitavit. Unum præ cæteris magis angebat, arcta videlicet domus, & locus incolarum numero minùs commensus. Laxior proinde habitatio desiderabatur, ut singuli Religiosi suas singillatim cellulas haberent, quas incolerent. Præterea cum ipsum quoque Sacellum multò esset angustius, quàm, ut indies magis affluentem hominum multitudinem caperet, decretum est, ut in alio loco majus excitaretur, illudque spatium, quod hætenùs sacellum occupaverat, religiosorum habitationi deputaretur. Amplior verò Ecclesia pro Divinis Officiis celebrandis conderetur: de cujus fructura sequens caput fusiùs tractabit.

Primus Præses
domus Viennensis.

Admittuntur
Ordinis tyrones.

De ampliore
cogitatur Ecclesia & habitatione paranda.

C A P U T XII.

*Parva Ecclesia construitur; Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in illam transfertur.
Miranda quedam recensentur.*

Nova Ecclesia
construitur.

I. **I**N nostro fundo ex aduerso areæ quinquaginta, & quod excedit, passibus ad publicam viam alia viscebatur fabrica, humilis quidem, sed tamen in quatuor hypocausta distincta, cujus longitudo novendecim passus æquabat: latitudo autem novem vix superabat. Quamobrem ut accedentium pietati locus commodior pararetur, qui in suum gremium plures admitteret, placuit Patribus hanc domunculam in aliquam Ecclesiæ formam convertere. Dejectis itaque interioribus muris, exterioribus autem parietibus ad justam altitudinem novò quoddam additamentò sub-

sublevatis, tota moles arcuato fornice cooperta fuit. Alii parietes additi sunt, qui usum chori pro solvendo Divini officii penso, & Sacrarum pro custodiendis Ecclesiae ornamentis, vestiendisque Sacerdotibus Missae Sacrificium celebraturis praeberent. Exiguus sumptibus haec Ecclesia cum accessoriis structuris consurrexit, multo tamen priore Sacello laxior, & ducentarum ferè personarum capax.

II. DEO autem & hominibus id opus placuisse vel inde patuit, quod non pauci pietatis instinctu largas eleemosynas liberaliter suppeditaverint, & diversa sacra suppellectilia pro Templi ornatu nobis attulerint. In principe ara sub folio sericis cortinis velato posita fuit Imago Sanctissimae TRINITATIS opere statuario caelata, quatuordecim palmis alta, coloribus & aureis lemniscis scitissime obducta, ad artis amissim & oculorum invidiam fabricata: opus Rauchmilleri celeberrimi suo tempore Pictoris & Statuarii. Peculiarem tamen in hac devotionis affectum excitabat facies secundae Personae Sanctissimae TRINITATIS, quae CHRISTUM in cruce pendentem exhibebat: Et si verò statua haec omnibus esset numeris absoluta, justò nihilominus major debitam symmetriam carebat; ea namque, ut superius dixisse memini, in amplissimo herbario foro Viennae supra columnam ex voto ad avertendam pestiferam luis contagionem, in urbe vicinisque oppidis immaniter grassantem, erecta fuerat, cui postea e pario marmore alia (ut hodie ad artis miraculum conspicitur) Divinissimum illud Mysterium representans successerat, ligneam illam Eminentissimo Cardinali Kolloniczio donatam, ut eam paupertinae cuidam Ecclesiae pro libitu impertiretur: qui amoris sui, quo Ordinem nostrum prosequeretur, impulsu, aut verius Superum instinctu insignem hanc statuam nostrae contulit Ecclesiae.

III. Porro ad utrumque Templi latus alia duo surgebant altariola, ex quibus illud, quod dexteram partem ornabat, elegantem & devotam CHRISTI cruci affixi imaginem justioris magnitudinis in linea tabula depictam ostentabat, in qua DEI filius innocentissimam animam suam aeterno Patri tradens representabatur, ut in suprema agonia constitutus protinus expiraturus videretur. Nobile hoc donum nobis obtigit ab Excellentissima Comite Sinzendorffia matre Celssissimi Principis Porciae. Alterum autem quod in cornu (ut vocant) Epistolae visebatur, diversorum Sanctorum, Michaelis nimirum, Stephani Proto-Martyris, Laurentii Levitae & Martyris effigies opere statuario affabre laboratas exhibebat. In medio hujus altaris augusto Schemate prominebat sculpta imago Sanctissimae DEI Matris MARIAE dulcissimum Filium in dextro brachio gestantis, altera manu regalem virgam ferentis; non multum absimilis illi, quae Granatae apud nostros Virgineam DEI Genitricem, pretiosissimam illam orbis terrarum margaritam & Clementissimam Dominam nostram sub invocatione de Gratia representat; quam in acceptis referimus liberalitati & munificentiae cujusdam viduae Anna Maria Giltrota dictae. Ea statua quibusdam in eadem mutatis visitur nunc ad ingressum

1689.

Chorus & Sacramentum additum.

Ornatus Ecclesiae.

SSS. TRINITATIS statua.

A Card. Kolloniczio donata.

Alterum Altare CHRISTI Crucifixi.

Tertium B.V. Altare.

1689. Sacrarum, in quo loco decenter ornata anno millesimo septingentesimo vigesimo octavo collocata fuit, hac inscriptione ex sacra pagina adjecta, quae nihil mutato textu suis litteris numeralibus eundem annum exactissime refert: *QVasI CeDrVs eXaLtata sVM In Libano. Ecclesiastici 24. cap. v. 17.* Inferius autem ad devotionis excitandum affectum hoc dytichon legitur:

Hic Puer, hac Virgo duo sunt miracula Caeli:

Est hac Virgo Parens; est Puer ille DEUS.

Turris cum
duabus tinti-
nabulis.

IV. Reliquos novae Ecclesiae parietes decorabant diversorum mysteriorum picturae & quorundam Sanctorum imagines. Rebus ita constitutis opere ligneo imposita fuit modica turris duabus sonora campanis, quarum major trecentas viginti quatuor libras, minor autem non minus quam centum appendebat. Ad ingressum Ecclesiae pro vetere Christianorum more crater stabat pilae impositus, lustrali undae asservandae dedicatus. Hoc itaque templum, quamvis exiguis esset circumscriptum limitibus, nobilem gratiamque faciem praeferebat, ita ut solo suo conspectu ingredientibus tenerum pietatis sensum afflaret, & suo nitore praesentis Numinis majestatem testaretur.

Translatio
SS. Eucharistiae.

V. Solemnis proinde adornata fuit Sanctissimi Eucharistiae Sacramenti in decentiorem locum Translatio. Ad hanc magnificentiore pompa peragendam rursus invitati fuerunt Eminentissimus Cardinalis Kolloniczius, & Celsissimus Princeps Ernestus Episcopus Viennensis; quos nostri suppliciter rogaverunt, vellent ipsi pro suo arbitrio diem & horam Translationis decernere; majorem siquidem in modum nostra familia Reverendissimis hisce Principibus se devinctam profitebatur, quorum favore ac beneficiis res nostrae potissimum effloruerunt. Et illi quidem benevole precibus nostris annuerunt, seseque, ut Ordinis nostri incrementis consulerent, Translationi adfuturos promiserunt, quam in sequentem Dominicam, id est, vigesimam primam Augusti (ut a forensibus negotiis non interpellarentur) consonis suffragiis distulerunt. Certa hujus rei fama inter Optimates ab ipsis hisce Ecclesiasticis Principibus diffusa, protinus etiam in vulgus emanavit, cujus magna pars huic solemnitati interesse cupiebat. Haec inter lugubris allabatur nuntius, quo ferebatur INNOCENTIUM XI. Sanctissimum Pontificem, Maximum sui saeculi Decus, vitae Sanctimonia insignem, vigilantissimum Universalis Ecclesiae Pastorem, Patremque Piissimum pridie Idus Sextilis in Domino obdormivisse. Erat is de universa Republica Christiana, nec non de nostro Sacro Ordine optime meritus; Sanctissimis in Ecclesia DEI Pontificibus accensendus, in vita & post mortem innumeris clarus miraculis; communi opinione dignus, cui in altaribus ob virtutum praestantiam sacri aliquando honores decernantur.

Obitus IN-
NOCENTII
XI. Summi
Pontif.

Ejus breve
Encomium.

Translationis
solemnitas.

VI. Illuxerat tandem tot votis expetita dies, quae huic celebritati peragendae praestituta fuerat. P. Praeses primas suas curas eo converterat, ut novum Templum consveto ritu Ecclesiastico lu-

lustraret. Vix ille hanc functionem ad calcem perduxerat, dum 1689.
Eminentissimus Cardinalis cum Celsissimo Principe Episcopo Vienne-
nensi, Harrachio Comite aliisque Proceribus adesse nuntiatur,
qui pia quadam alacritate convenerant, ut Sanctissimam Eucha-
ristiam in majus Templum comitarentur. Horâ competenti Cel-
sissimus Princeps Episcopus sacris indutus vestibus ad aram vete-
ris Sacelli se contulit, Eucharisticam Hierothecam de altaris Sa-
crario produxit, eâque in altum sublata, hymnum Ecclesiasti-
cum cantare coepit: *Pange lingua*, quem decem nostri Religiosi
(plures siquidem nondum aggregati fuerant) accensos cereos in
manibus gestantes, & supplicationis cruci circumfusi cantu exce-
perunt, lætisque vocibus hymnum illum cantârunt. Hôc, ut
ita loquar, functionis hujus prosceniô absolutô solemnî Procef-
sioni initium datum fuit. Agmen ducebant nostri Religiosi recto
ordine per aream arboribus consistam inter opacas viridantium
frondium umbras lento gradu procedentes. Hos secutus est Cel-
sissimus Princeps Episcopus pontificali ornatu decorus Eucharis-
ticam Theothecam præferens, cujus vestigia prefferat Cardina-
lis cum Proceribus & Dynastis. Extremum locum ingens pro-
niscuæ plebis multitudo occupavit, & longo sirmate religiosam
hanc pompam conclusit. Perventum est ad novellam Ecclesiam
ardentibus cereis magnô undique numerô radiantem, in qua
plendida hæc supplicatio finem habuit, & Sacra Eucharistia pre-
ioso throno imposita fuit. Quô factô Idem Princeps Episcopus
ad Divina peragenda Mysteria se accinxit, primusque in novo
Templo Incruentum sacrificium immolavit, cui tres alii nostri
Ordinis Sacerdotes successerunt, & in eadem ara æterno Patri no-
stræ Redemptionis hostiam obtulerunt.

Missæ Sacrifi-
cia.

VII. Hæc dum in Ecclesia peraguntur, juxta illam memo-
abile & futuris sæculis mirandum pietatis atque demissionis exem-
plum in scenam productum fuit; Eminentissimus enim Cardina-
lis Kolloniczius extra fores Ecclesiæ a dexteris, & Excellentissima
Comes Harrachia intra januam a sinistris argenteas patinas mani-
bus tenentes pro Ecclesia & futuri Cœnobii ædificatione ab exeun-
tibus stipem corrogabant, insolitâ hisce regionibus, nec visâ,
neque auditâ hætenus Nobilissimarum Personarum pietate ac ani-
mi demissione, quam unice tenerrimus erga Sanctissimam TRI-
UNITATEM & Sacrum Ordinem nostrum amoris affectus elicere
valuit. Virtus sanè heroica cum sui vilipendio & Divinæ gloriæ
conjuncta zelo: admirabile profectò Angelis, hominibusque spe-
taculum, & actus cœlesti præmiô ab infallibili veritate promissô
signissimus, quô illos post funera nunc potiri minime ambigi-
mus; si enim calix aquæ frigidæ egenti porrectus non recedet
remuneratus, quomodò fieri posset, ut tam grande ac insigne
virtutis prodigium maxima in cœlis mercede non afficeretur?
Quis dubitet illos jam pridem immarcescibilem gloriæ coronam,
æternumque cum DEO Regnum & gaudium obtinuisse?

Card. Kollo-
niczius &
Com. Harra-
chia ad Eccle-
siæ fores pro
Ecclesiâ &
futuro cœno-
bio elemo-
synam ro-
gant.

Matth. cap.
10. v. 42.

VIII. Absoluta itaque solemnî Translationis festivitate in-
narrabili spiritûs consolatione repleti sunt universi. Gaudebant

Universi con-
solatione re-
pleantur.

1689. Principes & Optimates suas eleemosynas bene collocatas esse, ubique tam felicem de DEO bene merendi occasionem obtigisse. Non minoribus gaudijs incedebant cives, qui cum plebe laeto murmure huic operi applaudebant, cujus beneficio augustius Templum, in quo tam commodè Divinorum Mysteriorum posset fieri participes, nacti nunc fuerant. Nostros quoque par tenuit exultatio, quod Templum, Odeum & Sacrarium brevi temporis intercapedine largò Divini muneris beneficio esse consecuti.

Quantum Altare JESUS Nazareni.

IX. Habitatio nostra etsi parùm aut nihil ad exactam Regulae praescriptionem referret, & quibusdam insuperabilibus impedimentis etiamnum obnoxia foret, apprimè tamen suis incolis satisfecit, qui successu temporis meliora sperabant, omniàque incommoda brevi desitura haud ex vano augurabantur: Ut autem praesenti rerum statui nonnihil consulerent, ligneum ex afferibus ambulatorum construxerunt, quò domus cum odeo jungebatur, faciliòrque aditus ad Templum pandebatur. Nec multò post Ecclesiae ex latere Evangelii propè janua rupto arcu Sacellum aliud levi sumptu additum fuit, Imagini JESUS Nazareni, ante septennium in Africa e Maurorum injuriis lytrò vindicatae, & in nostro Madritensi Asceterio publicae venerationi expositae dedicatum, quae eandem cum suo prototypo formam referebat. In hoc Sacello altera janua visebatur, quae Sacrarium accessuris viam aperiebat, aliòsque haud contemnendos usus in fortuitis eventibus, & peragendis Ecclesiasticis muneribus praestabat. Juxta ad lustralis undae fontem in mediocri columna alia statua sesquicubitalis ferè magnitudinis Matrem Dolorosam CHRISTUM Filium de cruce solutum in gremio brachiis complectentem representans lapide effigiata prominebat, quae post varias vicissitudines tandem in Coenobium translata pie colitur, de qua alio in loco fusior scribendi occasio recurret.

Statuum SS. PP. NN. JOANNIS & FELICIS.

X. Præterea in ara principe paulò infra memoratam Sanctissimae TRINITATIS imaginem ex parte dextra in basi aliquantulum humiliore, iustà tamen symetria, collocatum fuit elegans simulacrum Sancti Fundatoris nostri JOANNIS de MATTA, unà manu vexillum gestantis, in cujus sinuoso flexu hæc inscriptio legebatur: FIDEI CATHOLICAE PROPUGNATOR, MARIAE PURITATIS DOCTOR, ORNAMENTUM TRINITARIAE FAMILIAE, ET CAPTIVORUM CHRISTIANORUM LIBERATOR, altera verò manu librum praefertentis, cui Templum & Coenobium infidebat, velut Ordinum Fundatoribus in tesseram appingi solet. Propè basim Academicum Parisiensis Doctoratus Insigne jacebat, Laurea videlicet Theologica. Huic ex altera parte simili opere & aequali proportionem oppositus stabat S. P. N. FELIX VALESIUS ad Sanctissimam TRINITATEM oculos & manum unam cum catenis attollens pro captivo juxta adgeniculante patrocinantis figuram exhibebat. Plantis ejus additum sceptrum & corona, Regiae nimirum stirpis ejus & Natalium signa, quae pro cruce Domini commutaverat. Utrique statua ori-

originem suam debet Stannetto celebri quondam in urbe Viennensi Statuario, quibus majus deinde ex coloribus decus accessit, ipsis quoque vestimentorum extremitatibus aureo lemniscò undique micantibus. Cum verò paulò sint altioris staturæ, post evacuationem veteris Ecclesiæ in majus Templum delatæ sunt; nunc singulæ in duobus locis, quibus in dormitorium ascenditur, gradus bellissimè ornant. Omnia hæc ipsa sua novitate & peregrina rerum facie singularem nostræ Ecclesiæ admirationem conciliabant. Cæterum ne hisce immoremur diutius, & fortè ad fastidium hujusmodi minutiis recensendis insistamus, paucis absolvam: modestè culta omnia, elegantia & nitida pietatem accedentibus instillabant. Fuere quoque non pauci, qui ad ingressum sacræ ædis insolitum sensere animi motum, fasque sunt postmodum, sibi videri, hanc esse domum DEI & portam cœli, ad quam cœlestium gratiarum favores impetrentur.

XI. Relatum est a fide dignis, in eadem prius domo, quæ nunc in nostram conversa fuit Ecclesiam, non multos ante annos, quàm nostri illam in hunc usum aptare cogitabant, habitasse quamdam mulierem virtutis opinione comendatam, eamque pluribus continuò noctibus somniasse, versari se in Templo quodam ignoto, & preces fundere quàm devotissimè. Evigilans illa somnium non sinè tenera mentis exultatione enarrabat: anceps tamen, quòd se nescire dictitaret, an hujusmodi somnii frequenteratio quidpiam sibi futuri ominis portenderet? diurnarum siquidem cogitationum materia seges est fecunda somniorum. Illi, qui præ cæteris sibi sapere videbantur, increpabant eam dicentes, somnium esse Morphei ludibrium, nihili faceret ineptias phantasiæ. Alii, ut præcox quorundam est interpretatio, divitiabant, id ipsum ei vicinum ex hac vita transitum & mortis dormitionem præsignificare. Nemo tamen omnium ariolatus est ex omnio, has ædes aliquando in Ecclesiam transituras, quod illa everà somniavit, ut secutus deinde eventus comprobavit. Sonnia a DEO aliquando, vel a bonis Angelis ad ipsius DEI revelandam gloriam immitti constans est assertio Theologorum. Id ipsum ex sacris Literis perspicuè colligitur, quæ non uno in loco alium somniorum mentionem faciunt. Nec desunt, qui Stygiis arvis idem attribuunt. Quis? qualisque genius mulieri hanc in omno moverit speciem, nunc post factum divinari facilius potest; certum enim esse videtur, ea, quæ superius retulimus, a nalo spiritu minimè processisse; sed futuros rerum eventus mulieri per somnium istud divinitus, ut bene reor, a bono genio prænuntiatis fuisse.

XII. Alterum huic non minore fide dignum, & manifestum Sanctissimæ TRINITATIS in dispensandis favoribus Gloria conjunctum duxi ex comperto testimonio subnectendum. Marona fuit, cujus unica proles, adeoque magis dilecta gravissimò ubi idem tempus morbo laborabat: ejus salus, si humanæ vires pectentur, conclamata censebatur; accessio siquidem phrenesis & sensuum convulsio instantis mortis haud obscura indicia

Ecclesia hæc prius in somno offensa.

Infans ad Ecclesiam nostram votò commendatus a periculo morbo liberatur.

1689.

præferebant. In rerum jam non ancipiti discrimine lugenti matri in mentem venit opem Superum advocare. Moribundum proinde infantem ad novam Ecclesiam nostram devovit, & proles a Libitinæ faucibus erepta mirabiliter convaluit, amissamque sanitatem e vestigio recuperavit, cunctis, qui ejus morbi symptomatum & periculi erant conscii, attonitis, ac ingenti admiratione defixis. Mater voti memor prolem cum argenteo ejusdem simulacro ad novam hanc Ecclesiam lætabunda deduxit, eamque, ut pro accepto beneficio se gratam exhiberet, Divinæ Majestati obtulit. Id deinceps pluribus evenisse, qui hic in calamitatibus refugium, aut in necessitatibus auxilium invenerunt, quamvis ista singillatim annotata non fuerint, votiva tamen signa & appenitæ tabulæ luculenter testantur.

C A P U T XIII.

In admittendis ad Ordinem Tyronibus obstacula quædam remonentur. Horrida cum insolita grandine tempestas.

Ordinatæ res
domesticæ.

I. **D**UM ita DEUS suæ clementiæ favoniis initia nostra provehit, Patres vicissim fuere solliciti, ut DEI cultum promoverent, regularis vitæ rigorem inducerent, Ordinis tyrones rectè instituerent, iisdem laudabiles Religionis virtutes & consuetudines implantarent, exercendo Redemptionis Instituto adaptarent, ad ardua quæque tum verbò, tum exemplò accenderent, probarent, exercerent, docerent, animarent, & demum pertentarent omnia, quæ ad Sanctissimæ TRINITATIS Honorem & Gloriam, Ordinis stabilimentum & decus, ad propriam suorum imprimis, & proximorum spiritualem salutem conducere videbantur. Hæc inter molimina non unum, ut in rerum initiis frequenter accidit, Patribus sese objecit obstaculum; ex quibus haud postremum locum obtinuit, quod secta Lutheri magnam Septentrionis partem pervaserit, eamque pestilentissimæ doctrinæ virulentia infecerit. Etsi verò a nostrorum avorum memoria speciali imprimis DEI favore, & Austriacorum deinde Principum solertia, curâ & studio erga fidem orthodoxam non paucæ Regiones postliminò hoc virus evomuerint, comperiebantur tamen eorum posteris, quos nunc ad Sacri nostri Ordinis professionem admittere oportebat, ut plurimum a Lutheri assecclis rectâ generationis lineâ descendere; rarus namque fuit, & corvo simillimus albo, qui avum, aut certè atavum nactus non fuisset hujus contagionis labe afflatus. His verò natalibus rigide adversabatur canon ille, qui vetat, ne in Sacrum Ordinem nostrum suscipiantur, qui a majoribus hæretica pravitate corruptis descenderunt. Sed cum hac ratione plerique ab ingressu Sacræ Religionis nostræ arcerentur, aut eorum receptio fastidiosa ac

Impedimen-
tum, ne ad
Ordinem sus-
cipiantur,
qui descen-
dunt ab he-
terodoxis.

Limitanda
Constitutio
videtur Patri-
bus.

mo-

molestissimæ disquisitioni subiceretur, visum fuit Patribus hac de re semel iterumque in Ordinis Comitibus deliberantibus hujus Sanctionis clausulam in Provinciis Septentrionalibus esse prorsus abrogandam. Sapientissimum sanè decretum, quò impediebatur, ne circa professionis validitatem posset dubium suboriri, quod turbas sæpè ciere solet sacris cœtibus nimium perniciosas. Pro majori autem præsentis materiæ elucidatione libet hanc ipsam Generalis Definitorii declarationem subnectere, inferius, annò nimirum hujus Sæculi nonagesimò secundò, ad majus robur huic decreto adstruendum, & omnia dubia stirpitus euellenda daturi Sedis Apostolicæ confirmationem. Cæterum declaratio dicti nostri Definitorii his verbis intimata fuit:

Vide lib. 2.
cap. 8.

BENEDICTA SIT SANCTISSIMA TRINITAS.

F. Joannes a S. Antonio Definitor Generalis & Secretarius Definitorii certifico, in Definitorio celebrato in conventu nostro Madritensi undecimâ Julii anni millesimi sexcentissimi octogesimi noni esse decretum tenoris sequentis: Item confirmat Definitorium Declarationem, quæ facta est ab eodem Definitorio quinta mensis Januarii anni transacti millesimi sexcentissimi octogesimi septimi Sessione quarta, & illam magis expressit sequenti formâ: In quantum Constitutio nostra capite 40. Constitutionum §. 4. numerò 2. nobis facultatem præbet declarandi dubia, quæ in ipsis Constitutionibus occurrerint, in tantum intendimus, quòd Constitutio capitis 42. §. 2. numerò 1. quæ mandat, ne admittantur illi ad professionem nostri Ordinis, qui per lineam rectam descendunt, a Judæis, Mauris, Mauriscis, Hereticis, & Mahometanis, non debeat intelligi de alia Natione, quàm de Hispanica, cujus respectu dicta constitutio approbata fuit a Sua Sanctitate CLEMENTE X. annò elapsò 1676. dum nostra Religio nulla habuit cœnobîa extra Hispaniam. Cum autem instituere cœperit annò elapsò 1686. in Regno Polonia & Imperio, ubi multi sunt boni Catholici, quorum ascendentes habebant aliquas notas præmentionatas dictæ nostræ Constitutionis, & non sit materia, quæ obstet in aliis Ordinibus, ne hujusmodi subiecta admittantur ad professionem; adeoque nos conformantes cum aliis Religionibus, secunda vice hanc facimus declarationem, cum qua bonas, firmas & stables professiones acceptamus eorum, qui Hispani non sunt, & qui deinceps profitebuntur in sacra nostra Religione, etsi aliquo tangerent defectu, quem dicta continet constitutio, quasi in ea non comprehenderentur. Et ad maiorem

Declaratio
N. Definitorii
Generalis.

Definitorium
Generale de-
clarare potest
dubia.

Sunt boni
Catholici,
quamvis de-
scendant ab
Hæreticis.

Acceptantur
eorum profes-
siones validæ.

1689. *firmitudinem decrevit Definitorium, ut a Sua Sanctitate, vel a Sacra Congregatione petatur ejusdem Confirmatio, velut constat ex libro nostri Definitorii, ad quod me remitto; & ad hujus veritatem idipsum confirmo in hoc nostro Conventu Villa Madritensis octava Augusti Anno 1689.*

Fr. JOANNES a S. ANTONIO Definitor
Generalis & Secretarius.

Eodem die,
quò Decretum
est editum,
horrida Vienna
tempestatas,

Arte demoni-
alis, ut ple-
sique judica-
runt.

Palmerius ad
annum 1470.

Tempestatas
ejusdem de-
scriptio.

II. Sic itaque exigente praesentis temporis necessitate, donec a Sede Apostolica hoc Generalis Definitorii Decretum Diploma-
te confirmaretur, plenumque robur adipisceretur, mature ac sa-
pienter praecautum & consultum est dubiis, quae inde emergere
potuissent: praecipuae sunt quoque sinistrae machinationes sub-
inde oriturae, fremente licet averno, qui opima sibi spolia detra-
hi mœrebat, & crudius suo regno bellum indici non ex vano
ariolabatur. Hoc sane Decretum stygio cerastrae bilem adeo mo-
vit, tantamque in eo indignationem excitavit, ut sui propemo-
dum impos, nec clandestinis damnis contentus, quibus alias cla-
des suas ulcisci consuevit, ad externum quoque furorem prorupe-
rit, veluti ex sequenti eventu clarissime patebit; eadem nam-
que die undecima Julii, qua, ut superius annotatum manet, haec
Declaratio a nostro Definitorio Madriti in Hispania expedita fuit,
Viennae in Austria tam horribilis tempestatas desæviit, qua imma-
nior, aut truculentior a longa retrò hominum memoria nunquam
conspecta fuit, neque deinceps, quantum ex miti regionis hujus
climate divinare licet, facile conspicietur; quod citra controver-
siam innuit, eam in saevissima rabidi daemonis officina procusam
fuisse. Memorat quidem Matthias Palmerius inter memorabiles
eventus suorum temporum Anno Domini millesimo quadringen-
tesimo septuagesimo Romae in principio Junii grandinem insolite
magnitudinis cecidisse, cujus grana duodecim uncias appenderant,
hic autem multo majora comperta fuerunt. Sed ut tanta res
melius cognoscatur, reliquas hujus tempestatas circumstantias
succincte referam. Eae ita se habent. Cum ad undecimam Julii
meridies praeter solitum aestuaret, sudumque coelum micantem
faciem laete ostentaret, inclinante jam sole vehementissimus Afri-
cus e stygiis forte cavernis egressus aërem foede permiscuit, spis-
saque intumesciente nube nigra, & subinde candicante, gravidâ-
que interdum quasi fuligine atrata, ceu obscurò quodam sipariò
Solem e conspectu hominum eripuit. Subito, & ad horrorem
omnium tam violentus turbo subortus est, ut obvia pleraque
subverteret & disjiceret. Asperabat ejus furorem aura frigidior,
quam exceperat grando, imprimis rarior hinc inde ingentibus bo-
lis anserini ovi magnitudine terribilis, quae obvia quæquæ infesta-
bat, & super ædium tecta delapsa non minorem fragorem exci-
tabat, quam si crepitante saxorum imbre impetita fuissent. Ne-
que tamen malum hic substitit, sed quasi ad majorem stragem per-

perpetrandam brevi respiratione vires armasset, ita hæc horrida grandinis procella post modici temporis intervallum toto impetu irruit, multoque auctiore strepitu terram & cuncta cætera infestans omnes ingenti timore perculit. Et illa quidem non tantum vitra fenestrarum, quæ nihil est fragilius, confregit, sed (quod mirere) ligneos quoque earum margines, in quos spiritus ille procellarum irruerat, violenter discerpit, valvas fidit, tegulas & tectorum imbrices contrivit, ac disjecit: in hortis olus omne vastatum, in viridariis fructus cum frondibus abradi: in agris segetes jam ad maturitatem flavæ, & alicubi etiam demessæ, quasi securibus dissectæ apparuerunt: quinimò pecora una cum pastore in campo enecta fuisse fama tulit: aurigam quoque memorant in via cum duobus equis grandinis concussione interemptum. Pilam hujus grandinis unam a curiosis bilance examinatam ultra libram aliquot uncias appendisse compertum fuit. Cito tamen, ut in motu vehementiore usuvenit, atrox hæc tempestas deferbuit. Nostri sub idem tempus in ædificanda nova Ecclesia occupabantur, nemo tamen operariorum, quod DEI protegentis favori dandum est, læsus, aut quidpiam adversi passus fuit, opportunum adhuc tempus nacti se in tutum recipiendi. Neque aliud damnum nobis intulit, nisi quod in extanti adhuc primitivo Sacello specularia fenestrarum omnia excusserit, & unum earum ligneum marginem per medium confregerit. Patres, qui recenter advenerant, ad noxiam adeò tempestatem cohorrere, rati, Austriam hujusmodi terroribus frequentius infestari, unde & propediem ad Hispanias remeare cogitarunt; sed ab amicis edocti, minimè regionis id genium aut vitium esse, sed præter naturæ cursum, aut fortè maleficiò, aut fraude dæmonis, quod proclivius credebatur, ab hominum memoria inauditam hujusmodi procellam accidisse, consilium mutarunt. Pronum fuit inde conjicere, ab irati Acherontis machinationibus insolitum hunc concitatum fuisse turbinem, qui idcirco furorem suum tanta sævitie despumavit, ut de sancito eadem die Decreto, dolos ipsius & astutias nonnihil præoccupante, se vindicaret: id tamen decretoriè affirmare, cum meum non sit institutum, penès prudentis lectoris judicium in medio relinquo.

III. Huc quoque & ad hujus anni Generale Definitorium pertinet, quod licet Viennæ unicam duntaxat domum obtineremus, eamque, quod rerum initiis ferè cognatum est, valdè inopem, & a rebus necessariis parcissimè instructam, electus tamen fuerit in captivorum Redemptorem P. Maurus a Conceptione. Tantà curâ Ordo noster semper incubuit ad primarium suum Institutum excolendum, ut vix nata prima domo simul etiam velut in propriam possessionem Redemptio Captivorum introduceretur. Dies decima octava Decembris fuit, quâ mandatorum litteræ ea de re Viennam advenère. P. Maurus verò delatum sibi Redemptoris officium ingenti prorsus fervore suscepit, cœpitque satagere, ut Urbi Viennensi primum Redemptionis spectaculum veluti quoddam sperandorum fructuum præludium quantocyùs

Primus captivorum Redemptor eligitur.

Cura exercenda Redemptionis.

1689. exhiberet : atque hoc ille propositum suum tam indefessa sollicitudine ussit, ut annò integrò nondum elapsò profectionem in Tartariam ad redimendos captivos jam inchoaverit, quemadmodum in libri sequentis principio pluribus visuri sumus.

C A P U T XIV.

*Domus nostra a civium oneribus eximitur, & situs
cujusdam liberi fundi Donatione ab Augustissimo
LEOPOLDO I. Rom. Imp. ampliatur.*

Fundus nos-
ter a civis
oneribus exi-
mitur.

I. **H**Æc inter, dum nostri Divinæ Gloriæ, animarumque salutis pro viribus intenti sumptus omnes, quos corrogare valebant, in acquisitæ domus instaurationem, & necessaria utensilia comparanda profundunt, Inclytus Magistratus Urbis Viennensis de antiquis Juribus suis sollicitus cœpit nobis ultrò negotium facere, fructusque requirere, ad quos emptæ recenter domus nostra pro sustinendis communibus Reipublicæ oneribus obstricta fuerat, utpote, quæ singulis annis unum supra triginta florenos Rhenenses vectigalis nomine pendere tenebatur. Exigua quidem hæc erat pecunia, non tamen nostris, quos extrema pauperies huic oneri ferendo impares reddiderat: Supplices itaque Magistratui facti enixis precibus contenderunt, ut impositum censum minueret, ac dimidiam ejus partem condonaret, polliciti, alteram medietatem quot annis ab se religiosè persolutum iri, quamvis satis prospicerent, hoc etiam onus sibi vix tolerabile fore, idque ex prægnantibus hisce rationibus: quòd nulli stabiles redditus nobis suppetant, & præterea ex Sanctæ regulæ nostræ præscripto obligemur tertiam omnium nostrarum elemosynarum partem in captivorum Redemptionem seponere: addebant pariter novam hanc Ordinis Coloniam in magnam Urbis & Reipublicæ Christianæ tam spiritualem quàm temporalem utilitatem cessuram, ut ei proinde hæc gratia haud gravatè concedi possit. Renuit quidem a principio Magistratus Viennensis, causatus Turcici belli magnitudinem, cui ritè continuando immensum sumptus requirerentur, adeoque omnia pecuniaria subsidia pro sustentatione Cæsarei militis minutim essent coacervanda; in id tamen, ut precibus nostris aliquid tribueret, benignè consensit, ut semel quingentos florenos Rhenenses in publicum ærarium deponeremus, & sic deinceps a quavis exactione immunes maneremus. Insignem agnovimus in hac resolutione favorem & pietatem Inclyti Magistratus. Sed unde nostri tantas opes depromerent, ut hanc pecuniam persolvere valerent? Rursus igitur ad preces conversi Magistratum orarunt, velit inopiam nostram benignis oculis intueri, & pro sua pietate aliquam hujus Summæ partem nobis remittere, cum facultatum nostrarum tenuitas multò sit imbecillior, quàm ut tantam nummorum vim proferre queat. Illi

miser-

misericiordiâ moti ducentos florenos nobis condonârunt, itâ tamen, ut trecentos florenos integrè penderemus, quibûs in futurum perpetuò a solitis oneribus Domui annexis exempti dignosceremur, ac præterea ob Dominium directum, quod inclytus Magistratus ex antiquo jure in fundum habet, quotannis in Autumno circa festum S. Michaëlis Archangeli triginta nummos, quos cruciferos vocant, & post decem annos totidem florenos solveremus, idque in perpetuum ob jus Domini directi, quod ad Magistratum pertinet, & *Emphyteusis* vocatur. Favori & obligationi simul non sinè grati animi significatione consensimus, & acquisitis facultatibûs æs ritè dissolvimus, receptâ syngraphâ, quæ perpetuæ exemptioni nostræ testimonium perhibet. Hæc scriptura expedita, firmatâque fuit vigesimâ septimâ Septembris ejusdem anni octogesi noni.

II. Cum itaque impetrata fundi exemptione ab oneribus civicis Magistratûs auctoritate emerissemus, Ecclesiastica immunitas nativo suo splendore deinceps in nostro Conventu gratius revivuit: cætera quoque nobis multò expeditiora evadebant. Animis proinde ad ideam futuri Cœnobii conversis loci situm accuratè metiebamur, qui licèt in magnam longitudinem procurreret, latitudine tamen laborabat, exteris ex utroque latere fundis coarctatus, ideòque ad perfectam formam & architectonicæ artis regulas haud faciliè reduci valebat. Meditabantur nostri certâ fiducia opis Divinæ grandius Templum & non parvum Cœnobium extruere, quod aliorum his in regionibus princeps & quodammodò caput foret. Domui nostræ contiguus ex parte adhaerebat fundus non contemnendi spatii. Pertinebat is ad Sacram Cæsaream Majestatem, fueratque olim conditorium asservandis quadrigis & fœno Augustæ ELEONORÆ FERDINANDI III. Imperatoris bonæ memoriæ Viduæ deputatum, sed in nuperna Turcarum obsidione deustum, vastatûmque, parietinîs & ruderibûs duntaxat extantibûs, ante ac post excessum Augustæ suo squallore sitûque neglectum semper horruerat. Nullus erat usus illius, nec quemquam ejus restaurandi cura tangebât, quia minimè necessarium videbatur. Nostri oculis in hunc locum conjectis perspicuè agnoverunt, ejus accessione amplissimum nobis spatium obventurum, quò Templum & Cœnobium eâ formâ ædificare possemus, quam mente conceperamus, præsertim quòd locus ad Orientem & Septentrionem duplici latere suo publicam plateam obfideret, atque adeò desideratissimam opportunitatem Templi, ac Cœnobii majoris condendi præberet. Ut autem fas esset fundum istum in nostros usus convertere, imploranda nobis rursus fuit sæpiùs jam experta Cæsaris beneficentia. Quinimò ad expetendum fundum itâ vicinum, itâ opportunum, itâ nobis necessarium non tantùm hortabantur nos, sed etiam (priusquam alius nos præveniret, suisque precibûs eum impetraret) impellebant amici: nihil non sperandum a munificentissima Cæsaris Liberalitate, cui Ordinis nostri stabilimentum, & augmentum in desiderio erat. Hæc igitur affecti fiducia supplici libello Suæ

Situs loci ad
formandam
Ecclesiam &
Cœnobium
angustus con-
sideratur.

Petitur vicinus
fundus
ab Imperatore.

1689.

Augustissimæ Majestati nostram necessitatem humillimè exposuimus, fundumque nostro Cœnobio vicinum cum vetustis parietinis & lapsantibus ruderibus nobis donari poposcimus, quatenus locus infimis antea destinatus ministeriis in Divinæ TRINITATIS Templum commutaretur: id DEO fore gratissimum, maximi apud Superos meriti, nostræ verò inopiæ sublevandæ summè opportunum.

Patrociniæ.

Cæsarei Equilis Præfectus comes Harrachius fundum perlustrat & examina.

Rationes in favorem Ordinis.

III. Solitâ clementiâ petitionem nostram excepit LEOPOLDUS Cæsar, propenso alioquin favore nobis addictus, singularemque benevolentiam testatus spem bonam habere jussit. Remissus est pro more libellus ad Cæsareæ Camerae Consilium, quò pertinebat, cum in eo de facultatibus Cæsaris ageretur, ut matura deliberatione præmissa decerneretur, admittendane, an verò rejicienda hæc petitio foret. Marchio Burgomainius CAROLI II. Catholici Regis ad Cæsarem Orator, Comitem Rosenbergium memorati Consilii ex munere Præsidem, apud quem Marchio gratiâ, amicitia & auctoritate plurimum valebat, nobis propitium reddidit, ideoque celerius, quàm sperari poterat, petitio nostra in consilio relata fuit, quam, ut meliorem fortitur effectum, dictus Comes Rosenburgius ad supremum Cæsarei Equilis Præfectum remisit, tanquàm rem ad ejus officium & curam pertinentem, cui proinde injunxit, ut inspecta loci qualitate & conditione Consilium edoceret, an ejus donatio rebus Cæsaris incommodaret. Supremus eo tempore Aulæ Cæsareæ Hippocomus cluebat Excellentissimus comes Harrachius, qui ut plenè ac integrè muneri suo faceret satis, omnî sepositò partium studiò, æquitati solummodò intentus, loci situm accuratè examinat, sollicitè discutit, & personaliter fundum perlustrat, recognoscit, exquirítque universâ ad illum pertinentia, ut omnia commoda exploraret, quæ rebus Cæsareis ex hujus loci possessione accedere aut decedere possent, ut fidelem ac incorruptum decet Aulæ Ministri. Itaque libratís omnibûs momentís compertit, ex situ illo nullam aut certè modicam utilitatem in Cæsarem redundare; quadrigas enim & fœnum multò melius nunc custodiri, quàm olim hic custodita fuerant, cum in urbe ob locorum vicinitatem omnia ad obsequia Cæsaris sint promptiora, & ob incolarum frequentiam ab insidiis furuncolorum tutiora: Quamvis autem impresentiarum etiam oculos ad futura tempora convertere oporteat, in quibus pro Rege, pro Archi-Ducibus, pro Augustis viduis major erit adornanda curia, superesse affatim pro omnibus loca huic commodiora: addebat præterea majores, quàm loci mereatur iniquitas, expendendos esse sumptus, si aliquando, quod vix futurum rebatur, vastatum illud ædificium quispiam restaurare cogitaret. Ideoque nec longiùs abesse, quin fundus ille Sacræ Majestati reputetur prorsùs inutilis, & posse contingere, ut alteri cuicunque fortè minùs indigo, aut promerito conferatur, qui pro liberi fundi privilegio tabernam vinariam ibidem in grande Sacri Loci præjudicium ædificet, unde lites & controversiæ religiosis hominibus semper exosæ, facili negotiò sub-

subnasci possent. Rationi itaque ac dignitati Cæsaris consentaneum esse, ut Sua Majestas hunc fundum pro construendo Sanctissimæ TRINITATIS Templo & Monasterio cedat, cum nulla in contrarium causa tam urgens excogitari valeat, ut hoc eis negetur. Demum conclusit sibi videri ad Divini Numinis Gloriam hanc Cæsaream gratiam Patribus clementissimè concedendam esse. Quæ rationes prolixius in tabellam relatæ ad Cameræ Consilium rediére.

IV. Inter reliquos peculiares favores, quos Excellentissimus Comes Harrachius quotidianâ ferè beneficentiâ in nos contulerat, sequens primum facile locum sibi vendicat; cum enim eodem tempore Aula Cæsarea indicto Electorum & Principum Conventu ad iter in Imperium se accingeret, ut Serenissimus JOSEPHUS I. Rex Hungariæ ad Augustam Vindelicorum Rex æquæ Romanorum renunciaretur, & Imperiali diademate redimitus Augusti Patris in tractandis Reipublicæ gubernaculis Collega constitueretur, Comes Harrachius sub idem tempus plurimîs, iisque valde urgentibus negotiis distinebatur, qui licet curarum mole fermè opprimeretur, nulli tamen in tanta negotiorum multitudine pepercit labori, ut nostri quamprimum desideriorum suorum compotes evaderent. Statuit proinde temporis compendium inire, suâque auctoritate efficere, ut nostra causa ante instantem professionem ritè decideretur, qui sanè favor fuit inter singularissimos, & apertissimum paterni adfectûs indicium. Cæsare igitur in societate Augustæ Conjugis, & Regii Filii ad Imperialia Comitia tendente Supremum Cameræ Consilium de prædicto negotio nostro consultationem suscepit, omnique possibili industriâ & solertia, ut par est facere in rebus ad Cæsaris patrimonium pertinentibus, statum & qualitatem illius loci discussit. Ad extremum omnibus in utramque partem momentis exactè perpensis, conclusit tandem, posse Cæsarem citra præjudicium aliquod suarum facultatum huic petitioni subscribere, idque ob rationes superius a Comite Harrachio Supremo Cæsarei stabuli Præfecto expositas, factâque hujus rei Augustæ Vindelicorum coram Sua Majestate relatione Clementissimus Imperator, ut vetera beneficia novis cumlaret, ex innata pietate annuit, & fundum a facultatibus suis sequestratum nobis munificentissimè elargitus est; atque in hunc finem Decretum edidit, & ad Cameræ Consilium direxit sequenti formâ:

Comitis Harrachii in accelerando negotio favor.

Resolutio Cæsaris.

LEOPOLDUS.

Postquam Reverendis Patribus Excalceatis Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis captivorum combustum horreum in platea (ita dicta) picarum Vienna extra Urbis mœnia, quod ante obsidionem pro conservandis nostris curribus serviebat, pro adificatione Ecclesiæ gratis cessimus: unde mandamus vobis clementissimè,

1689. *Et volumus, ut vos impetrantibus id non solum per assurationis Decretum notificetis, sed etiam mandetis alicui, qui ex Parte Nostra situm & horreum praedictis Religiosis tradat, & consignet. In hoc sit Voluntas Nostra &c. Augusta Vindelicorum die 19. Octobris 1689.*

Pro beneficio
gratiarum ac-
tio.

Augustissima
Domus Au-
striaca nostrae
Provinciae
Fundatrix.

P. Joannes
ad fundandū
Venetias de-
finatur.

V. Sanctissimæ ac Individuæ Trinitati ubique personent cum perpetuis laudibus Honor & Gloria; Pientissimo Cæsari LEO-POLDO I. (cujus anima cœlestibus deliciis perfruatur) Benedi-ctio & Gratiarum actio, totique Serenissimæ Austriacæ Stirpi pro tam excellenti munere nobis collato perpetuæ accrescant pro-speritates, sexcentis felicitatibus cumulatae. Porro cum ex Do-natione fundorum gloriosum Fundatoris nomen resultet, nemo facile in controversiam vocaverit, spectatis tam multis & ma-gnis beneficiis, quæ Augustissimus hic Monarcha Ordini nostro exhibuit, utpote, cujus incrementa & propagationem in suis Re-gnis & Provinciis plusquam Paterna benevolentia semper pro-movit, quod hucusque eadem Augustissima Domus continuata favorum serie facere non desinit, nemo, inquam, in controver-siam revocabit, gloriosissimos Austriacæ Stirpis Monarchas non solum Cœnobii Viennensis, verum etiam totius Provinciae Jose-phinae Fundatores censerī debere, quod nos etiam ultrò profite-mur, eosque hōc Titulō colimus ac veneramur. Quamvis au-tem Titulus Fundatoris post se trahat Jus Patronatūs, istud ve-rò consuetis solemnitatibus minimè inductum fuerit, nec reci-procis obligationibus sese Provincia nostra Augustissimis Impe-ratoribus obstrinxerit; spontē suā hæc tamen omnia coaluere sic, ut continuata beneficia (quæ nunc brevitatis causā venerabundō silentiō prætereo) & exacta vicissim animorum nostrorum grati-tudo non inferiora sint, sed facile cunctis Solemnitatum titulis æquiparari valeant, ut in sequentibus de iis frequens nobis re-curret oratio.

VI. Priusquam ad hujus anni finem properemus, breviter memorandum nobis venit, quod superius jam attigimus, nimi-rum P. Joannem a S. Augustino apud Majores Ordinis potestatem efflagitasse Venetorum ditioni Sacrum Ordinem nostrum indu-cendi, quæ non minori ejus necessitate quam Germania laborare videbatur ob cruentissimum bellum, quō hæc Respublica cum gente Ottomanna terrā, marique committebatur, unde non pauci illius Dominiī municipales in miserrimam Turcarum servi-tutem inciderunt, qui vix alia ratione certiūs in libertatem affe-ri possent, quam nostrorum Religiosorum studiō & operā. Ad-diderat autem, se, cum ante biennium circiter Venetiis aliquan-tisper substitisset, haud obscuris indiciis observasse propensos civium & Nobilium animos ad Ordinem nostrum complectendum. Qua de causa noster Pater Petrus a S. Michaële Major & Gene-ralis Minister, cui nihil magis erat in votis, quam Ordinis pro-pagatio, die vigesima secunda Octobris Madriti convocato Defi-nito-

nitiori Generali consuetis solemnitatibus P. Joannem a S. Augustino declaravit Procuratorem Generalem, cum plena facultate Ordinem nostrum in Provincias Serenissimæ Venetorum Reipublicæ subiectas introducendi. Hanc plenipotentiam, quam *Procuratoriam* vocant, Noster P. Generalis Minister eidem apto tempore Romam præmiserat, ut quodocunque illum Venetiis adesse contingeret, hæc ei confestim ab aliquo Religioso nostro deferretur, Religiosus verò ille socium ejus deinceps Venetiis ageret. P. Joannes, utprimùm de nostri P. Generalis Ministri voluntate certior effectus fuit, tota animi contentione in id incubuit, ut sibi Viennæ apud Magnates præsidia pararet, quibus postea Venetiis juvaretur. Conquisivit proinde a Viris Summæ Auctoritatis commendatitias epistolas, quas etiam liberaliter sanè obtinuit. Nos tamen reliquis prætermisissis hanc unicam referemus, quam Augustissimus LEOPOLDUS Imperator ad Franciscum Udalicum Comitem a Turri & Valsassina, suumque tunc temporis Oratorem apud Rempublicam Venetiarum exaravit, & ita sonat:

Conquisit
Viennæ com-
mendatitias,

LEOPOLDUS Divinâ favente Clementiâ Ele-
ctus Romanorum Imperator semper Augustus.

Imperatoris
Epistola.

Generose, Fidelis, Dilecte: Tibi jam antè constare non dubitamus, Patres Ordinis Sanctissima Trinitatis Discalceatos, quorum Institutum est Christianos ex barbarorum servitute redimere, in Provincias Nostras Hereditarias admissos esse, concessa ipsis in suburbio Viennensi Monasterii exstruendi facultate; Desiderant id ipsum sibi ab Illustrissimo Dominio Veneto concedi, Nostramque hunc in finem interpositionem adjectò libellò supplicì demissè flagitant; quam negare vel indè nolumus, quòd memoratum Institutum non minùs pium, quàm laudabile, & exemplaris vitæ probitas eos mirum in modum commendet: Desiderium proinde dictorum Patrum Nomine Nostro nacta opportuna occasione, spèque effectus boni affulgente promovendum suscipies assistentiâ tuâ ipsis præstò futurus. Datum Augustæ Vindelicorum die 28. Decembris 1689. Verùm ut sunt humana consilia variis vicissitudinibus obnoxia, suprà recensita Nostri P. Ministri Generalis facultas cum mandatorum instructionibus Romam quidem pervenit, sed ibidem, nescio, quò fatò detenta fuit, ubi etiamnum in archivo conventûs S. Caroli ad quatuor fontes de Urbe asservatur. Et Epistola Cæsaris in originalibus Viennæ apud nostros in arcanis scriniis latet. Cur autem ea expeditio subitò evanuerit, fati exploratum non habeo: id pro comperto affirmare possum; venerandum illum Patrem nobiscum hic deinceps ad vitæ finem permansisse. Cæterùm annus iste lætissima coronide ad finem cucurrit, cujus tam auspicata

Omittitur ex-
peditio,

1690. fuere auxiliante DEO nostræ propagationis initia, ut plurimum annorum decursu vix, vel ne vix quidem similia sperari potuissent. Sed eò jam tandem aliquando relictò ingrediamur nunc

Coronatio
JOSEPHI Re-
gis Romano-
rum.

Fundi tradi-
tio.

Recognitionis
Scriptura.

VII. Annum a partu Virgineo millesimum sexcentessimum & nonagesimum. Mensis agebatur Januarius, cujus sextâ & vigesimâ Serenissimus Rex Hungarorum JOSEPHUS I. unanimi Principum Electorum suffragiò, Optimatum expectatione ac voto, totiusque Germaniæ jubilò Rex Romanorum magnificentissimâ pompâ renuntiatus, & pro recepto more Augustali diademate redimitus fuit. Quæ dum apud Vindelicos transiguntur, Vienne nam pervenit Cæsareæ Gratiæ ac Donationis, annò superiore nobis factæ, expeditum Decretum, quod tanquam legitimum, integrum, & nulla sua parte vel conditione deficiens recognovit supremum Cameræ Consilium. Hoc itaque tertiâ mensis Februarii Ministrum de gremio suo cum duobus Consiliariis, testibus hujus facti futuris, ad nos ablegavit, qui Cæsareum illum fundum nuper petitem & exoratum præsentem quoque suburbano Judice ac Juratis inter consuetas solemnitates perpetuo jure nobis possidendum consignaret, quæ etiam omnia eadem adhuc die ante meridiem ritè confecta fuerunt, traditâ nobis super valida, firmâque possessione recognitionis scripturâ, quam de Germano idiomate in Latinum fideliter translatam huic loco attexere libuit hîs verbis: *Postquàm Sua Sacra Cæsarea Majestas Reverendis Patribus Excalceatis Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis captivorum exustum & vastatum horreum, in quo olim currus asservabantur, in platea picarum pro edificanda Ecclesia gratis cessit, & illis consignari clementissimè consensit, hinc relictâ Inclÿta Cæsarea Aula Camera mandavit benignè per Decretum, ut eadem per suum Officiarium præfatis Religiosis dictum horreum tradere, & consignare curret. Quod etiam ità factum est: quandoquidem hodie manè memoratæ Camere senior computista D. Joannes Gasparus Weidtmann Patribus illis suprâdictum horreum in præsentia Judicis & Juratorum in præfata platea picarum actualiter cessit & consignavit. In hunc finem Religiosis illis hac Recognitio nostræ Camere consiliariorum propria manu & illius consuetò Sigillò data fuit Viennæ 3. Februarii 1690.*

C A P U T XV.

Pro nostro Cœnobio fundamenta ponuntur.

I. **A**mpliatò fundò dilatata sunt quoque spatia charitatis, & grandis in DEUM concepta fiducia, quæ nobis spem fecit de quibusdam adhuc prementibus necessitatibus proximè elutendi. Tempus, cura, spes & patientia rebus quibusvis afflictis oppor-

opportunum adferre solet sive remedium, sive solatium. Ea hoc tempore erat Ecclesia nostra, ut ob commoditatem & affluentis populi devotionem in plures annos usum præbere posset, donec laxior aliqua in fundo recentè acquisito vastiore mole exurgeret. Bellè se ista habebant. Sed Religiosi nostri jam numero tredecim ob arctæ habitationis angustias non paucis conflictabantur incommodis. Etsi verò meliore ac possibili modo, pendentibus per quinque hypocausta cortinis, separati rudia quædam cellarum simulacra decenter ac modeste incoherent, locus tamen servandis silentii legibus, & accuratæ tyronum educationi (rebus nimirum maximi momenti) non parum adversabatur. Qua de causa Ichnographiæ Ecclesiæ & Monasterii ad architectonicæ artis regulas descriptæ, omnes in hanc sententiam abierunt, ut ædificii structura ibi inchoaretur, ubi præsentior necessitas præsentaneum remedium postulabat. Relictò igitur vacuò terræ spaciò pro Ecclesia construenda Monasterii fabrica decernitur. Quò consiliò probatò evulsa sunt rudera, ac de veteribus ruinis lapides eruti, iisque in diversos cumulos digetti, ut pro jaciendis murorum fundamentis adhiberi possent. Convecta sunt plaustra calce & arenâ gravida, effosisque terræ visceribus omnia ad Primum Lapidem ponendum aptata fuere. Spes ad hæc aggredienda molimina in divite DEO, piorum beneficentiam movente, tantò firmitior fuit, quantò majoribus experimentis comprobata. Nihil itaque de terrenis subsidiis solliciti Primi illi Patres curis omnibus eò collimabant, ut inculcata vitæ conversatione Regnum DEI unice exquireretur, & tyrones verbis ac exemplis ad capeffendum perfectioris statûs desiderium inflammarentur, religiosisque moribus solerter imbuerentur. Nec dubitabant, si ipsi sedulò in studio pietatis desudarent, cætera omnia juxta Increatæ Veritatis pollicitationem sibi cumulativè adjectum iri.

II. Geometricis octodecim pedibus effossa terræ profunditas per substratas tabulas ad ima præbuit descensum: quadratus Lapis planus & æqualibus angulis extentus disponitur, cujus superficiei crucis forma, quam Sacer Ordo noster in suis insignibus præsefert profundius insculpta, ejusque cavitati alia consimilis ærea Crux inserta fuit, cui litteris solum initialibus sequentium verborum significationes incisæ viscebantur; videlicet: Annò Domini M. DC. XC. Die xxiv. Maji Fuit Positus Iste Lapis In Constructionem Conventûs Fratrum Excalceatorum Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum. His ita dispositis, ejus muneris peragendi honorem Celsissimo Principi D. Ernesto & S. R. Imp. Comitibus de Trauthson Episcopo Viennensi debitæ observantiæ ergò detulimus, demissè supplicantes, ut reliquis Ordini nostro collatis beneficiis hunc quoque favorem adjicere, & Primum Lapidem ædificandi Cœnobii fundamentis imponere velit, cum spe lætaremur minimè dubiâ, post tam gloriosum structuræ principium reliquam operis molem feliciter consurrecturam, brevique tempore ad fastigium perventuram, quod etiam propè ad miraculum ita evenit. Haud aspernatus

U

1690.

Habitant in
domo 13. Res-
ligiosa.De ædifican-
do Cœnobio
cogitaturFidutiâ la-
DEUM,Primus lapis
ponitur.Ad primum
Lapidem po-
nendum invi-
tatur Princeps
Episcopus.

est

1690. est preces nostras Episcopus, sed solita benignitate illas gratanter admisit, diémque præfixit, quâ nos suâ præsentia honorare, operique manum admovere constituerat. Ea fuit feria quarta post Dominicam Sanctissimæ TRINITATIS. Quâ, ut Sua Celsitudo ad nostram domum concessit, & duabûs ante meridiem horis magna cum pietate ad ima fundamenti loca descendit, Primum Lapidem benedixit, & solito ritu collocavit. Positus est autem Lapis in fronte ferè cœnobii nostri ad plagam Orientalem, cui nunc majores gradus, per quos ad dormitorium ascenditur, incumbunt. Priùs tamen, cum certum jam & indubitatum esset, Celsissimum Principem Episcopum adventurum, suâque manu Primum Lapidem positurum, nostri in schedula quadam initiales illas litteras, quarum superiùs mentionem fecimus, descripserunt eâ planè methodò, quam paulò antè Lectoris oculis subjecimus: ac deinde addiderunt, Primum hunc Lapidem a Celsissimo Principe Episcopo Viennensi positum fuisse. Hæc schedula Lapidi inserta, & ærea cruce obtecta, cum ipso Lapide fundamentis immersa fuit.

Exordium fabricæ de quibus lapidibus?

Credita nomina dissoluta, unde & major nobis fides stetit.

Alia subsidia,

Prima fundatur memoria Missæ,

III. Sub his itaque faventibus auspiciis surrexit quotidie magis structura novi ædificii, quæ aliquamdiu illis lapidibus continuata fuit, quos nobis donati fundi Cæsarei rudera suppeditabant. His porrò deficientibus, cum aliæ nobis opes nullæ suppetere, de auxilio Sanctissimæ TRINITATIS confisi trium millium florenorum Rhenensium nomina contraximus, atque hoc ære operariis pactam mercedem quotidie persolvimus; nam cum debita priùs contracta fideliter diluissemus, major inde nobis fides apud externos accessit, qui cum viderent nos in propria domo stabilitos, non dubitârunt nobis, quantumcunque vellemus, commodare. Hujus pecuniæ ope fabrica nostri monasterii strenuè promota fuit. Suppetias interim quoque attulit Viennensium pietas; Ordinis siquidem ac Instituti celebritate illecta & ejusdem incrementi studiosa, præsertim cum aliquot gentilium suorum ei jam adscriptos cerneret, alios autem propediem aggregandos sciret, larga manu nobis succurrit, suâque munificentia vires ad opus perficiendum adjecit. Enituit autem præ cæteris liberalitas Domine Eleonoræ Franciscæ piæ ac opulentæ Viduæ ex Nobilissimæ Lambergiorum Comitum Stirpe oriundæ, quæ consiliis Excellentissimæ Matris nostræ Comitissæ Harrachiae inducitur, ut oblatam occasionem de Sanctissima TRINITATE in ejus pauperibus alumnis benè merendi in rem suam converteret, suis opibus nostram Ecclesiam locupletavit, & pro solatio, ac remedio suo perpetuam liturgiam cum perpetuo censu fundavit. Omnium eorum princeps, qui deinde hujusmodi pietatem secuti consimiles apud nos instituere memorias, atque adeò post mortem perpetua sibi suffragia, in cœlesti autem Regno æterna sibi præmia comparârunt.

CAPUT

*Annuae Theophoriæ celebritati Viennæ apud nostros
initium datur.*

I. **N**ihil fuit antiquius & commendatum magis Ordini nostro, quam Institutionem Sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti exquisitissima solemnitate celebrare. Multo prius ante ipsam institutam anniversariam ab URBANO IV. Pontifice Festivitatem INNOCENTIUS hujus nominis Papa III. Primogeniæ illius a CHRISTO Institutionis causas eruditè non minùs quam eleganter ità exposuit: *Ut suam erga nos charitatem ostenderet, & nostram erga se charitatem accenderet, qui se dedit pro nobis in pretium, ipse tribuit se nobis in cibum; ut per pretium nos redimeret a morte, & per cibum nos aleret ad vitam, ut mortem nostram sua morte perimeret, & vitam nostram suâ vitâ nutriret.* Hactenus Clarissimus ille Pontifex. Nos ad propositum gressus recipimus.

INNOCENTIUS III. lib. 4. Mysteriorum Evangelicæ Legis.

II. Dominica dies erat, quæ Octavam Corporis CHRISTI excepit, eoque annò in quartam mensis Junii incidit. Hac itaque die, Sole jam ad occasum declinante, atque adeò immodicis caloribus valde jam imminutis e nostra Viennensi Ecclesia prodivit prima Theophoriæ Supplicatio humili quidem, sed devotâ magis pompâ cum sola nostra religiosa Communitate paucis adhuc e plebe ac civibus præcedentibus, aut sequentibus, Hierothecam ferente Reverendissimò Dominò Gregoriò Mellicensi Abbate Ordinis S. Benedicti. Sequentibus autem temporibus postquam hæc annua devotio multitudini semper magis innotuisset, ut est gens Austriaca Principum suorum exemplò huic Mysterio colendò devotissima, ità crevit nobilium & civium confluxus, ut eâ recurrente die fidelium utriusque sexûs, omnis conditionis & ordinis multitudinem plateæ vix capiant. Peragitur nunc anniversariè ut summâ frequentia, ità quoque cultu longè splendidissimo, accito quotannis mitrato Præsule, qui pontificalibus insignibus ornatus Hierothecam per vicum ad quatuor ad hunc finem erecta altaria inter insignes phonscorum concentus & reclangentium tubarum festivos applausus defert, Nobilibus in hac sacra pompa Adolescentibus ex vicina Academia Statuum Inferioris Austriæ umbellam sustentantibus. Hos præcedunt ac sequuntur plurimi omnis sexûs, statûs, & conditionis homines cereas faces manibus gestantes, & devotissimo comitatu Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum circumducentes. Paucis: quidquid in nostro cœnobio elegans, aut pretiosum reperitur, totum ad augendum hujus solemnitatis splendorem, & promovendam fidelium devotionem tali die profertur; Hoc enim Divinissimum Mysterium est fons omnis Benedictionis, & totius futuræ nostræ felicitatis fœturigo.

Dominicâ post Octavam Corporis CHRISTI anniversaria solemnitas incipit.

Majore nunc solemnitate peragitur

CAPUT XVII.

Brevis hodiernæ Urbis Viennensis Descriptio.

*Et Corollarium, in quo discutitur, utrum Ordo
Sanctissimæ TRINITATIS in his Regionibus
propriis aliquando domos, fixasque
sedes obtinuerit.*

Propositum
narrationis.

I. **P**RO coronide hujus primi Libri, quamvis ad sequentium temporum narrationem pruriens jam calamus avidè festinet, operæ pretium, nec erudito Lectori ingratum fore putavi, si Topographicam aliquam descriptionem Urbis Viennensis subjecero, ejusque modernam faciem succinctò stylò delineavero. Succinctò dixi; quòd si enim omnia amplissima hujus Urbis ornamenta fusiùs aliquantò referre constituissem, finem nullum scribendi invenirem, & fortassis Lectori meo bilem moverem, quod in rebus vulgatissimis recensendis ejus patientiâ abuti præsumpserim. Dabo proinde operam, ut celebriora duntaxat cursim perstringam, ne quis supervacanei laboris me jure insimulare queat. Non ego autem istud nunc ago, ut fastidiosa disquisitione vetustissima hujus Urbis vocabula investigem, eaque velut ex suis ruderibus producam; sive enim illa Vindobonæ, sive Julionbonæ, sive Viannæ, sive Flavianæ nomen habuerit, id equidem minimè moror, qui exesis vetustatis monumentis elucidandis, aut postdiluvianis fabulis confutandis animum non addixi. Mihi satis est, Urbem, cujus nunc descriptionem aggredior, Viennam vocari.

Urbis prærogative.

II. Vienna igitur, Urbs illa in toto orbe decantatissima, Inferioris Austriæ Metropolis, plurium Cæsarum natale solum & Sedes, Europæ Emporium, ac totius Christianitatis adversus Fidei hostes munitissimum Antemurale vasta mole propter ripas Danubii latæ planities infidet. Aëris in hoc loco salubritas, situsque amœnitas tanta est, ut vix habeat, quod aliis oppidis invideat. Omnium rerum affluentia ob præterfluentis Istri commodissimam navigationem non tantum ad necessitatem, verum etiam ad delicias uberrimè gaudet. Templorum cultu, ædium splendore, populorum multitudine, si non omnes Europæ Urbes superet, nulli certè admodum cedit. Hæc est denique Germanici Imperii Roma, & nova Carthago, sita sub temperato cœli climate, quod ab Æquatore recedit ad quadragesimum octavum Latitudinis gradum, adjectis duobus & viginti minutis: Longitudinis verò quadragesimum gradum tangit.

Alter ortus
urbis a Sancto
Leopoldo.

III. Floruit quidem olim sub variis nominibus Vienna, sed post concussam Gothorum manu Romanum Imperium, hæc ipsa quoque civitas eandem fortunam experta est ab Hunnis, Avaris, aliisque barbaris gentibus, donec post plura sæcula Sextus Austriæ
Mar.

Marchio Sanctus nimirum Leopoldus, cognomento Pius, illam resuscitasset. Parta namque post debellatos hostes alta pace, ac securitate Sanctissimus hic Princeps circa initium duodecimi sæculi, cum locum hunc densis undique nemoribus oblitum, adeoque venationi aptissimum cerneret, varia imprimis excitavit turguriola in usum venatorum, quatenus ferarum recessus & latibula sagacius explorarent. His non multo post nobiliorem addidit domum, in quam ipse subinde a venationibus se reciperet, quæ a circumstitis betulis *Birchhoff* dicta, & successu temporum in palatium Principum Estoratorum conversa fuit, ut domus illius inscriptio docet, & Sacellum in ea Divo Leopoldo consecratum rem magis confirmat. Post obitum S. Leopoldi filius ejus Henricus hujus nominis II. silvâ latius excisâ, splendidiorem ædem extruxit, eamque desertâ *Cetii* montis arce cum tota sua aula constanter incoluit, quæ post varias rerum vicissitudines Principibus ex alia in aliam urbis partem demigrantibus Patribus Carmelitis cessit, demum Patres Societatis JESU ejus possessionem adierunt, qui illam in Domum Professam converterunt, hac etiam nostra ætate nomen adhuc ab *Aula* retinentem. Principis exemplum subditi ejus certatim secuti, cœpere & ipsi in hoc loco domicilia condere, agros ferere, vineas colere, ita ut locus iste antea desertus brevi in justæ civitatis speciem coaluerit, quæ Viennæ nomen a præterlabente ejus nominis fluviolo, velut olim a *Vindone* *Vindobona* mutuavit. Leopoldus VI. ejus nominis Austriæ Dux cognomento *Virtuosus* circa annum CHRISTI millesimum centesimum nonagesimum secundum quædam addidit ædificia, construxit mœnia, eaque variis superimpositis illius sæculi more parili distantia a se invicem recedentibus turribus, portisque distinxit, quarum una etiamnum firmissimi operis in urbe conspicitur, quæ *Altum Pontem* transeuntibus occurrit. Ex supradictis autem turribus adhuc nonnullæ extant circa *Rubram*, ut vocant, portam procera mole turgentes. Quamvis ne his quidem angustiis urbs diu acquieverit; confluentibus siquidem indies pluribus incolis, plura etiam surrexerunt ædificia, quibus sensim multiplicatis tandem in illam excrevit amplitudinem, quam hodie in ea miramur.

IV. Hæc urbs ad terrorem & invidiam hostium est munitissima, cujus peripheria licet in se non sit admodum magna, si aliarum urbium magnitudini conferatur, maxima tamen censeripotest, si Præsidium spectetur, cui in orbe vix aliud par reperitur. Suburbia ad teli jactum indè remota magnis æquiparantur civitatibus, subalternis divisa tribunalibus, nunc quoque post ultimi belli motus ab anno hujus sæculi quarto ad militaris Architecturæ leges vallibus, fossis, aggeribus & parmulis circumdata, rudiore imprimis quidem opere, nunc autem latius egesta humo saxis & coctis lateribus vestiuntur. Portæ undique subliciō & pensili ponte instructæ accessum præbent. Quæ Orientem respicit, Danubius streperis undis præterfluens eam naturalî munimentō cingit. Quid ego nunc memorem populi multitudinem? Ea sanè

X

1690.

Domus 2.
Leopoldi nunc
est palatium
Principis E-
storati.

Aula prius
PP. Carmeli-
tarum nunc
Domus Pro-
fessa Soc. J.

Augetur civi-
bus.

Unde dicta?

Portis & tur-
ribus muni-
tur.

Munitissimæ
nunc Præsi-
dium.

Suburbia tot
magnæ civi-
tates.

Fossæ, portæ
& pontes.

Danubius
eandem mu-
nit.
Populi mult-
tudo anno
1717.

tan-

1690.

His a Turcis
frustra obse-
sa.

tanta est, ut annô hujus sæculi decimô tertiô, singulorum capi-
tum per parœcias censu inito, reperta sint decies octies centena
& quinquaginta hominum millia Viennam inhabitasse. Eidem ur-
bi nonnullis interjectis agris, vineisque in hortorum speciem excol-
tis multa adhærent se mutuò complectentia oppida, novam quam-
dam suburbiorum faciem referentia. Duobus superioribus sæcu-
lis binis vicibus annô videlicet 1529. ab Solimano, & 1683. ætate
nostra a Mahometo Turcarum Tyrannis validissimo exercitu op-
pugnata, Superum præsertim tutelâ & Ducum strenuitate rabidos
hostium insultus invicta fortitudine semper elusit, & repressit;
novis nunc autem propugnaculis & munitionibus aucta spem fa-
cit uberiores cujuscunque hostilis impressionis retundendæ, cor,
scutum, & clypeus Romani Imperii.

Archi-Episco-
pali Sede or-
natur.

V. In Ecclesiastica etiam Hierarchia, his nostris temporibus
singulare decus obtinuit operâ & studiô Augustissimi CAROLI VI.
Romanorum Imperatoris, quando annô hujus sæculi tertiô & vige-
simô Metropolitana Sede fuit exornata, ideoque INNOCENTIUS
XIII. Pontifex Maximus Celsissimo Principi Dom. Sigismundo
e Comitibus Kollonicziis Archi-Præfulum primo solemne Pallium
concessit, cui postmodum etiam Romanam Purpuram adjecit.
Viginti septem in hac urbe numerantur Tempia, in quibus emi-
net Metropolitana S. Stephani Proto - Martyris Basilica cum
altissima turri opere Gothico de sectis lapidibus a veteribus Austriæ
Ducibus spectabili formâ constructa, loci sanctitate non minus
quàm antiquitate celebris. Præter domos Equestrium Ordinum
unâ Teutonicorum, alterâ Melitenium tredecim numerantur Re-
ligiosorum collegia, Sanctimonialium septem, & plusquàm tri-
ginta minores Ecclesiæ sive publica Sacella. In suburbis verò vi-
ginti quatuor majores Ecclesiæ lætissimam faciem ostentant, qua-
rum duodecim cœtus Regularium possident, duæ Sanctimoniali-
um usui inserviunt; minores aliæ Ecclesiæ sedecim reperiuntur,
ut jam nihil loquar de aliis sacerdotiis, in quibus viget pietatis
cultus & frequentia.

Concilium
Viennense
Anno 1267.Episcopi re-
sistentur.

VI. Annô Domini millesimô ducentessimô sexagesimô septi-
mô sedente in Apostolicæ Sedis cathedra Clemente IV. sextô Idus
Maji Fr. Guido antea Cisterciensis Ordinis Prior Generalis, tunc
verò Cardinalis Presbyter tituli S. Laurentii in Lucina Viennam
huc ab eodem Summo Pontifice cum plena potestate missus, Se-
dis Apostolicæ Legatus ad reformandos Cleri populique mores
Concilium celebravit: cui interfuere Joannes Pragensis, Petrus
Pataviensis, Conradus Frisingensis, Leo Ratisbonensis, Bruno
Brixienfis, Amalaricus Lavantinus Episcopi, multique Abbates,
Præpositi, Archi-Diaconi & Decani. Saluberrima porrò hujus
Concilii Statuta in omnibus ferè conciliorum collectionibus repe-
riuntur.

Universitas.

VII. Porrò si bonarum litterarum amore tenearis, vix alibi
tuo affectui magis satisfacies, quàm in hac regia Urbe; hic nam-
que invenies celeberrimum Lycæum, scientiarum Universitatem,
sacratiori Minervæ dedicatas Athenas. Fridericus II. Romanorum
Im-

Imperator Viennæ ad annum millesimum ducentesimum trigessimum septimum scholas primus aperuisse memoratur, quas deinde Albertus II. Austriæ Dux annò ejusdem sæculi nonagesimò sexto confirmavit, donec eas tandem Rudolphus IV. & Albertus III. Austriæ Duces accedente Urbani VI. Pontificis consensu & Diplomate in Academiam erexissent, Legibus & Statutis e Parisiensi Universitate inductis. Scientiarum facultates hinc quatuor omnino florent, nempe Philosophica, Medica, Juridica, & Theologica, quarum singulæ quatuor Nationes complectuntur; Austriacam nimirum, Rhenanam, Hungaricam & Saxonicam: cuiuslibet earum ex Alberti III. Archi-Ducis Austriæ partitione plures Nationes sunt adjunctæ; Austriacæ videlicet omnes quotquot ex Styria, Carinthia, Carniola, Tyroli, Istria, Foro Julio & Italia sunt oriundi. Ad Rhenanam Nationem pertinent cis & trans Rhenani, item Bavari, Suevi, Alsatii, Francones, Hassii, Galli, Aragonii, Hispani & Belgæ. Hungaricæ Nationi accensentur Bohemi, Poloni, Silesii, Moravi & Slavi. Saxonicæ tribuuntur omnes Westphali, Frislandi, Thuringi, Misnenses, Brandenburgenses, Prussii, Livones, Lulatienses, Pomerani, cæterique populi transmarini Angli, Scoti, Hiberni, Sueci, Dani & Norwegi. Singulæ harum Nationum ab anno 1427. peculiare coelites sibi in Patronos adsciverunt, quos etiam in Metropolitana Basilica S. Stephani Proto-Martyris quotannis Latina Panegyri & solemni Missæ Sacrificiò religiosissimè venerantur: Austriaca quidem S. Leopoldum Marchionem Austriæ. Rhenana S. Ursulam Virginem & Martyrem cum sociabus. Hungarica S. Ladislaum Regem Hungariæ. Saxonica S. Mauritium cum Thebæa Legione Martyres colit. Idem non minori pietate observant quatuor facultates hujus celeberrimæ Universitatis: Theologica siquidem non dispari ritu veneratur S. Joannem Evangelistam, Philosophica S. Catharinam Virginem & Martyrem, Medica SS. Cosmam & Damianum Medicos & Martyres. Juridica S. Ivonem Presbyterum Advocatorum Patronum. Ex publicis Sacræ Theologiæ Professoribus primas obtinet Doctor ex Ordine Prædicatorum, alii autem septem sunt e Societate JESU. Præter istos alius quoque ex Ordine Eremitarum S. Augustini peculiarem Cathedram habet, in qua Sacros Canones interpretatur. Juridica Scientia a quatuor hujus Facultatis Doctoribus traditur, Medicinam & Philosophiam octo Magistri docent; præter quos alii plures sunt e societate JESU, qui Grammaticam, Poësim, Eloquentiam, Geographiam, Historiam, Mathematicam, linguas Græcam & Hebraicam explicant. Omnes largis dotati stipendiis. Unus universis præest Gymnasiarcha sub Rectoris Magnifici nomine, aurea veste hermetinis pellibus suffulta, epomide & pileò in publicis functionibus insignitus; cujus dignitas primò semestris erat, nunc autem in annum extenditur. Perpetuus Universitatis Cancellarius a limine foundationis est Cathedralis Ecclesiæ S. Stephani Præpositus. Quatuor etiam pro totidem Facultatibus quotannis eliguntur Decani. Universitas multis & magnis gaudet Privilegiis, quæ partim a Summis

1690.

4. Facultates.

&

4. Nationes.

S. Patronus
cuique Na-
tioni & Fa-
cultati.

Professores.

Magistratus.

Privilegia.

1690. Pontificibus, partim ab Imperatoribus, Austriæ Principibus accepit, qualia sunt potestas ligandi & solvendi ab excommunicationibus, creandi Magistros & Doctores, Leges statuendi, & Jus ad S. Stephani Cathedralem Canonicos nominandi. Quibus pro colophone accedit Jus gladii & asyli.

Aliæ Scholæ
in Domo Pro-
fessa. Apud
PP. Benedi-
ctinos. Scho-
larum Piarum
Gymnasium.

VIII. His accenferi possunt classēs Latinæ Grammaticæ in Domo Professa ejusdem Societatis JESU. Ipsi quoque Patres Benedictini, apud Scotos cognominati, juxta vetus & laudabile sui Ordinis Institutum erudiendæ Juventuti utilem impendunt operam; nam præter classēs Grammaticæ etiam Poësim & Rhetoricam, Philosophiam & Theologiam explicant. In suburbio reperitur Gymnasium PP. Scholarum Piarum, qui prima literarum elementa adolescentibus tradunt, eosque legere ac scribere docent, Arithmeticâ quoque, arte in omni negotio necessaria, imbuunt, insuper Grammaticam, Poësim & Rhetoricam copioso studentium numero addiscendam proponunt.

Academia
Nobilium.

IX. Præterea in suburbio alia Academia haud procul a nostro Cœnobio in loco peramœno reperitur, in qua Nobiles juvenes educantur. Habet hæc Academia doctissimos Professores Philosophiæ, Historiæ universalis, particularis, & moralis, Politicæ, Juris publici, civilis & municipalis, item Architecturæ civilis & militaris. Docetur hic quoque ars gladiatoria, saltatoria, equestris; item idiomata Gallicum & Italicum. Hæc pactò egregiè consulitur in patria nobilibus adolescentibus, eisque necessitas tollitur bonarum artium causâ longinquas provincias adeundi, utpotè, qui domi cumulatissimè inveniunt, quod sæpè apud externos frustra quævisissent. Hæc Academia cum augusto hippodromo a Statibus inferioris Austriæ magno quidem sumptu, sed majore emolumento excitata fuit annò millesimò sexcentésimò octogésimò nonò, & annò ejusdem sæculi nonagesimò quartò ad perfectionem & usum redacta ab Augustissimo LEOPOLDO I. Romanorum Imperatore in tutelam suscipi meruit.

Academiæ
Pictorum,
Statuaria,
Architecturæ
militaris.

X. Occurrunt præterea in hac urbe plures aliæ Academiæ, utputà Pictorum & Statuaria ab Augustissimo JOSEPHO I. Imperatore annò millesimò septingentesimò quintò inductæ. Quibus Augustissimus CAROLUS VI. Cæsar bonarum artium Fautor & Assertor alteram addidit, militaris scilicet Architecturæ, unde exercitatissimi prodiere Magistri, a quibus belli pacisque tempore tum in Præfidiis, tum in castris plurima in Rempublicam commoda resultant. Ad extremum hac nostra quoque ætate instituta fuit Academia Musicorum annò nimirum hujus sæculi vigésimò octavò.

Muscorum.

Alia discen-
tium collegia
non referun-
tur.

XI. Sed ne longius evagari cogar, silentiò prætermitto alia studiorum collegia, Palladia tum publica, tum privata; patentes ad Litteratorum usum Bibliothecas, inter quas eminet Cæsarea Vindobonensis non tantum structuræ magnificentia, sed etiam numero & raritate librorum instructissima, quæ cum nobilissimis totius Europæ Bibliothecis de palma contendit. Inscriptionem illius, cum mihi nunc opportunè ad manus venerit, huic loco subungere libuit. Ecce illam!

CA-

CAROLVS. AVSTRIVS. D. LEOPOLDI. AVG. 1690.
F. AVG. ROM. IMP. P. P. BELLO. VBIQVE.
CONFECTO. INSTAVRANDIS. FOVENDIS.
QVE. LITERIS. AVITAM. BIBLIOTHECAM.
INGENTI. LIBRORVM. COPIA. AVCTAM.
AMPLIS. EXSTRVCTIS. AEDIBVS. PVBLICO.
COMMODO. PATERE IVSSIT.

CIDCCCXVI.

Nec recenseo Sanctorum Lipsana, pretiosorum cimeliorum conditoria, naturæ & artis miracula, aurcarum telarum manufacturas, Indicæ terræ, quam porcellanam vocant, murrhino opere variegatæ fabricam, ubi patere & diversi generis vasa encaustica arte ad miraculum picta conficiuntur: quidquid demum in variis mundi plagis miramur, hic collectum cernitur, quæ simul, junctimque spectata efficiunt, ut urbs illa sit breve quoddam totius orbis compendium.

XI. Sed neque illud decus silentio est involvendum, quod urbs tota, dum nox in cognatas vertitur tenebras, mille septingentis & quinque lampadibus per omnes vicos & plateas æquâ distantia dispositis ad æmulationem diei illuminetur. Opus istud, sicut olim, annò nimirum superioris sæculi octogesimo octavo a Comite Jærgero urbis gubernatore sapientissimè fuit institutum, ità diligenti continuatione propagatur. Quamvis autem lampadum istarum nutrimentum ingentes sumptus exhauriat, hi tamen tolerabiles videntur, quod hoc pacto majori urbis commodo & incolarum securitati provisum maneat, dum tot ignes tenebrorum indices & observatores pervigilant ac prælucent. Præterea in biviis per compita magnò numero dispositi sunt nocturni excubitores, qui ad omnem motum præsto sunt, & plures ingruente necessitate certis quibusdam signis convocare possunt: unde rariores hic eveniunt tumultuantium concursationes, nocturnæ molestiæ, aut rixæ. Sed receptui tandem canere libet; non enim mihi propositum est omnia urbis hujus decora prosequi; quæ si quis pro dignitate recensere velit, plura volumina compleat, necesse est. Mihi sufficit minimam eorum partem primoribus, ut ajunt, labris attigisse.

Nocturnæ
lampades, &
eorum utilis
usus.

COROLLARIUM.

CONvertor nunc ad secundam hujus Capitis partem, in qua juxta promissum meum elucidare constitui, utrùm nimirum Ordo Trinitarius, ut nonnulli Historiarum Scriptores disertè affirmant, in his provinciis, quas nunc penetravit, fixa aliquando domicilia obtinuerit? Paradoxon id nobis aliquando fuit, nec alia de causâ credebatur, quàm ob auctoritatem Scriptorum istud præfractè asseverantium, aliosque in eandem opinionem

An ordo Trinitarius in his terris unquam fluxerit?

1690. torrentis instar post se abripientium. Quamobrem, cum tota hujus assertionis fides ex sola authorum traditione penderet, non perfunctoria instituta est hujus rei gratiâ inquisitio, an præter nudam auctoritatem illam reperiri possent aliqua ejusdem rei certa indicia. Sed adhibito omni conatu, indagine & solertiâ ab iisdem, quilibenter hoc decus Ordini asseruissent. nullum tamen in vetustis patriæ monumentis, & synchronis tabulis hujusmodi rei vel obscurum inveniri potuit indicium; cum tamen de cæteris religiosis Ordinibus, qui unquam in his regionibus vel tenuiter floruerant, indubitata extent documenta: adeo, ut etiam de Templariorum equitum coloniis, quorum Ordo plusquam ducentis annis ante Lutheri exortam sectam in Viennensi Concilio extinctus fuerat, multis in locis supersint testimonia, & fama intemerata etiamnum perseveret. Ergone per Superum hominumque fidem! unus Ordo Trinitarius Redemptionis captivorum tam calamitosam sortem subivit, ut de eo in regnorum archivis & Scriptorum patriæ commentariis nullum reperiri queat vestigium? Omni ætate gentes illæ suos habuerunt accuratos Historiographos, qui minima quæque, ut palam est, sollicitè annotaverunt; neque tamen ullus ex antiquis, aut ex recentioribus inventus fuit, qui simile quid scripsisset, aut cui res talis in mentem saltem venisset. Reliquorum Ordinum Religiosi olim Hussitarum rabie suis e cœnobiis pulsi in vicinas regiones, ubi Catholica Fides facta testâque perstitit, commigraverunt, novas duxerunt colonias, & constanti famâ per ora hominum semper volitaverunt, quinimò depulsa persecutionum tempestate amissa monasteria postliminiò recuperaverunt. At Trinitarius Ordo nosse quò tandem demigraverit, minimè gentium constat. Constaret autem, si antiquitus unicum saltem ex his provinciis incoluisset. Bonfinius, Turocius, Istuanus in rebus Hungaricis de aliis altissimè Ordinibus, nihil de nostro memorant, Sczentivanius diligens rerum patriarum inquisitor docet disertè Ordinem nostrum prius nunquam in Hungaria floruisse. Idem de cæteris Regionibus Septentrionalibus, si Angliam, Scotiam & Hiberniam excipias, sentiet æquus rerum arbiter.

Ordo Templariorum licet deletus sit, de eo tamen multa testimonia extant.

In dissertatione Paralipomenica rerum memorabilium Hungariae parte 1. Decadis 3. Capitulo 80. num. 18.

CAPUT